

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยสำเร็จการดำเนินงานวิจัย
ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร:
กรณีศึกษาโครงการวิจัย เรื่อง มาตรการกฎหมาย
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญา
ท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน:
บทเรียนสำหรับประเทศไทย

จัดทำโดย
นางสาวปิยะวรรณ ปานโต
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยสำเร็จการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร:
กรณีศึกษาโครงการวิจัย

เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย

จัดทำโดย

นางสาวปิยะวรรณ ปานโต

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ประจำปี 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคการวิจัย 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จการดำเนินงานวิจัย และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิจัย ทำการศึกษาโดยใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ร่วมกับการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า

1) การดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในกรณีศึกษาครั้งนี้มีลักษณะ เป็นการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยแก่นักวิชาการ โดยวิธีการจัดจ้างตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 ประกอบด้วยกิจกรรมใน 3 ขั้นตอน คือ ก่อนการวิจัย เป็นการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ระหว่างการวิจัย เป็นการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา หลังเสร็จสิ้นการวิจัย เป็นการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยการเผยแพร่รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์และบทความวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) ปัญหาอุปสรรคการวิจัย ก่อนการวิจัย คือ ข้อเสนอโครงการวิจัยมีการทบทวนวรรณกรรมค่อนข้างน้อย และระเบียบวิธีวิจัยไม่ชัดเจน สัดส่วนงบประมาณของค่าตอบแทนนักวิจัยค่อนข้างสูง ระหว่างการวิจัย คือ ปัญหาด้านการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างและด้านความครบถ้วนสมบูรณ์และความเป็นปัจจุบันของเนื้อหาในรายงานวิจัย ตลอดจนด้านการเบิกเงินค่าจ้างวิจัยตามเงื่อนไขในสัญญา ส่วนหลังเสร็จสิ้นการวิจัย พบข้อจำกัดด้านการจัดทำทศรูปเชิงนโยบายที่ได้จากผลการวิจัยในปี 2558

3) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จการดำเนินงานการวิจัย ประกอบด้วย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในบทบาทผู้ให้ทุนวิจัย คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ในบทบาทผู้พัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย ผู้วิจัย ซึ่งประสงค์ทำวิจัยให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และคณะผู้ตรวจอ่าน ในบทบาทผู้พัฒนาคุณภาพรายงานวิจัย ทั้งนี้ โดยมีบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนเชิงสนับสนุนและอำนวยความสะดวกการดำเนินบทบาทของปัจจัยดังกล่าว ตั้งแต่ก่อนการวิจัย ระหว่างการวิจัย และหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

4) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานการวิจัย ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาในด้าน (1) การจัดทำแผนงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอโครงการ ประกอบการจัดทำคำของบประมาณวิจัย (2) การทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา (3) การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องคือ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาควรจัดทำชุดองค์ความรู้ และคลังข้อมูลสารสนเทศสำหรับใช้เพื่อการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทั้งควรทบทวนสัญญาจ้างศึกษาวิจัยในประเด็นที่อาจยังขาดความสอดคล้องกับข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติ และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรเพิ่มบทบาทของฝ่ายการเมืองในการกำหนดโจทย์วิจัยที่ต้องการคำตอบไปใช้ประโยชน์ในกิจการฝ่ายนิติบัญญัติมากขึ้น

คำนำ

ปัจจัยสำเร็จการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร: กรณีศึกษา โครงการวิจัย เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหาร ในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย เป็นกรณีศึกษาการดำเนินงานวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะด้านการวิจัยและการ ปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ ในบทบาทของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ การวิจัยและพัฒนา ซึ่งเดิมประสงค์จะทำการวิจัยเอกสารเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่ง 1 ใน 3 ข้อของวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยใช้ ข้อมูลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องและข้อมูลการปฏิบัติหน้าที่ในโครงการวิจัยปี 2558 ซึ่งเสร็จสิ้นการ ดำเนินงานในเดือนกุมภาพันธ์ 2560 แต่เพื่อความเป็นปัจจุบันของผลการวิจัยอันจะนำไปสู่การมีข้อเสนอแนะ ด้านการบริหารจัดการงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้อย่างสอดคล้องกับข้อเท็จจริง ที่บางส่วนของปัญหาเมื่อปี 2558 ได้รับการแก้ไขและเป็นที่มาของแนวดำเนินงานด้านวิจัยของสำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 เป็นต้นมา ซึ่งรวมไปถึงโครงการวิจัยปี 2561 ที่อยู่ใน ความรับผิดชอบของผู้จัดทำรายงานวิจัยด้วย การวิจัยครั้งนี้จึงได้เพิ่มการเก็บข้อมูลวิจัยโดยการสัมภาษณ์ บุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับประสบการณ์การทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัย และพัฒนา ผู้รับผิดชอบการกำกับดูแลการดำเนินโครงการที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะในประเด็นความเห็นเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิจัยของสำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในอนาคต

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารวิชาการฉบับนี้จะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการ พัฒนาการดำเนินงานให้ทุนสนับสนุนการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

ปิยะวรรณ ปานโต
มีนาคม 2563

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากการสนับสนุนและความช่วยเหลือของบุคคลหลายฝ่าย กล่าวคือ นโยบายสำนักวิชาการด้านการพัฒนาบุคลากรในสังกัดให้เป็นนักวิจัย ผู้บังคับบัญชา กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ด้านการตรวจอ่านเพื่อพัฒนาเค้าโครงการศึกษาริวิจัย ตลอดจนตรวจสอบเพิ่มความถูกต้องครบถ้วน ตรงประเด็นด้านข้อเท็จจริงกับผลการวิจัย รวมไปถึงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาตามคู่มือการจัดทำเอกสารวิชาการของสำนักวิชาการ บุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ด้านการให้ความคิดเห็นและข้อมูลวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อน นบส. 10 ที่ให้กำลังใจกันมาโดยตลอด

โอกาสนี้ ผู้จัดทำรายงานจึงขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนในการทำให้มีรายงานวิจัยฉบับนี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้งานด้านการวิจัยในกำกับคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา กรณีการให้นักวิชาการทำวิจัยให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

ปิยะวรรณ ปานโต

มีนาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	I
คำนำ	II
กิตติกรรมประกาศ	III
สารบัญ	V
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.5 คำถามการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	
2.1 แนวคิดด้านการวิจัย	7
2.2 ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
2.3 ข้อเสนอจากการทบทวนวรรณกรรม	18
2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย	19
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	
3.1 วิธีการวิจัย	20
3.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก	22
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	22
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	22
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
4.1 สภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคการวิจัย ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	23
4.1.1 สภาพการดำเนินงานวิจัย	23
4.1.2 ปัญหาอุปสรรคการวิจัย	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินงานการวิจัย ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	43
4.3 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานการวิจัย ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	47
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการศึกษา	54
5.1.1 สภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคการวิจัย ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	54
5.1.1.1 สภาพการดำเนินงานวิจัย	54
5.1.1.2 ปัญหาอุปสรรคการวิจัย	55
5.1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินงานการวิจัย ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	56
5.1.3 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานการวิจัย ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	58
5.2 อภิปรายผล	59
5.3 ข้อเสนอแนะ	63
5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ	63
5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงกฎหมาย	63
5.3.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	64
5.3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	65
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	70

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันมีการให้ความสำคัญต่อการวิจัยในทุกภาคส่วน เนื่องจากการวิจัยเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ความจริง ที่มีระบบและวิธีการที่น่าเชื่อถือจนก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านวิชาการและสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทั้งในด้านทฤษฎีและการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ อาทิ สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาหรือข้อค้นพบ รวมทั้งข้อเสนอแนะของการวิจัยในแต่ละประเด็นมาประกอบการตัดสินใจ กำหนดกรอบและทิศทางในการวางแผนการดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาตลอดจนการกำหนดนโยบาย หรือดำเนินการกิจกรรมในความรับผิดชอบ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นส่วนราชการสังกัดรัฐสภา เป็นหน่วยงานสนับสนุนการทำหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานราชการประจำทั่วไปทั้งงานด้านวิชาการและการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการ โดยมียุทธศาสตร์ (Vision) คือ “สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรก้าวสู่การเป็น SMART Parliament” ตามแผนปฏิบัติราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2563–2565 ประกอบกับ สำนักวิชาการเป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีพันธกิจที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การพัฒนาสำนักวิชาการไปสู่การเป็นศูนย์ข้อมูลด้านการวิจัยโดยการดำเนินงานเพื่อให้ผลการวิจัยในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร และกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักวิชาการที่มีภารกิจในทางปฏิบัติที่สำคัญ 2 ประการ คือ **ประการแรก** สนับสนุนให้มีการทำวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ของรัฐสภา **ประการที่สอง** ส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้โดยมีแนวดำเนินงานในภารกิจประการแรก ประกอบด้วย 1) การจ้างสถาบันหรือนักวิชาการให้ทำการวิจัย 2) การให้เงินอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา 3) การให้ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ทำการศึกษาวิจัย และมีแนวดำเนินงานในภารกิจที่สอง ประกอบด้วย 1) การจัดทำบทความวิจัยก้าวไกลเผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา 2) การจัดทำเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนาเพื่อเผยแพร่บนเว็บไซต์ของห้องสมุดรัฐสภา (www.parliament.go.th/library/) ซึ่งการดำเนินงานในภารกิจดังกล่าวมีเป้าประสงค์เพื่อตอบสนองต่อภารกิจด้านการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ เพื่อการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการ

อย่างไรก็ตาม ภารกิจสนับสนุนให้มีการทำวิจัยโดยจ้างบุคคลภายนอกต้องเป็นไปตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 กล่าวคือ มีคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการวิจัยตลอดจนการตรวจรายงานความก้าวหน้าของโครงการวิจัยให้เป็นไปตามสัญญา ทั้งนี้ ภายใต้ระบบงานการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาสำนักวิชาการ เพื่อให้ได้มาซึ่ง 1) ประกาศสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง ขอให้เสนอโครงการวิจัยเข้ามาขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยในหัวข้อเรื่องและประเด็นวิจัยตามความประสงค์ของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมการ และคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ซึ่งในทางปฏิบัติคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา เป็นผู้ให้ความเห็นชอบหัวข้อวิจัยและข้อกำหนดเบื้องต้นการวิจัยที่แนบไปพร้อมกับประกาศของสำนักงาน

2) การพิจารณาคัดเลือกและเห็นชอบข้อเสนอโครงการวิจัยโดยคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ทั้งในส่วน
ของเนื้อหาของข้อเสนอ อัตราค่าจ้าง ค่าใช้จ่ายสำหรับการวิจัย 3) การพิจารณาเห็นชอบรายงานวิจัยฉบับที่ได้รับการ
รับรองจากคณะผู้ตรวจอ่านของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแล้ว

การแต่งตั้งคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเป็นไปโดยคำสั่งรัฐสภาหรือคำสั่งสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ ทั้งนี้ เพื่อให้ระบบงานด้านการวิจัยและพัฒนาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสามารถ
นำมาซึ่งรายงานวิจัยที่มีคุณภาพอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา สมาชิกรัฐสภา
คณะกรรมการธิการ และส่วนราชการสังกัดรัฐสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา
ประกอบด้วย 1) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้คนภายนอก จำนวนไม่เกิน 8 คน ซึ่งปัจจุบันได้แก่
(1) ศาสตราจารย์ปราโมทย์ ประสาทกุล ปริญญาเอกด้านสังคมวิทยา (2) ศาสตราจารย์เกรียงไกร
เจริญธนาวัฒน์ ปริญญาเอกด้านนิติศาสตร์ (3) ศาสตราจารย์ชนิดา รักษ์พลเมือง ปริญญาเอกด้านการศึกษา
(4) รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ ปริญญาโทด้านนิติศาสตร์ (5) รองศาสตราจารย์ตระกูล มีชัย ปริญญาโท
ด้านรัฐศาสตร์ (การปกครอง) (6) รองศาสตราจารย์รูปนรุต พรหมอินทร์ ปริญญาโทด้านรัฐศาสตร์
(การปกครอง) (7) นางถวิลวดี บุรีกุล ปริญญาเอกด้านรัฐประศาสนศาสตร์ (8) นายหจกวน ชูเพ็ญ ปริญญาเอก
Ph.D. รัฐประศาสนศาสตร์ Victoria University 2) กรรมการที่เป็นข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร จำนวน 6 คน ซึ่งปัจจุบัน ได้แก่ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทำหน้าที่ประธานกรรมการ
รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมอบหมายให้กำกับดูแลสำนักวิชาการ
เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย
ให้กำกับดูแลสำนักกฎหมาย เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง ผู้อำนวยการสำนักการคลังและงบประมาณ
หรือผู้แทน เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานวิจัย
และพัฒนา เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ดังนั้น ในทางปฏิบัติของการทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาในการจ้าง
บุคคลภายนอกมาทำการวิจัยให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นภารกิจในความรับผิดชอบของ
กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาที่มีขั้นตอนดำเนินงานซึ่งต้องใช้ความรู้ความสามารถในหลากหลายสาขาวิชาเนื่องจาก
1) ต้องปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในหลายฝ่ายทั้งที่เป็น
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะนักวิจัย คณะผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัย 2) ต้องติดตามการทำวิจัยให้เป็นไปตาม
ระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 และเงื่อนไขในสัญญาจ้างศึกษาวิจัยของสำนักงาน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจนกว่าจะมีการส่งมอบรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ให้กับสำนักงานเลขาธิการสภา
ผู้แทนราษฎรเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ผู้ศึกษาในฐานะวิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาผู้ได้รับมอบหมายให้
รับผิดชอบการดำเนินงานวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย ภายใต้
การกำกับดูแลของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ชุดที่ได้รับการแต่งตั้งโดยคำสั่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
สมัยที่ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นประธานรัฐสภา
กล่าวคือ ตามคำสั่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ 59/2557 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ซึ่งคณะกรรมการ
การวิจัยและพัฒนาชุดดังกล่าวมีผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย 1) ศาสตราจารย์ปราโมทย์ ประสาทกุล ปริญญาเอก
ด้านสังคมวิทยา 2) รองศาสตราจารย์เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ ปริญญาเอกด้านนิติศาสตร์ 3) รองศาสตราจารย์

ชนิดา รักรัษพลเมือง ปริญญาเอกด้านการศึกษา 4) รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ ปริญญาโท ด้านนิติศาสตร์ 5) รองศาสตราจารย์อนุชาติ พวงสำลี ปริญญาเอกด้านมนุษยนิเวศวิทยา 6) นางถวิลวดี บุรีกุล ปริญญาเอกด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และ 7) นายอภิมุข สุขประสิทธิ์ Post-Graduate Programme in International Law และเป็นคณะกรรมการชุดที่ให้ความสำคัญในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยอันส่งผลด้านความร่วมมือของประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียนตามแนวทางดังที่อาเซียนได้ประกาศคำขวัญที่ว่า “One Vision, One Identity” และมีเป้าหมายในการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวมีวิสัยทัศน์เดียวและเสริมสร้างความแข็งแกร่งภายในภูมิภาคอาเซียนด้วยการส่งเสริมให้มีหนึ่งอัตลักษณ์ของความเป็นอาเซียน และขณะนั้นรัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมาย กฎ ระเบียบและข้อกำหนดของทางราชการ มีเป้าหมายในการแก้ไข ยกเลิกกฎหมาย กฎ ระเบียบและข้อกำหนดของทางราชการให้สอดคล้องกับพันธกรณีและข้อตกลงต่าง ๆ ในความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคง และสังคมและวัฒนธรรม แต่เนื่องจากประเทศไทยเป็นภาคีของประชาคมอาเซียนจึงส่งผลให้ต้องปฏิบัติตามพันธกิจที่กำหนดไว้ในกฎบัตรอาเซียน ตลอดจนบรรดาสนธิสัญญา อนุสัญญา ความตกลง ข้อตกลง ปฏิญญา พิธีสาร และตราสารอาเซียน ดังนั้น การปรับปรุงแก้ไขเพื่อเตรียม หรือยกร่างกฎหมายใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนจึงต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับกฎหมายอาเซียนด้วย

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ศึกษาในการดำเนินงานด้านวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ส่งผลให้ผู้ศึกษามีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องจากบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ผู้มีประสบการณ์ที่หลากหลายทั้งในอดีตและปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีปัญหาเรื่องสัญญาจ้างศึกษาวิจัยที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติอันสืบเนื่องจากเหตุแห่งการกำหนดระยะเวลาทำการวิจัยในสัญญาจ้างศึกษาวิจัยที่นับรวมระยะเวลาการตรวจรับงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแล้วเป็นผลให้ต้องมีการขยายเวลาการส่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์อีกหลายครั้งจึงสำเร็จเสร็จสิ้นโครงการวิจัย

ดังนั้น เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนางานด้านการดำเนินโครงการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้ศึกษาจึงทำการวิจัย “ปัจจัยสำเร็จการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร: กรณีศึกษาโครงการวิจัย เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” ซึ่งเป็นการวิจัยงานในความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายดังกล่าวเพื่อถอดบทเรียนจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ศึกษาอันจะนำไปสู่การมีข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการงานวิจัยและการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อไป ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลที่โครงการวิจัยซึ่งใช้เป็นกรณีศึกษาครั้งนี้ เป็นโครงการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่มีระยะเวลาดำเนินการครอบคลุมวาระการดำรงตำแหน่งของเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรผู้ทำหน้าที่ประธานกรรมการวิจัย คือ 1) นายจเร พันธุ์เปรื่อง 2) นางสายทิพย์ ขวลิตถวิล และ 3) นายสรศักดิ์ เพียรเวช ทั้งเป็นโครงการที่ทำให้มีแนวปฏิบัติสำหรับใช้เป็นตัวแบบในการเรียนรู้ของบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาให้สามารถดำเนินงานวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 5 โครงการจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และเนื่องจากผู้ศึกษาได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบดำเนินงานวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 เรื่อง บทบาทของรัฐสภาในการพัฒนากลไกการประเมินผลกระทบของกฎหมายเพื่อปฏิรูปกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงมีโอกาสนำแนวปฏิบัติ

ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาซึ่งถือเป็นประสบการณ์ที่สามารถนำมาสนับสนุนและตรวจสอบความถูกต้องผลการวิจัยครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1.2.2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1.2.3 ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานปัญหาอุปสรรคการวิจัยตลอดจนปัจจัยสำเร็จการดำเนินงานวิจัยกรณีโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย เพื่อนำข้อมูลวิจัยมาศึกษาเพิ่มเติมต่อยอดในประเด็นด้านแนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการงานวิจัยและการดำเนินงานวิจัยในกำกับคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพการดำเนินงาน หมายถึง กิจกรรมในกระบวนการบริหารจัดการงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปัญหาอุปสรรค หมายถึง สิ่งที่เป็นปัจจัยขัดขวางหรือส่งผลกระทบต่อเป้าหมายการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปัจจัยความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ซึ่งได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ภายในกรอบระยะเวลาตามที่กำหนด อยู่ในสัญญาจ้างศึกษาวิจัย ประกอบด้วยปัจจัยสำเร็จใน 3 ขั้นตอน คือ 1) ปัจจัยสำเร็จก่อนการวิจัย ได้แก่ ปัจจัยดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับแนบสัญญาจ้างศึกษาวิจัยหรือข้อเสนอแนะฉบับที่ได้รับความเห็นชอบทั้งในด้านเนื้อหาและจำนวนเงินงบประมาณจากที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา 2) ปัจจัยสำเร็จระหว่างการวิจัย ได้แก่ ปัจจัยดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการรับรองจากคณะผู้ตรวจอ่าน และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ในรูปแบบการนำเสนอตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนด และ 3) ปัจจัยสำเร็จหลังเสร็จสิ้นการวิจัย ได้แก่ ปัจจัยดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งการส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยการเผยแพร่รายงานวิจัยและผลการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ

คณะผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัย หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิมีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมในการทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบคุณภาพรายงานวิจัยทั้งด้านความถูกต้องในเนื้อหาและความเป็นปัจจุบัน

ของผลการวิจัยให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จากผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง กรรมการกำกับกิจการพลังงาน สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน อดีตอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา และหัวหน้าหลักสูตร นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

รายงานการศึกษาเบื้องต้น (Inception Report) หมายถึง รายงานความก้าวหน้าการวิจัย ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมแนวทางวิธีการวิจัยและแผนการดำเนินงานวิจัยในแต่ละช่วงเวลาซึ่งผู้วิจัยต้องนำเสนอให้แก่อำนาจสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ภายใน 1 เดือนนับถัดจากวันลงนามในสัญญาจ้าง

รายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่ง หมายถึง รายงานวิจัยซึ่งมีเนื้อหาไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของรายงานวิจัยทั้งหมดซึ่งผู้วิจัยต้องนำเสนอให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรภายใน 183 วัน นับถัดจากวันลงนามในสัญญาจ้าง

โปรแกรมอักขราวิสุทธิ์ หมายถึง ระบบตรวจสอบการคัดลอกผลงานทางวิชาการทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

โปรแกรม Turnitin หมายถึง ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการคัดลอกผลงานทางวิชาการ

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ หมายถึง รายงานวิจัยที่ได้รับการรับรองจากคณะผู้ตรวจอ่าน และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการวิจัยและพัฒนา ในรูปแบบการนำเสนอเป็นไปตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนด ซึ่งผู้วิจัยต้องส่งให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ภายใน 365 วัน นับถัดจากวันลงนามในสัญญาจ้าง

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary) หมายถึง บทสรุปผลการวิจัยที่ผู้วิจัยต้องนำเสนออยู่ในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

บทสรุปเชิงนโยบาย (Policy Brief) หมายถึง บทสรุปผลการวิจัยที่ผู้วิจัยต้องนำเสนออยู่ในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-ปัจจุบัน

1.5 คำถามการวิจัย

1.5.1 สภาพการดำเนินงานด้านการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย มีรูปแบบ กระบวนการและขั้นตอนในทางปฏิบัติเป็นอย่างไร

1.5.2 ปัญหาอุปสรรค ตลอดจนปัจจัยสำเร็จการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีอะไรบ้าง

1.5.3 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรเป็นอย่างไรต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 บุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ มีชุดองค์ความรู้ประกอบการพิจารณา ดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในกรณีการจ้างนักวิชาการมาทำวิจัยให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.6.2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการงานวิจัยตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

รายงานการวิจัยบทนี้เป็นผลของการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยสำเร็จการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กรณีศึกษาโครงการวิจัย เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งปฏิกูลทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” ประกอบด้วย เนื้อหาด้านแนวคิดและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ การบริหารจัดการงานวิจัย และการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

2.1 แนวคิดด้านการวิจัย

2.1.1 ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551, น. 3–11)

ความหมายการวิจัย (Research) เป็นการศึกษา ค้นคว้าหาข้อเท็จจริงตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ ศึกษาค้นหาทั้ง “ข้อเท็จ” และ “ข้อจริง” ศึกษาค้นหาทั้ง “ข้อสนับสนุน” และ “ข้อคัดค้าน” เป็นกระบวนการหรือการกระทำเชิงระบบเป็นระบบ ระเบียบ เป็นขั้นตอนเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายแน่นอนเพื่อการอธิบายที่ชัดเจนเพื่อการพยากรณ์แนวโน้มเพื่อการควบคุมบริหารจัดการ ซึ่งการวิจัยจึงเป็นกระบวนการที่ทำงานมีระบบ ระเบียบ มีเหตุผล และตรวจสอบได้ทุกเวลา

1) ลักษณะและขอบเขตทางสังคมศาสตร์

คำว่า ศาสตร์ (Sciences) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายว่า เป็นระบบวิชาความรู้ ส่วนความรู้ (Knowledge) เป็นข่าวสาร แนวความคิดรวมทั้งวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้ได้ข่าวสารและแนวความคิดนั้น ๆ ฉะนั้น ศาสตร์จึงเป็นองค์ความรู้ ความจริงที่ประกอบด้วยเนื้อหาวิชา และวิธีการ ที่ใช้แสวงหาความรู้ในเนื้อหาวิชานั้น ซึ่งคำว่าสังคมศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์หรือปรากฏการณ์ทางสังคม ซึ่งเกิดขึ้นตลอดเวลา และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

2) วิธีการหาความรู้ใหม่ (Methods of Acquiring Knowledge)

มนุษย์มีความสามารถเหนือสัตว์ตรงที่มนุษย์พยายามเอาชนะธรรมชาติ และพยายามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอ มนุษย์เอาชนะธรรมชาติและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ และเชื่อถือได้ การค้นหาความรู้ใหม่และเชื่อถือได้ของมนุษย์แบ่งออกเป็น 5 วิธี ดังนี้

(1) การไต่ถามผู้รู้ (Authority) ผู้รู้ที่ใช้ในการไต่ถามความรู้ อาจจะเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Scholar) ที่มีความรู้ ความสามารถมาก เป็นผู้ที่ศึกษาเล่าเรียนมาทางนั้นโดยเฉพาะ หรือจะเป็นผู้ชำนาญการที่มีความรู้ความสามารถที่ได้จากประสบการณ์ รวมทั้งได้จากความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ การค้นหาความรู้ใหม่ด้วยวิธีการไต่ถามผู้รู้เป็นวิธีที่ได้ผลดี ง่าย สะดวก ต้องการแก้ไขปัญหาก็คือไปหาผู้รู้

(2) การใช้ประสบการณ์ (Personal Experiences) เมื่อมีปัญหาด้วยสถานการณ์ของมนุษย์ จะระลึกถึงประสบการณ์ที่ผ่านมาก่อน และรวบรวมประสบการณ์ที่ตนมีมาทั้งหมดมาใช้แก้ปัญหา หรือสรุปเป็นข้อเท็จจริงใหม่ขึ้นมา

(3) วิธีการอนุมาน (Deductive Method) เป็นการหาความรู้ใหม่จากความรู้รวม ๆ ที่รู้มาก่อนแล้วนำไปสรุปเป็นความรู้ย่อยที่ค้นหาใหม่ แต่มีข้อบกพร่อง 2 ประการ คือ 1) ความรู้ใหม่ ข้อเท็จจริงหรือข้อสรุปที่ได้ อาจไม่เป็นจริงเสมอไป และ 2) ข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงที่ได้มิใช่เป็นความรู้ใหม่

(4) วิธีการอุปมาน (Inductive Method) เป็นการค้นหาความรู้ใหม่จากความรู้หรือข้อเท็จจริงย่อย ๆ และนำไปสรุปเป็นความรู้ใหม่รวม ซึ่งการค้นหาความรู้ด้วยวิธีนี้มีวิธีย่อย 2 วิธี คือ 1) วิธีการอุปมานแบบสมบูรณ์ และ 2) วิธีการอุปมานแบบไม่สมบูรณ์

(5) วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) วิธีนี้เป็น การหาข้อเท็จจริงโดยใช้วิธีการอนุมานและวิธีการอุปมานร่วมกัน

ดังนั้น การวิจัยทางสังคมศาสตร์จึงมักจะเกิดจากความต้องการด้วยเหตุผลต่าง ๆ ของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีการพัฒนาและการทำงานอย่างเป็นระบบมากขึ้น

2.1.2 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบหนึ่งของการวิจัยที่ไม่ได้แตกต่างไปจากการวิจัยอื่น ๆ ในเชิงเทคนิค แต่แตกต่างในด้านวิธีการ ซึ่งวิธีการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการคือ การทำงานที่เป็นการสะท้อนผลการปฏิบัติงานของตนเองที่เป็นวงจรแบบขดลวด (Spiral of Self-Reflecting) โดยเริ่มต้นที่ขั้นตอนการวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนกลับ (Reflection) เป็นการวิจัยที่จำเป็นต้องอาศัยผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการสะท้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น (Kemmis & Taggart, 1988, p. 10, อ้างถึงใน รสศรีญา กัลยา, 2559, น. 35) การวิจัยเชิงปฏิบัติการจึงเป็นการวิจัยระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาที่ผู้ปฏิบัติงานกำลังเผชิญอยู่โดยเป็นกระบวนการศึกษาสภาพหรือสถานการณ์ที่เป็นจริงของสถานศึกษาเพื่อทำความเข้าใจและพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของการปฏิบัติงานต่อไปในอนาคต (Johnson, 2008, p. 28, อ้างถึงใน รสศรีญา กัลยา, 2559, น. 35)

1) การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้ (องอาจ นัยพัฒน์, 2548 น. 343, อ้างถึงใน รสศรีญา กัลยา, 2559, น. 36-37)

(1) การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติการไว้ก่อนล่วงหน้า โดยอาศัยการคาดคะเนแนวโน้มของผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ประกอบกับการระลึกถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวในอดีตที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขตามประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมของผู้วางแผนภายใต้การไตร่ตรองถึงปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยขัดขวางความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการต่อต้าน รวมทั้งสภาวะการณ์เงื่อนไขอื่น ๆ ที่สภาพแวดล้อมประสบปัญหาอยู่ในเวลานั้น โดยทั่วไปการวางแผนจะต้องคำนึงถึงความยืดหยุ่น ทั้งนี้ เพื่อจะสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต

(2) การปฏิบัติการ (Action) เป็นการลงมือดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้อย่างระมัดระวังและควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในแผน อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้มีโอกาสแปรเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขและข้อจำกัดของสภาวะการณ์เวลานั้นได้ ด้วยเหตุนี้แผนปฏิบัติการที่ดีจะต้องมีลักษณะเป็นเพียงแผนชั่วคราว ซึ่งเปิดช่องให้ผู้ปฏิบัติการสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามเงื่อนไขและปัจจัยที่เป็นอยู่ในขณะนั้น การปฏิบัติการที่ดีจะต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเป็นพลวัตร ภายใต้การใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจ

(3) การสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ได้ลงมือกระทำลงไป รวมทั้งสังเกตการณ์ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยอุปสรรค การดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ตลอดจนประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติการตามแผนว่ามีสภาพหรือลักษณะเป็นอย่างไร การสังเกตการณ์ที่ดีจะต้องมีการวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้าอย่างคร่าว ๆ โดยจะต้องมีขอบเขตไม่แคบหรือจำกัดจนเกินไป เพื่อจะได้เป็นแนวทางสำหรับการสะท้อนกลับกระบวนการและผลการปฏิบัติที่จะเกิดขึ้นตามมา

(4) การสะท้อนกลับ (Reflection) เป็นการให้ข้อมูลถึงการกระทำตามที่บันทึกข้อมูลไว้จากการสังเกตในเชิงวิพากษ์กระบวนการและผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยอุปสรรคการพัฒนา รวมทั้งประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่การสะท้อนกลับโดยอาศัยกระบวนการกลุ่มในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์หรือประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างบุคคลที่มีส่วนร่วมในการวิจัยจะเป็นวิธีการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานตามแนวทางดั้งเดิมไปเป็นการปฏิบัติงานตามวิธีการใหม่ ซึ่งใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการทบทวนและปรับปรุงวางแผนปฏิบัติการในวงจรกระบวนการวิจัยในรอบหรือเกลียวต่อไป

2) ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

- (1) เป็นวิธีปรับปรุงการปฏิบัติงานทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง และเรียนรู้จากการเปลี่ยนแปลงนั้น
- (2) เป็นการดำเนินงานของผู้ปฏิบัติงานเอง และกลุ่มอาชีพของตนเอง
- (3) เป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเป็นวงจรโดยเริ่มจากการวางแผนการปฏิบัติตามแผน การสังเกต และการสะท้อนผล
- (4) ต้องอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เน้นกระบวนการกลุ่ม
- (5) เกิดจากความเต็มใจและเห็นความสำคัญของการปรับปรุงพัฒนางานของตนเอง
- (6) การอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงานหรือกลุ่มวิชาชีพของผู้ปฏิบัติงานเองภายใต้เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงมากกว่าจะเชื่อตามหรืออ้างอิงทฤษฎีจากภายนอกเพียงอย่างเดียว
- (7) เป็นกระบวนการที่มีความยืดหยุ่นสูงมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานได้ตลอดเวลาขึ้นอยู่กับข้อมูลและสถานการณ์ในขณะนั้น
- (8) เน้นการสังเกตและบันทึกข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละช่วงเวลาเพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปผลที่ถูกต้อง
- (9) เน้นทั้งผลที่เกิดขึ้นและกระบวนการปฏิบัติงาน
- (10) เน้นวิธีการเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ

จึงกล่าวได้ว่าลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการดำเนินการศึกษาและปฏิบัติร่วมกันแบบมีส่วนร่วมของบุคคลภายในองค์กรโดยผ่านการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างเป็นระบบตามสภาพจริงเพื่อมุ่งหวังในการแก้ไขปัญหา

2.1.3 วิธีการเขียนรายงานวิจัย (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551, น. 477-488)

รูปแบบและโครงสร้างของรายงานผลการวิจัย ซึ่งการเขียนรายงานผลการวิจัยถึงแม้จะมีหลายประเภท แต่หลักการจะคล้ายคลึงกัน ซึ่งการเขียนรายงานจะมีองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ได้แก่

1) **ส่วนนำ (Preliminary Materials)** เป็นเบื้องต้นที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการนำเสนอรายงานการวิจัยนั้น ซึ่งส่วนนำจะประกอบด้วย ปกนอก ปกใน ประวัติคณะผู้วิจัย กิตติกรรมประกาศ บทคัดย่อ สารบัญ สารบัญตาราง

2) **ส่วนเนื้อหา (Body of the Report)** เป็นส่วนของเนื้อหาสาระทั้งหมดของรายงานผลการวิจัยนั้นที่บอกให้ผู้อ่านทราบว่า ทำอะไร ทำไมจึงทำ ทำอย่างไร ทำแล้วได้ผลอย่างไร ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายข้อเสนอแนะ

3) **ส่วนการอ้างอิง (Reference Materials)** เป็นส่วนเพิ่มเติมที่ทำให้รายงานผลการวิจัยนั้นครบถ้วนสมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากขึ้น ประกอบด้วย บรรณานุกรมหรือเอกสารอ้างอิง ภาคผนวก

1. การเตรียมเขียนต้นฉบับรายงานวิจัย (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551, น. 463-464)

การเตรียมต้นฉบับมีส่วนสำคัญยิ่งที่จะทำให้มีหลักในการเขียน และการเรียบเรียงของเนื้อหาของรายงานผลการวิจัย เริ่มตั้งแต่

1.1 การตั้งชื่อเรื่อง ต้องคิดสรุปให้ได้ว่าจะใช้ชื่อเรื่องเดิมหรือชื่อเรื่องใหม่ หรือควรจะปรับชื่อเรื่องอย่างไรให้สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้การทำวิจัย 1 เรื่อง หรือ 1 โครงการ

1.2 การทำความเข้าใจปัญหาการวิจัยให้ชัดเจน ก่อนเขียน ต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าการวิจัยภายใต้ชื่อเรื่องนั้น มีปัญหาหรือโจทย์การวิจัยอย่างไร มีกี่คำถาม และแต่ละคำถามว่าจะได้คำตอบอย่างไร

1.3 การศึกษารูปแบบการนำเสนอและเผยแพร่ ก่อนเขียน ต้องตัดสินใจว่าจะนำเสนอและเผยแพร่ในลักษณะใด แล้วศึกษาให้เข้าใจโดยตลอดทั้งรูปแบบ โครงสร้างและระเบียบวิธี เพื่อเป็นหลักในการเขียน

1.4 การทำโครงเรื่อง จัดระเบียบเนื้อหาให้เป็นหัวข้อใหญ่ ๆ หัวข้อย่อย ๆ เรียงกันตามลำดับ รวมทั้งจัดระเบียบว่าเมื่อเขียนเสร็จจะเรียงหัวข้อใดไว้ก่อน-หลังด้วย

1.5 การเตรียมข้อมูลเอกสาร ก่อนเขียนต้องจัดหาข้อมูลให้ครบถ้วน ทั้งข้อมูลเอกสารที่วิเคราะห์ สรุปผลไว้แล้วเพื่อที่จะเขียนเชื่อมต่อกันได้

1.6 การเขียนฉบับร่าง เนื้อหาเขียนใส่ลงตามหัวข้อ จะเริ่มหัวข้อใดก่อนหลังก็ได้ เขียนให้ครอบคลุมครบถ้วนภายในหัวข้อนั้น โดยเร็วใช้เวลาให้น้อยที่สุด

1.7 การแก้ไข ชัดเกลาเนื้อหา สำนวนภาษา เขียนเสร็จ ควรปล่อย วางไว้ อย่างน้อย 1 สัปดาห์ แล้วหาเวลาว่างที่ต่อเนื่องกันมาอ่าน ทำความเข้าใจให้มีเนื้อหาถูกต้องทั้งวิชาการและภาษา บางคำ บางข้อความหรือบางส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องควรตัดทิ้ง

1.8 การจัดระเบียบรายงานก่อนเผยแพร่ ควรตรวจสอบและจัดระเบียบให้เป็นระบบ ระเบียบตามสากลนิยม ทั้งเล่มต้องใช้ระบบ ระเบียบเดียวกัน

การเขียนรายงานการวิจัยเป็นการนำเสนอผลการวิจัยซึ่งเป็นข้อสรุปใจความสำคัญของผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเขียนต้องเสนอให้ครบถ้วน

2.1.4 การบริหารจัดการงานวิจัย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2550, น. 42–43 และ สุธีระ ประเสริฐสรรพ, 2544, น.144–145)

แนวคิดด้านการบริหารจัดการงานวิจัย เป็นศาสตร์ที่ถูกนำมาเผยแพร่ในประเทศไทย เมื่อประมาณเกือบ 60 ปีที่แล้ว โดยเริ่มมีการนำมาใช้ในหน่วยงานผู้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย ซึ่งได้แบ่งการจัดการงานให้ทุนวิจัยเป็น 3 ขั้นตอนคือ **การจัดการต้นทาง** (Upstream Management หรือ Pre-Audit evaluation หรือ Proposal evaluation) **การจัดการกลางทาง** (Midstream Management, Inprocess Management หรือ Ongoing Monitoring) และ**การจัดการปลายทาง** (Downstream Management หรือ Post-Audit evaluation)

1) การจัดการต้นทาง หรือการจัดการก่อนการดำเนินงานโครงการวิจัย เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นก่อนที่จะเริ่มลงมือดำเนินโครงการวิจัย ซึ่งส่วนนี้ครอบคลุมถึงการกำหนดเป้าหมายโครงการหรือชุดโครงการ การกำหนดประเด็นวิจัยหรือทางเลือกในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพของข้อเสนอโครงการวิจัย การเตรียมความพร้อมของโครงการ เป็นต้น ซึ่งการจัดการต้นทางเป็นการจัดการที่มีความสำคัญและส่งผลโดยตรงต่อการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพราะเป็นการจัดการที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ทุนวิจัย ผู้ใช้ผลการวิจัย ผู้วิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิ

2) การจัดการกลางทาง หรือการจัดการระหว่างการดำเนินงานโครงการวิจัย เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินโครงการหรือชุดโครงการ โดยมีช่วงอยู่ระหว่างตั้งแต่เริ่มทำ โครงการหรือเริ่มทำ สัญญาโครงการวิจัย จนกระทั่งส่งรายงานผลการวิจัย ซึ่งบทบาทของงานในส่วนนี้ ได้แก่ การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการวิจัย ดังนั้น หากมีการจัดการต้นทางที่ดี เช่น มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีแผนกิจกรรมและตัวชี้วัดที่ชัดเจน และตรวจสอบได้ ก็จะทำให้การจัดการกลางทางทำได้ง่าย และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) การจัดการปลายทาง หรือการจัดการหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัย เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อโครงการสิ้นสุดลงแล้ว และเป็นขั้นตอนของการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตั้งแต่ต้น อย่างไรก็ตาม หลายโครงการอาจนำผลงานวิจัยไปใช้ได้ตั้งแต่งานยังไม่สิ้นสุดโครงการก็ได้ การผลักดันงานไปใช้ประโยชน์อาจดำเนินการได้ง่าย หากมีการกำหนดไว้ในแผนกิจกรรมตั้งแต่ต้น

ดังนั้น หากมีการจัดการก่อนดำเนินโครงการวิจัยที่ดี เช่น มีผู้ใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยเข้าร่วมในกระบวนการกำหนดประเด็นวิจัย หรือมีส่วนร่วมอื่น ๆ ตั้งแต่ต้น จะทำให้โอกาสที่ผลงานวิจัยนั้นถูกนำไปใช้มีมากขึ้น นั่นหมายถึง การจัดการในส่วนของขั้นตอนนี้อาจเป็นสิ่งไม่จำเป็นเลย หากมีการกำหนดกิจกรรมของขั้นตอนนี้ไว้ในข้อเสนอโครงการวิจัยตั้งแต่ต้น เช่น กำหนดให้ต้องมีการจัดสัมมนาผลการวิจัยในเรื่องที่ได้รับทุน และมีการจัดการในขั้นตอนก่อนการวิจัยให้ถูกต้อง ซึ่งได้แก่ การให้ผู้ใช้ผลงานวิจัยเป็นภาคีร่วมในการกำหนดโจทย์วิจัย ร่วมวิจัยหรือร่วมลงทุนวิจัย ทั้งนี้ แล้วแต่ศักยภาพของผู้ใช้ผลงานวิจัยและความสามารถของนักจัดการงานวิจัย อย่างไรก็ตาม โจทย์วิจัยไม่ควรมีลักษณะที่เปิดกว้างเกินไป เพราะจะทำให้นักวิจัยไม่เข้าใจเจตนาและปัญหาที่แท้จริง การประกาศให้ทุนวิจัยจึงต้องมีความชัดเจนในหลักการและข้อจำกัดต่าง ๆ ดังนั้น ผู้ให้ทุนต้องทำ “การบ้าน” ล่วงหน้าเพื่อให้ได้โจทย์วิจัยที่มีความจำเพาะและตรงกับปัญหาจริงที่ผ่านการวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนมาแล้ว (สุธีระ ประเสริฐสรรพ, 2545, น. 30) และผู้ให้ทุนต้องมีความชัดเจนว่าต้องการให้นักวิจัยทำอะไรและต้องการให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบประเด็นวิชาการในด้านไหนบ้าง ขณะที่นักวิจัยมีหน้าที่นำข้อมูลความชัดเจนกรณีดังกล่าวมาเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิมีหน้าที่ตรวจสอบข้อเสนอโครงการวิจัยแล้วให้ความคิดเห็นเชิงข้อเสนอแนะที่ตรงประเด็นและเกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติได้จริง (สุธีระ ประเสริฐสรรพ, 2545, น. 119-120)

การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการงานวิจัยของสถาบันหรือองค์กรวิจัยอาจแบ่งได้เป็น 3 แบบตามประเภทของงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1) งานวิจัยเชิงวิชาการ (Academic Research) เป็นงานวิจัยที่มีเป้าหมายเพื่อการใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ โดยผลการวิจัยดังกล่าว ต้องได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการไม่ว่าจะเป็นในหรือต่างประเทศ ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเหล่านี้ จะถูกนำไปใช้อ้างอิง ศึกษาต่อยอดหรือเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเพื่อการใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ ต่อไปได้ บางครั้งอาจเรียกงานวิจัยประเภทนี้ว่างานวิจัยพื้นฐาน (Basic Research)

2) งานวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นงานวิจัยที่มีเป้าหมายเพื่อการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ เชิงพาณิชย์ เชิงสาธารณะ และเชิงนโยบายโดยไม่ได้มุ่งเน้นที่การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์หมายถึง ผลงานวิจัยถูกนำไปใช้ในการผลิตเพื่อขายหรือใช้ประโยชน์ของภาคเอกชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยผลประโยชน์บางส่วนที่ได้รับจะถูกแบ่งให้หน่วยงานวิจัยและนักวิจัยตามสัดส่วนที่ตกลงกันไว้ ส่วนการใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะหมายถึง การที่ผลงานวิจัยถูกเผยแพร่ในวงกว้างเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องรานั้น ๆ หรือมีการนำไปใช้ในการผลิตหรือปรับปรุงกระบวนการผลิตเชิงพาณิชย์ และก่อให้เกิดรายได้แก่ผู้ที่นำผลงานไปใช้ประโยชน์โดยที่ผลประโยชน์ตอบแทนดังกล่าวไม่ได้กลับมาสู่หน่วยงานวิจัยหรือผู้วิจัย ส่วนการใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหมายถึง การที่ผลงานวิจัยดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดมาตรการ นโยบาย หรือกฎหมายต่าง ๆ ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบ และผลของการดำเนินการดังกล่าวสะท้อนกลับมายังประชาชนโดยรวม

3) งานวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นงานวิจัยประเภทหนึ่งซึ่งบางครั้งอาจจัดอยู่ในประเภทของงานวิจัยและพัฒนา แต่งานวิจัยประเภทนี้ไม่ได้มุ่งเน้นที่การสร้างผลงานเป็นรูปธรรมที่จับต้องได้เหมือนงานวิจัยเชิงวิชาการและงานวิจัยและพัฒนา แต่ให้ความสำคัญกับกระบวนการ ซึ่งผลการดำเนินงาน

ดังกล่าวจะนำไปสู่ความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันของตนเองและกลุ่ม ซึ่งก่อให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มที่ทำวิจัยและผู้ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยนั้น

ดังนั้น การบริหารงานวิจัยเชิงวิชาการ จึงไม่ค่อยมีปัญหาซับซ้อนเหมือนงานวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้ เนื่องจากการบริหารจัดการงานวิจัยเชิงวิชาการส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับกำหนดยุทธศาสตร์ การติดตามโครงการ และการผลักดันให้มีการตีพิมพ์เป็นหลัก ขณะทำงานวิจัยและพัฒนามีกระบวนการจัดการมากกว่านั้น และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับปัจจัยภายนอกที่ควบคุมได้ยากกว่า

2.1.4.1 ความรู้และทักษะที่จำเป็นเบื้องต้นสำหรับการบริหารงานวิจัย (วิจารณ์ พานิช, 2540, น. 177)

- 1) ความรู้และทักษะด้านการจัดการงานให้ทุนวิจัย และด้านการติดต่อสื่อสาร
- 2) ความรู้ความเข้าใจสถานการณ์การวิจัยในภาพรวมของประเทศ รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีด้านการวิจัยในประชาคมวิจัยในสังคม
- 3) ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนอื่นทั้งที่เสร็จสิ้นแล้ว ที่กำลังดำเนินการและที่กำลังยื่นขอทุน
- 4) ข้อมูลเกี่ยวกับนักวิจัยมีความสามารถสูงในสาขาต่าง ๆ ในประเทศไทย รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันวิจัย
- 5) ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนโยบายด้านการวิจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องประเด็นสำคัญที่ควรมีการวิจัย เรียงลำดับความสำคัญ
- 6) ทักษะในการประเมินขีดความสามารถของนักวิจัย และจัดมอบงานให้เหมาะสมต่อขีดความสามารถ
- 7) ทักษะในการเขียนข้อกำหนดการทำงานและผลงานที่ต้องการ (Term of reference: TOR)
- 8) ทักษะในการเจรจาทำให้ข้อเสนอโครงการวิจัยมีความชัดเจนในด้านผลลัพธ์แล้วมีการนำเสนอรายงานความก้าวหน้าผลการวิจัยตามที่กำหนด
- 9) ทักษะในการ “สังเคราะห์” ประเด็นจากข้อคิดเห็นที่หลากหลาย และตัดสินใจดำเนินการอย่างเหมาะสม

2.1.4.2 การจัดการกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประโยชน์ต่อการบริหารจัดการงานวิจัย (สุธีระ ประเสริฐสรรพ, 2544, น.144-145)

ผู้ทรงคุณวุฒิคือผู้ตรวจสอบวิธีการดำเนินการวิจัย (Methodology) ตรวจสอบกรอบแนวคิด (Concept) การวิจัย การวิเคราะห์ผล ไม่ใช่ตรวจสอบ Concept ว่าเป็นโจทย์ที่ควรทำหรือไม่ การจัดการกับผู้ทรงคุณวุฒิคือ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิก่อรอบและบทบาท อย่าเอาเรื่องนอกรอบมาคิดให้มี “bias” ต่อสิ่งที่ผู้ให้ทุนหรือนักจัดการงานวิจัยคาดหวังจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพราะหากผู้ทรงคุณวุฒิไม่เข้าใจกรอบและบทบาทที่คาดหวังแล้ว ผู้ทรงคุณวุฒิมักจะใช้ความเป็นผู้รู้มากมาแสดงความคิดเห็นนอกประเด็น และบางครั้งด้วยความไม่เข้าใจเป้าประสงค์หลักของโครงการวิจัย

เมื่อจัดการกับผู้ทรงคุณวุฒิให้เข้าใจถูกต้องแล้ว ต่อมาคือ การจัดการกับ “ความคิด” ของผู้ทรงคุณวุฒิที่แสดงผ่านการให้ความเห็น (Comment) ซึ่งกรณีนี้เป็นเรื่องยาก เพราะปกติผู้ทรงคุณวุฒิจะมีความเห็นทั้งที่เหมือนกันและต่างกัน จึงเป็นเรื่องยากสำหรับผู้ประสานงาน ซึ่งอาจไม่มีความรู้ในด้านที่เกี่ยวข้องกับประเด็นพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประสานงานจึงต้องเคารพทุก ๆ ความเห็นแล้วทำการจำแนกและตัดสินความเห็นที่แตกต่างกันนั้นด้วย โดยอาจอาศัยผู้รู้ท่านอื่นช่วยวินิจฉัย

2.2 ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สิวาพร สุขเอียด (2551) ทำการศึกษาเอกสารวิชาการ กรณีศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง การบริหารจัดการงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประสบปัญหาผลงานวิจัยการให้ทุนสนับสนุนขาดความต่อเนื่อง ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกวุฒิสภา ตลอดจนมีข้อจำกัดในการส่งเสริมผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรค คือ ปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 ภายใต้แนวปฏิบัติ ได้แก่ 1) ปัญหาการบริหารงานรูปแบบคณะกรรมการวิจัยและพัฒนา ได้แก่ การจัดประชุมคณะกรรมการวิจัยและพัฒนา ปัญหาด้านข้อยุติการพิจารณาดำเนินการวิจัย และปัญหาด้านการเป็นตัวแทนของฝ่ายการเมือง 2) ปัญหาการบริหารงบประมาณสำหรับการวิจัยและพัฒนา ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย กรณีการเบิกจ่ายเพื่อดำเนินงานโครงการวิจัย กรณีการเบิกจ่ายเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและพัฒนาในรูปแบบการสัมมนา และกรณีการเบิกจ่ายงบประมาณสำหรับเป็นค่าตอบแทนข้าราชการในสังกัดรัฐสภา และ 3) ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น จึงควรดำเนินการตามแนวทาง ดังนี้ 1) การแต่งตั้งอนุกรรมการเฉพาะด้านทำหน้าที่แก้ปัญหาความไม่พร้อมในการจัดประชุมคณะกรรมการวิจัยและพัฒนา ตลอดจนการไม่มีตัวแทนจากฝ่ายการเมืองในกระบวนการบริหารจัดการงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2) การจัดทำระเบียบว่าด้วยการเบิกจ่ายงบประมาณสำหรับการวิจัยและพัฒนา เพื่อการเบิกจ่ายงบประมาณให้เกิดความคล่องตัว 3) การจัดทำแผนการบริหารจัดการงบประมาณสำหรับงานวิจัยและพัฒนา และมีขั้นตอนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และ 4) การจัดทำข้อตกลงการเบิกจ่ายงบประมาณในส่วนของการข้าราชการสังกัดรัฐสภาเพื่อเป็นหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายงบประมาณในกรณีดังกล่าว

อุษา โฆษิตตระกูล (2551) ทำการศึกษาเอกสารวิชาการ กรณีศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผลการศึกษา มีดังนี้

1. การดำเนินงานด้านการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นการดำเนินการกระบวนการจัดการงานให้ทุนวิจัย ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมใน 3 ขั้นตอน คือ การจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอโครงการวิจัย การจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งผลการวิจัย และการจัดการเพื่อส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหัวข้อเรื่องวิจัย การกำหนด TOR (Term of Reference) หรือข้อกำหนดเบื้องต้นในการวิจัย การจัดทำประกาศสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอให้สถาบันวิจัยและหน่วยงานอุดมศึกษาเสนอโครงการวิจัยในหัวข้อเรื่องที่กำหนด และ/หรือการประสานเจาะจงขอให้ผู้เชี่ยวชาญจัดทำ

ข้อเสนอโครงการวิจัยในหัวข้อเรื่องที่กำหนด การตรวจสอบข้อเสนอโครงการวิจัย การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอโครงการวิจัย การพัฒนาคุณภาพข้อเสนอโครงการวิจัย และการทำสัญญาจ้างศึกษาวิจัย

1.2 การจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งผลการวิจัย เป็นขั้นตอนซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประสานและติดตามความก้าวหน้าและรายงานผลการวิจัย การแต่งตั้งคณะผู้ตรวจอ่านรายงานผลการวิจัย การพัฒนาคุณภาพผลการวิจัย และการรับรองรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

1.3 การจัดการเพื่อส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เป็นขั้นตอนซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์เผยแพร่รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ การจัดสัมมนาผลวิจัย การร่วมประชุมหรือแสดงผลงานวิจัย การจัดทำบทความวิจัยเพื่อเผยแพร่ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และการจัดทำเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา

2. ปัญหาการดำเนินงานด้านการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ระหว่างปี 2546–2551 ได้แก่ ปรากฏการณ์การยกเลิกสัญญาจ้างวิจัย กรณีความล่าช้าการดำเนินงานวิจัย กรณีการไม่มีงานวิจัยในหัวข้อเรื่องที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนด และกรณีปัญหาการทำสัญญาจ้างนักวิชาการอิสระเพื่อทำการวิจัยให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งผลการดำเนินงานดังกล่าวมีสาเหตุส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดการก่อนการวิจัย ซึ่งในบริบทของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คือ ความสำคัญต่อการจัดการในขั้นตอนก่อนการวิจัย หรือขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอโครงการ ส่งผลต่อความสัมฤทธิ์ผล หรือการบรรลุเป้าหมายการวิจัยที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนด และประสิทธิภาพการดำเนินโครงการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น เพื่อพัฒนาการดำเนินงานวิจัยให้บรรลุเป้าหมายของการวิจัยและสามารถแล้วเสร็จได้ตามเวลาที่กำหนด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ควรมีแนวปฏิบัติสำหรับการทำหน้าที่ ดังต่อไปนี้

2.1 ควรจัดทำแบบเสนอโครงการวิจัย (แบบ ว. 1) พร้อมคำอธิบายเรื่อง “โครงสร้างและองค์ประกอบ” ของเอกสารประกอบการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยในประเด็นวิธีดำเนินการวิจัย (Methodology) เพื่อฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา มีแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และเป็นการป้องกันปัญหาการขอยกเลิกสัญญาจ้างศึกษาวิจัย และปัญหาความล่าช้าในการดำเนินงานวิจัย

2.2 จัดทำแบบพร้อมคำอธิบาย เรื่อง “โครงสร้างและองค์ประกอบ” ของข้อกำหนดเบื้องต้นสำหรับการวิจัย (TOR) เพื่อป้องกันการให้ทุนวิจัยในเรื่องที่มีการทำวิจัยแล้ว และเพื่อความชัดเจนด้านความต้องการวิจัยตามที่คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา กำหนด

2.3 จัดทำแบบพร้อมคำอธิบายเรื่อง “โครงสร้างและองค์ประกอบ” ของเอกสารประกอบการพิจารณาข้อเสนอโครงการในประเด็น “ความเป็นมาและข้อเสนอโครงการ” เพื่อคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา มีมติที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องกับข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และเป็น การป้องกันกรณีปัญหาการทำสัญญาจ้างนักวิชาการมาทำวิจัยให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

2.4 จัดทำระเบียบรัฐสภาว่าด้วยเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อการวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้เพื่อ

- 1) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสามารถจ้างนักวิชาการอิสระผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้ทำวิจัย

ในหัวข้อเรื่องที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนด และ 2) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสามารถดำเนินการจัดจ้างวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 ประสานติดตามข้อมูลความคิดเห็นของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อประเด็นการพิจารณาในแต่ละระเบียบวาระการประชุม หากกรรมการท่านนั้นไม่สามารถเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้ เพื่อความครอบคลุมด้านการแสดงความคิดเห็นของที่ประชุม

2.6 จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ทั้งในด้านการกำหนดโจทย์วิจัย การคัดเลือกข้อเสนอโครงการวิจัย การแต่งตั้งคณะผู้ตรวจอ่านรายงานผลการวิจัยและการคิดสรรผู้เชี่ยวชาญเพื่อมาทำการวิจัยให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

2.7 จัดทำข้อมูลเชิงลึกเรื่องประวัติการศึกษา ผลงานและประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญในบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะด้านของแต่ละสถาบันวิจัยหรือหน่วยงานอุดมศึกษา เตรียมไว้สำหรับวาระการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย เพื่อประโยชน์ต่อการพิจารณาคัดสรรผู้เชี่ยวชาญมาทำวิจัยกรณี 1) ไม่มีข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับใดได้รับการคัดเลือก หรือ 2) ไม่มีผู้เสนอโครงการวิจัยในหัวข้อเรื่องที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนด

2.8 จัดทำแบบพร้อมคำอธิบายเรื่อง “โครงสร้างและองค์ประกอบ” ของบันทึกการประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือกำกับคุณภาพบันทึกการประชุม ซึ่งต้องใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาดำเนินงานกระบวนการจัดการงานให้ทุนวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติได้อย่างเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.9 จัดทำข้อเสนอโครงการสัมมนาวิชาการ แทนกรณีที่มีการชะลอการพิจารณาให้ทุนวิจัยเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงบริบทที่ทำการศึกษา และในปีนั้นไม่มีการดำเนินงานวิจัยแต่อย่างใด

2.10 จัดทำประเด็นพิจารณาด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัย หากมีการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยแล้ว มีการปรับเปลี่ยนมาใช้วิธีดำเนินการวิจัยซึ่งต้องอาศัยเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่าเดิม

2.11 การพิจารณาแต่งตั้งผู้ตรวจอ่านรายงานผลการวิจัยควรมีเกณฑ์การพิจารณาเรื่องความมีเวลาสำหรับการตรวจอ่านเป็นลำดับแรก เพิ่มเติมจากคุณสมบัติด้านความเชี่ยวชาญ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีอยู่เป็นเบื้องต้นแล้ว

2.12 เพิ่มการมีส่วนร่วมของฝ่ายการเมืองในขั้นตอนของการสำรวจความต้องการวิจัย หรือขั้นตอนของกระบวนการกำหนดหัวข้อเรื่องและประเด็นวิจัยเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำโจทย์วิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ขอบเขตการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งต้องนำเสนอใน TOR ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

2.13 การจัดทำบันทึกการประชุมต้องเคารพทุก ๆ ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการรวบรวม จำแนกและสังเคราะห์ความคิดเห็นดังกล่าวให้มีความครอบคลุมทั้งประเด็นที่เห็นเหมือนกันและประเด็นที่เห็นต่างกัน

2.14 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศด้านการพิจารณา
 ดำเนินงานวิจัยแก่ผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับผลการพิจารณา ซึ่งในทางปฏิบัติต้องมี
 หนังสือแจ้งผลการพิจารณาแก่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อทราบหรือเพื่อดำเนินการ ดังนั้น การประชุมคณะกรรมการการ
 วิจัยและพัฒนาต้องเป็นไปอย่างละเอียดรอบคอบ ชัดเจน ตรงประเด็นและสมเหตุสมผล โดยเฉพาะต้องพร้อม
 เสมอต่อการถูกตรวจสอบเรื่องประโยชน์ทับซ้อน หรือการเลือกปฏิบัติ

คณะกรรมการวิจัยและบริการวิชาการ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (2556)
 ได้ทำการศึกษา เรื่อง “รายงานความพึงพอใจที่มีต่อการสนับสนุนพันธกิจด้านการวิจัย วิทยาลัยบริหารศาสตร์
 ประจำปีงบประมาณ 2555” ซึ่งได้ศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรหรือผู้รับบริการด้านการวิจัยที่มีต่อการ
 สนับสนุนพันธกิจด้านการวิจัยของวิทยาลัยบริหารศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรมีความพึงพอใจในการ
 สนับสนุนพันธกิจด้านการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.46) โดยบุคลากรวิทยาลัยบริหาร
 ศาสตร์มีความพึงพอใจ ด้านการให้ทุนอุดหนุนการวิจัยแก่อาจารย์และบุคลากรมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.08)
 รองลงมา คือ การสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัยในเวทีนำเสนอผลงานทางวิชาการ
 ระดับชาติและนานาชาติ (ค่าเฉลี่ย = 3.85) การให้บริการของเจ้าหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกในการ
 ดำเนินงานวิจัย (การดำเนินงานด้านเอกสารต่าง ๆ) (ค่าเฉลี่ย = 3.85) และด้านเครื่องมือและอุปกรณ์สำนักงาน
 ที่สนับสนุนการดำเนินงานวิจัย (ค่าเฉลี่ย = 3.69) ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจที่มีต่อพันธกิจด้านการวิจัยที่มี
 น้อยที่สุด ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลเพื่อสืบค้นงานวิจัย (ค่าเฉลี่ย = 2.85)

อัญชิสา ศรีวิระ (2559) ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณของ
 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการ
 สภาผู้แทนราษฎร จะประกอบด้วย ปัจจัยภายนอก (ระบบการเมือง) และปัจจัยภายใน (หน่วยงานภายใน)
 โดยปัจจัยภายในจะเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ยาก โดยเฉพาะตัวบุคลากรภายในหน่วยงานขาดความรู้ ความเข้าใจ
 ในขั้นตอนการบริหารงบประมาณ เริ่มตั้งแต่การขอตั้งงบประมาณ หน่วยงานภายในขาดความพร้อมของข้อมูล
 ประกอบที่ครบถ้วน หน่วยงานมีการขอตั้งงบประมาณซ้ำซ้อน ขาดการบูรณาการที่เป็นรูปธรรม ทำให้ตั้ง
 งบประมาณสูงเกินความจำเป็น แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเป็นกรอบในการบริหาร
 งบประมาณอย่างเคร่งครัด ขาดการจัดลำดับความสำคัญของแผน/โครงการ ด้านความร่วมมือและการ
 ประสานงาน หน่วยงานภายในขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ
 วิธีการบริหารงบประมาณในด้านต่าง ๆ ด้านการเร่งรัดและติดตามการบริหารงบประมาณ หน่วยงานภายใน
 ขาดความใส่ใจในการที่จะเร่งรัดการจัดการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้ ด้านบุคลากรส่วนหนึ่งเกิดจากตัว
 บุคลากรภายในหน่วยงานขาดความรู้ และความเข้าใจกระบวนการบริหารงบประมาณ ระเบียบด้านการเงิน
 การคลัง และการบริหารงบประมาณซึ่งมองว่าเป็นงานที่ตนเองไม่ได้มีส่วนรับผิดชอบ ข้อเสนอแนะจาก
 การศึกษา คือ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรกำหนดนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา
 บุคลากรภายในให้มีความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการบริหารงบประมาณระเบียบด้านการเงินการคลัง และ
 การงบประมาณ ควรมีนโยบายให้บุคลากรได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการกลั่นกรองการคำขอตั้ง
 งบประมาณรายจ่ายมิใช่หน่วยงานที่รับผิดชอบ จึงควรร่วมกันพิจารณาความพร้อมของรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง
 หากพบข้อมูลขาดความพร้อมในรายละเอียดก็ไม่ควรขอตั้งงบประมาณให้ ทั้งนี้จะส่งผลกระทบต่อการบริหาร
 งบประมาณในภาพรวมได้

สิฐสร กระแสร์สุนทร (2561) ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาความพึงพอใจต่อการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผลการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจต่อการให้ทุนสนับสนุนการวิจัย ของกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีดังนี้

1. ระดับความพึงพอใจของผู้ขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยต่อการให้ทุนการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุดคือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านคุณภาพการให้บริการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการมีระดับความพึงพอใจน้อยสุดในการศึกษาครั้งนี้

2. ปัญหา อุปสรรคในการขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยจากผู้ขอรับทุนสนับสนุนการวิจัย ผลการศึกษาจำแนกเป็นรายด้านได้ ดังนี้ 1) ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ พบว่า การเข้าถึงข้อมูลด้านทุนวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรค่อนข้างยุ่งยาก กรอบการให้ทุนศึกษาวิจัยไม่มีความหลากหลาย และขั้นตอน ระเบียบปฏิบัติ รูปแบบการดำเนินงานการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร 2) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ พบว่า เจ้าหน้าที่ยึดกฎ ระเบียบ และสัญญาอย่างเคร่งครัดมากเกินไป ขาดความยืดหยุ่นทำให้การดำเนินงานวิจัยของนักวิจัยเป็นไปอย่างยากลำบาก 3) ด้านคุณภาพการให้บริการ พบว่า การเบิกจ่ายเงินทุนสนับสนุนการวิจัยเป็นไปอย่างล่าช้า มีขั้นตอนและเอกสารประกอบมากเกินไป

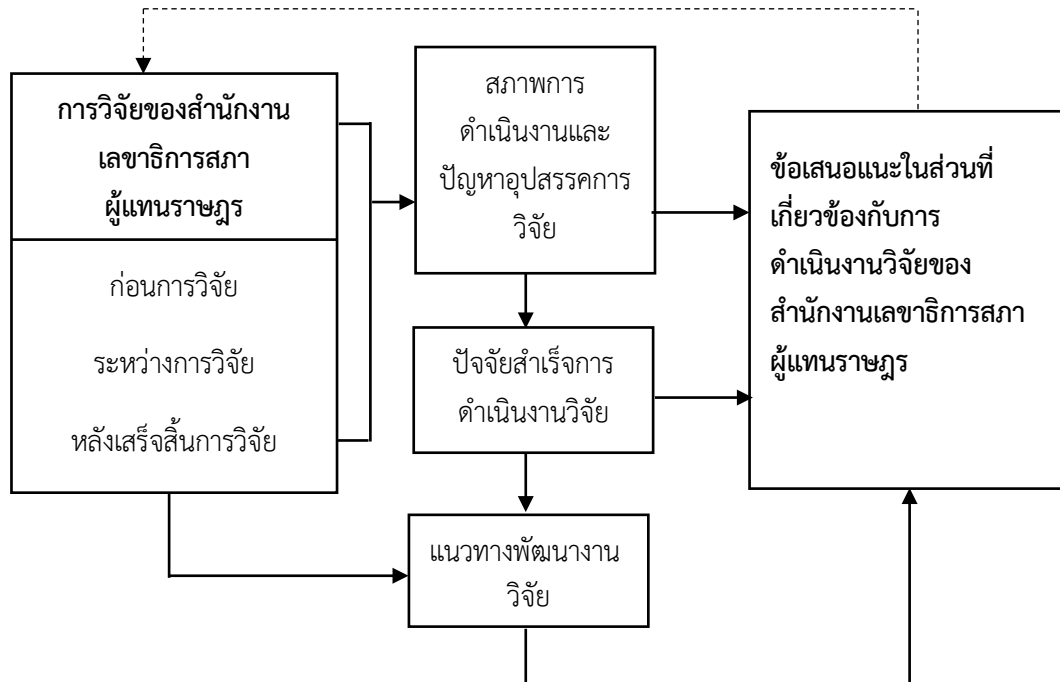
3. แนวทางในการพัฒนางานด้านการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผลการศึกษาจำแนกเป็นรายด้าน มีดังนี้ 1) ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ เสนอให้มีการจัดวางประกาศการให้ทุนผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยให้พบเห็นได้ชัดเจน และสามารถสืบค้นได้ง่าย เสนอให้มีการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยที่หลากหลายสาขา แต่ต้องยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับวงงานรัฐสภาและมติคณะกรรมาธิการการวิจัยและพัฒนาเป็นหลัก เสนอให้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขระเบียบหรือสัญญาการให้ทุนเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น รวมทั้งจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อให้การดำเนินงานเป็นระบบ 2) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานโครงการวิจัยจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎและระเบียบหรือสัญญาที่กำหนดไว้เพื่อความถูกต้อง ทั้งนี้ ควรเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการให้ทุนสนับสนุนการวิจัย และข้อกำหนดต่าง ๆ อีกทั้ง ควรมีการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้นักวิจัยทราบถึงเหตุและผลที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายหรือระเบียบ 3) ด้านคุณภาพการให้บริการ เสนอให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาลดขั้นตอนและหลักฐานบางประการที่ต้องใช้ประกอบการเบิกจ่ายเงิน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ประสานโครงการวิจัยควรวางแผนและบริหารเวลาในส่วนที่ต้องดำเนินการทั้งก่อนและหลังการเบิกจ่ายเงินทุนสนับสนุนการวิจัยให้สั้นลงเพื่อช่วยลดระยะเวลาในการดำเนินงานด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ

2.3 ข้อสรุปจากการทบทวนวรรณกรรม

การดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นการปฏิบัติงานดำเนินการวิจัยภายใต้ระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 โดยมีแนวปฏิบัติใน 3 ขั้นตอน คือ ก่อนการวิจัย ระหว่างการวิจัย และหลังเสร็จสิ้นการวิจัย ซึ่งที่ผ่านมาเคยมีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการงานวิจัย และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเมื่อปี 2551 แต่ยังไม่ปรากฏการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยสำเร็จการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประกอบกับ

ผู้ศึกษาซึ่งได้รับโอกาสให้รับผิดชอบการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 2 เรื่อง คือ กรณีข้อเสนอโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 คือ เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย ในช่วงเวลาเดือนเมษายน พ.ศ. 2558–กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 และกรณีข้อเสนอโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 คือ เรื่อง บทบาทของรัฐสภาในการพัฒนาโครงการประเมินผลกระทบของกฎหมายเพื่อปฏิรูปกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพบว่า บริบทด้านสภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรนั้นเปลี่ยนไปจากเดิมกล่าวคือ ปัจจุบันสามารถจ้างนักวิชาการอิสระมาทำการวิจัยให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 จึงเห็นความจำเป็นที่ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานปัญหาอุปสรรคตลอดจนปัจจัยสำเร็จการวิจัยกรณีโครงการวิจัยเรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย รวมถึงการศึกษาแนวทางการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในมุมมองของข้าราชการกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นบุคคลผู้มีประสบการณ์ในงานฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบโครงการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทั้งในอดีตและปัจจุบันอันจะนำมาซึ่งข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้ที่จะเป็นข้อมูลความรู้ประกอบการพัฒนางานด้านการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มากยิ่งขึ้นต่อไป

2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษากรณีการดำเนินงานวิจัย เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งปฏิกูลทาง ภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย เพื่อหาคำตอบ เกี่ยวกับ 1) สภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎร 2) ปัจจัยสำเร็จการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และ 3) แนวทาง พัฒนาการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

3.1 วิธีการวิจัย

การวิจัยใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กล่าวคือ ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) บุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ

3.1.1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเอกสารการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ของผู้ศึกษา อาทิ ประกาศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง ขอให้เสนอโครงการวิจัยประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2558 บันทึกการประชุมคณะกรรมการวิจัยและพัฒนา หนังสือราชการที่ใช้ในการ ดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 สัญญาจ้างทำการศึกษาวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รูปแบบการนำเสนอรายงานการ วิจัยต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนเอกสาร หนังสือราชการ หรือความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องจากสำนักกฎหมาย สำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และกรมบัญชีกลาง สำนักงบประมาณ

3.1.2 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งได้แก่ การใช้ประสบการณ์ของผู้ทำการศึกษา สะท้อนผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ด้านการตรวจสอบข้อมูลวิจัยที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และ ข้อมูลวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วยกิจกรรมใน 4 ขั้นตอน คือ 1) วางแผนการเก็บข้อมูลการ ปฏิบัติงานของผู้ศึกษา 2) เก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยตามแผนการเก็บข้อมูล 3) สังเกตเพื่อเพิ่มเติมข้อมูลการ ปฏิบัติงานของผู้ทำการศึกษา 4) สะท้อนข้อมูลและความเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานผ่านประสบการณ์ร่วม

1) วางแผนการเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานของผู้ศึกษาระหว่างวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2558-6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ใน 3 ช่วงเวลาการดำเนินงาน คือ ก่อนการวิจัย ระหว่างการวิจัย และหลัง เสร็จสิ้นการวิจัย

(1) ทำการเก็บข้อมูลก่อนการวิจัยในช่วงเวลาระหว่างวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2558- 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ต่อไปนี้

(1.1) การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอโครงการวิจัยของคณะกรรมการวิจัย และ พัฒนา

(1.2) การปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมข้อเสนอโครงการวิจัยของผู้วิจัยตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

(1.3) การเห็นชอบข้อเสนอโครงการวิจัยของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

(1.4) การทำสัญญาจ้างศึกษาวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(2) ทำการเก็บข้อมูลในช่วงเวลาระหว่างการวิจัยระหว่างวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2558-2 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ต่อไปนี้

(2.1) การดำเนินงานตามสัญญาจ้างศึกษาวิจัย

(2.1.1) การเบิกเงินงวดค่าจ้างศึกษาวิจัย

(2.1.2) การส่งรายงานการศึกษาเบื้องต้น (Inception Report)

(2.1.3) การส่งร่างรายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่ง

(2.1.4) การส่งร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

(2.2) การดำเนินงานตามแนวปฏิบัติของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(2.2.1) การแต่งตั้งคณะผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัย

(2.2.2) การปรับแก้รายงานการศึกษาเบื้องต้น (Inception Report)

(2.2.3) การแก้ไขร่างรายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่ง ตามความเห็นของคณะผู้ตรวจอ่านและตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

(2.2.4) การแก้ไขร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ตามความเห็นของคณะผู้ตรวจอ่านและตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

(2.2.5) การตรวจสอบสรุปรูปแบบการนำเสนอและความถูกต้องงานพิมพ์

(3) ทำการเก็บข้อมูลหลังเสร็จสิ้นการวิจัยในช่วงเวลาระหว่างวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2559-6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการเผยแพร่ผลงานวิจัย

2) เก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยตามแผนการเก็บข้อมูลที่ได้กำหนดไว้

3) สังเกตเพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนของการดำเนินโครงการวิจัยของผู้ทำการศึกษาในประเด็นการประสานงานกับผู้ตรวจอ่านและผู้วิจัย

4) สะท้อนปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยปัญหาอุปสรรคผ่านประสบการณ์ด้านการดำเนินงานวิจัยในโครงการที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ของบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

3.1.3 การศึกษาประสบการณ์ของบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาผู้ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ในการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ประเด็นแนวทางการดำเนินการดำเนินงานวิจัยกรณีการจ้าง

บุคคลภายนอกทำวิจัยในกำกับของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลวิจัยมาวิเคราะห์เนื้อหาให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการงานวิจัยและการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อไป ซึ่งโอกาสนี้ผู้ศึกษาได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 และประสบการณ์การดำเนินงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กล่าวคือ ประสบการณ์ในช่วงเวลา 29 เมษายน พ.ศ. 2559–31 ธันวาคม พ.ศ. 2562 (ตั้งแต่ผู้ศึกษาได้รับมอบหมายให้ดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จนถึงช่วงเวลาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ศึกษาในบทบาทเป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ผู้รับผิดชอบงานการดำเนินโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 เรื่อง “บทบาทของรัฐสภาในการพัฒนากลไกการประเมินผลกระทบของกฎหมายเพื่อปฏิรูปกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” ซึ่งปัจจุบันความก้าวหน้าการดำเนินงานอยู่ในขั้นตอนที่ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะผู้ตรวจอ่าน)

3.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลด้านแนวทางการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ บุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ ผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ซึ่งมีประสบการณ์ในงานการดำเนินโครงการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การศึกษาเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลในด้านสภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคการวิจัย โดยการทบทวนผลงานวิจัยตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

3.3.2 การศึกษาเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยสำเร็จการดำเนินงานวิจัยโดยการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องและผลการปฏิบัติงานของผู้ศึกษา

3.3.3 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลักในประเด็นแนวทางการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของข้อมูลที่ได้การวิจัยเอกสาร การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ทั้งนี้ เพื่อนำเสนอผลการศึกษาให้ตอบสนองวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และ 3) ศึกษาแนวทางการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยบทนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาใน 3 ส่วนคือ 1) สภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และ 3) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

4.1 สภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

4.1.1 สภาพการดำเนินงานวิจัย

การดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยแก่นักวิชาการ โดยวิธีการจัดจ้างตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วยกิจกรรมใน 3 ขั้นตอน คือ ก่อนการวิจัย ระหว่างการวิจัย และหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

4.1.1.1 ก่อนการวิจัย

การดำเนินงานก่อนการวิจัยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับที่ได้รับการคัดเลือกและมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมข้อเสนอให้มีความชัดเจนตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาจนได้รับความเห็นชอบทั้งในด้านเนื้อหาและงบประมาณ ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของสัญญาจ้างศึกษาวิจัย (ภาคผนวก ก: ข้อเสนอโครงการวิจัย)

การดำเนินงานก่อนการวิจัยเริ่มจากเมื่อมีการประกาศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรขึ้น เรื่อง ขอให้เสนอโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ใน 3 หัวข้อเรื่อง คือ 1) สำนึกความรับผิดชอบของสมาชิกรัฐสภา 2) วัฒนธรรมทางการเมืองกับการใช้อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติในระบบรัฐสภาไทย 3) การปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และหัวข้อเรื่องที่ 3 นี้ดังกล่าว นำมาซึ่งข้อเสนอโครงการวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีพลทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง รongคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม และคณะ เสนอในนามนักวิชาการ งบประมาณวิจัย 907,300 บาท ระยะเวลาดำเนินการ 12 เดือน ทั้งนี้ ภายใต้ข้อกำหนดเบื้องต้นของการวิจัย เรื่อง “การปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ซึ่งมีขอบเขตเนื้อหาดังต่อไปนี้

“การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 จะส่งผลให้เกิดความร่วมมือของประเทศสมาชิกอาเซียนใน 3 ด้าน ได้แก่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ตามที่อาเซียนได้ประกาศคำขวัญที่ว่า “One Vision, One Identity” ซึ่งมีเป้าหมายในการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวมีวิสัยทัศน์เดียวและเสริมสร้างความแข็งแกร่งภายในภูมิภาคอาเซียนด้วยการส่งเสริมให้มีอัตลักษณ์ของความเป็นอาเซียน การกระชับความร่วมมือนี้จะนำไปตามสามเสาหลักแห่งประชาคมอาเซียน คือ ความร่วมมือทางการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้ การขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนจึงเป็นภารกิจสำคัญที่ไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องดำเนินการให้บรรลุผล โดยในช่วงปี 2557 รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญ

ของการเตรียมความพร้อมของไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 และได้กำหนดยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 เกี่ยวกับการพัฒนากฎหมาย กฎ ระเบียบและข้อกำหนดของทางราชการมีเป้าหมายในการแก้ไข ยกเลิกกฎหมาย กฎ ระเบียบและข้อกำหนดของทางราชการ ให้สอดคล้องกับพันธกรณีและข้อตกลงต่าง ๆ ในความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคง และสังคมและวัฒนธรรม

สำหรับประเทศไทยนั้น การเป็นภาคีของประชาคมอาเซียนส่งผลให้ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามพันธกิจที่กำหนดไว้ในกฎบัตรอาเซียน ตลอดจนบรรดาสันติสัญญา อนุสัญญา ความตกลง ข้อตกลง ปฏิญญา พิธีสาร และตราสารอาเซียนอื่น ๆ ดังนั้น การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจึงมีผลกระทบโดยตรงต่อการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกฎหมายของรัฐบาล ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับพันธกรณีที่ประเทศไทยมีต่อประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีกฎหมายหลายฉบับที่ต้องปรับปรุง แก้ไข และยกเลิกเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่มุ่งเน้นความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคง สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งในด้านเศรษฐกิจจะมีการเปิดเสรีมากขึ้นในด้านสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือและทุน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการเชื่อมโยงเข้ากับเศรษฐกิจโลก ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่นับวันจะยังมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยมากขึ้น เช่น กฎหมายเกี่ยวกับระบบขนส่ง กฎหมายภาษีและศุลกากร กฎหมายแรงงาน กฎหมายและกระบวนการระงับข้อพิพาททางการค้า เป็นต้น ในด้านการเมืองและความมั่นคงจะมีการส่งเสริมให้มีบรรทัดฐานทางการเมืองร่วมกัน และให้มีการพัฒนาทางการเมือง รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี ในด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและความเสมอภาค

ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยการแก้ไข ยกเลิก กฎ กฎหมาย ระเบียบ และข้อกำหนดของทางราชการเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อศึกษากฎหมายที่สอดคล้องกับพันธกรณีและข้อตกลงอาเซียนในด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยอาจทำการศึกษาเพียงด้านใดด้านหนึ่งหรือทำการวิจัยกฎหมายเพื่อการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศให้มากยิ่งขึ้น”

เมื่อมีการแจ้งประกาศดังกล่าวไปยังสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 124 แห่ง ปรากฏมีผู้ส่งข้อเสนอภายใต้ข้อกำหนดเบื้องต้นการวิจัย เรื่อง “การปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” เข้ารับการพิจารณา ดังนี้

1. ข้อเสนอโครงการวิจัย เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย ผู้เสนอโครงการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม และคณะ งบประมาณ 907,300 บาท ระยะเวลาวิจัย 12 เดือน (นักวิจัยส่งข้อเสนอมายังสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2558)

2. ข้อเสนอโครงการวิจัย เรื่อง การบังคับใช้มาตรา 44 ตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว 2557 กับ การรองรับสู่ประชาคมอาเซียนตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดภาคใต้ชายแดน งบประมาณ 1,168,113 บาท ระยะเวลาวิจัย 6 เดือน

3. ข้อเสนอโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนากลไกการระงับกรณีพิพาททางการค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: ศึกษาเปรียบเทียบกับองค์การการค้าโลกและสหภาพยุโรป งบประมาณ 1,599,000 บาท ระยะเวลาวิจัย 12 เดือน

ข้อเสนอโครงการวิจัยของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีพฤทธิ ศิริศักดิ์บรรจง ได้รับความเห็นชอบในหลักการจากคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา เมื่อคราวประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาพิจารณาครั้งที่ 3/2558 วันศุกร์ที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2558 โดยที่ประชุมได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ประสานผู้เสนอโครงการปรับแก้ข้อเสนอตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา และนำข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับแก้ไขเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาอีกครั้ง ทั้งให้สำนักวิชาการ โดยกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ประสานสำนักกฎหมายดำเนินการตรวจร่างสัญญาจ้างวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมาตรการระงับผู้รับจ้างวิจัยให้ส่งรายงานความก้าวหน้า และรายงานวิจัยได้ตามเวลาและงวดงานตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนด ทั้งนี้ เพื่อใช้แบบดังกล่าวในการทำสัญญาจ้างศึกษาวิจัยภายในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2558

สรุปสาระสำคัญของข้อเสนอโครงการวิจัยที่ได้รับความเห็นชอบในหลักการดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญของปัญหา ปัจจุบันโลกธุรกิจอยู่ในระบบทุนนิยม ประเทศต่าง ๆ อาจต้องเผชิญกับการแข่งขันจากผู้ผลิตในต่างประเทศ การกีดกันทางการค้าเป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ดังนั้น ประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลกจึงรวมตัวกันเป็นกลุ่มเศรษฐกิจการค้า เพื่อทำให้มีขีดความสามารถต่อสู้แข่งขันสูงและแข็งแกร่งในตลาดโลก สามารถสร้างโอกาสและรับมือต่อสิ่งท้าทายทั้งด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในทั้งสิบประเทศอาเซียน การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนจึงเป็นประโยชน์แก่ทุกประเทศในภูมิภาค และยังเป็นประโยชน์ระดับท้องถิ่นและภูมิภาคในประชาคมอาเซียนด้วย เมื่อหนึ่งในสินค้าส่งออกของประชาคมอาเซียนได้แก่ ผลผลิตจากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยชุมชนเกษตรกรเป็นผู้ผลิตสินค้า และชุมชนท้องถิ่นได้จำหน่ายสินค้าเหล่านั้น และเนื่องจากประเทศไทยคือหนึ่งในประเทศที่มีสินค้าอาหารหลากหลายชนิด โดยอาหารไทยมีทั้งเอกลักษณ์ด้านรสชาติ สีกลิ่น และการใช้วัตถุดิบตามธรรมชาติ ประกอบกับการท่องเที่ยวประเทศไทยเกิดขึ้นจากแรงจูงใจของอาหารไทย รวมทั้งรายการอาหารไทยเป็นยอดนิยมลำดับแรกของชาวต่างชาติประจำปี 2010 ได้แก่ ผัดไทย แกงเขียวหวานไก่ ต้มยำไก่ ต้มยำกุ้ง ต้มยำไก่ พะแนง หมูสะเต๊ะ ส้มตำ ไก่ผัดเม็ดมะม่วงหิมพานต์ ปอเปี๊ยะทอด ประกอบกับนโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” ของรัฐบาลไทย ปัจจุบันภายใต้การปฏิบัติการกิจของสถาบันอาหาร กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งใน พ.ศ. 2557 สถาบันอาหาร กระทรวงวัฒนธรรมประกาศใช้ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมแก่ผู้ประกอบการอาหาร เพื่อรองรับประเทศไทยเข้าสู่ความเป็น AEC ทั้งสิบประเทศประชาคมอาเซียน ขณะที่ประเทศไทยที่เป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียน รัฐบาลไทยจึงได้สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา โดยเลือกใช้ประโยชน์ จากพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 และการใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยเพื่อยกระดับมาตรฐานและราคาสินค้าอาหารไทยและสินค้าชุมชนอื่น ๆ

อย่างไรก็ดี เมื่อกฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เกิดขึ้นจากความตกลง TRIPS ขององค์การการค้าโลกไม่ใช่ความต้องการของประเทศสมาชิกอาเซียน กฎหมายฉบับนี้จึงมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับธรรมเนียมการผลิตสินค้าอาหารไทยและสินค้าชุมชนอื่น ๆ จึงควรทำการวิจัย เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อการปกป้องสินค้าอาหารไทย

2.2 เพื่อศึกษา ค้นคว้าและแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมต่อการแก้ไขหรือร่างกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นอาหารไทย โดยกฎหมายดังกล่าวสอดคล้องกับพันธกรณีตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศและสิทธิชุมชนตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ รวมถึงรองรับการเกิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC

2.3 เพื่อการแก้ไขหรือร่างตัวอย่างกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นอาหารไทย ซึ่งหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการแก้ไขกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

3. ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะของการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากเอกสารตำรา บทความทางวิชาการ ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์และเอกสารกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาและค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารเป็นหลัก ประกอบด้วย หลักกฎหมายต่าง ๆ ตำราที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา การคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่น เอกสารวิชาการอาหารไทย ซึ่งเป็นเอกสารปฐมภูมิและทุติยภูมิ

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและรวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Analysis Description) โดยการเชื่อมโยงเนื้อหาอย่างเป็นระบบกับแนวคิดต่าง ๆ

4. ขอบเขตการวิจัย

เป็นการศึกษารูปแบบและแนวทางการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้านอาหาร รวมถึงสนธิสัญญาระหว่างประเทศ รวมทั้งการวิจัยเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน ในประเทศที่ใช้กฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารกับประเทศไทย คือ

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้องทั้งด้านนิติศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาวิเคราะห์สนธิสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาที่สำคัญคือ ความตกลงทริปส์
3. ศึกษาวิเคราะห์มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียนจำนวน 3 กลุ่มคือ 1) กลุ่มประเทศที่คุ้มครองสินค้าอาหารด้วยกฎหมายเฉพาะ 2) กลุ่มประเทศที่คุ้มครองสินค้าอาหารด้วยกฎหมายเครื่องหมายการค้า และ 3) กลุ่มประเทศที่ใช้ระบบผสม

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อการปกป้องสินค้าอาหารไทย

5.2 ทราบถึงแนวทางที่เหมาะสมต่อการแก้ไขหรือร่างกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นอาหารไทย โดยกฎหมายดังกล่าวสอดคล้องกับพันธกรณีตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศและสิทธิชุมชนตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ รวมถึงรองรับการเกิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC

5.3 ทราบถึงแนวทางการแก้ไขและร่างตัวอย่างกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นอาหารไทย ซึ่งหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการแก้ไขกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

6. งบประมาณ

หมวดค่าตอบแทนนักวิจัย	750,000 บาท
ค่าตอบแทนนักวิจัยระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ 2 ท่าน ๆ ละ 120,000 บาท	240,000 บาท
ค่าตอบแทนที่ปรึกษาและประเมินระดับศาสตราจารย์ 1 ท่าน	200,000 บาท
ค่าตอบแทนที่ปรึกษาและประเมินระดับรองศาสตราจารย์ 1 ท่าน	150,000 บาท
ค่าตอบแทนผู้ช่วยนักวิจัยระดับอาจารย์หรือข้าราชการทั่วไประดับปฏิบัติการ 2 ท่าน ๆ ละ 80,000 บาท	160,000 บาท
หมวดค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูล	116,000 บาท
ค่าสำเนาเอกสารอ้างอิง (หนังสือ ตำรา รายงานการวิจัย วารสาร)	35,000 บาท
ค่าพาหนะในการเดินทางเพื่อเก็บข้อมูลทั้งในประเทศและต่างประเทศ	25,000 บาท
ค่าที่พักเพื่อเก็บข้อมูลทั้งในประเทศและต่างประเทศ	20,000 บาท
ค่าถอดเทปการสัมภาษณ์/การสัมมนา	5,000 บาท
ค่าสำเนาเอกสารที่ใช้การประชุมและสัมมนา	4,000 บาท
ค่าใช้จ่ายในการประชุม-สัมมนา	5,000 บาท
ค่าเช่าสถานที่ อุปกรณ์สำหรับจัดเวที ห้องประชุม/สัมมนา	15,000 บาท
ค่ารับรองและของสมนาคุณผู้เข้าร่วมประชุม/สัมมนา	7,000 บาท
หมวดค่าวัสดุที่ใช้ในการวิจัย	9,300 บาท
ค่ากระดาษ/สมุดบันทึก/ซองและแฟ้มเอกสาร/คลิปหนีบกระดาษ/อื่น ๆ	4,000 บาท
ค่าหมึกพิมพ์/แผ่นดิสก์ CD-RW/ปากกาเขียนแผ่นซีดี	5,000 บาท
ค่าดินสอ/ปากกา/ยางลบ/น้ำยาลบคำผิดที่ใช้ในการประชุม/สัมมนา	300 บาท
หมวดค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	32,000 บาท
ค่าโทรศัพท์/บัตรเติมเงินโทรศัพท์มือถือ/อินเทอร์เน็ต	85,000 บาท
ค่าจัดทำข้อมูล/ค่าประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล	9,000 บาท
ค่าจัดพิมพ์รายงานการวิจัย	3,000 บาท
ค่าจัดทำเล่มรายงานการวิจัย	10,500 บาท
ค่าป้ายชื่อชนิดตั้งโต๊ะสำหรับการประชุม/สัมมนา	1,000 บาท
รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น	907,300 บาท

ส่วนข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ได้รับความเห็นชอบเมื่อคราวประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 4/2558 วันศุกร์ที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 (น. 7) กล่าวคือ ที่ประชุมมีมติ 1) ให้ความเห็นชอบต่อข้อเสนอโครงการวิจัย เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าและอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง ภายใต้วงเงินงบประมาณวิจัย จำนวนเงิน 806,300 บาท 2) ให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการประสานงานการตรวจร่างสัญญาจ้างศึกษาวิจัยกับสำนักกฎหมายเพื่อทำการจัดจ้างให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 3) ให้ฝ่ายเลขานุการประสานกรรมการวิจัยผู้ทรงคุณวุฒิให้เสนอรายชื่อผู้ที่สมควรเป็นคณะผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัยในกรณีที่ข้อเสนอโครงการได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมแล้ว 4) กำหนดเป็นหลักการพิจารณางบประมาณของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาคือ ไม่สนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางและการเก็บข้อมูลวิจัยในต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาได้มีความเห็นและข้อสังเกตต่อข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับแก้ไข คือ 1) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสามารถสนับสนุนการประสานงานเพื่อการเก็บข้อมูลจากต่างประเทศโดยใช้ระบบเครือข่ายสารสนเทศด้านห้องสมุดระหว่างประเทศหรือระบบเครือข่ายของหน่วยธุรการด้านองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ 2) ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณางบประมาณวิจัยซึ่งไม่ควรให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายวิจัยสำหรับการเดินทางและเก็บข้อมูลในต่างประเทศ ซึ่งกรณีของข้อเสนอโครงการนี้เห็นควรให้ตัดลดค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางและเก็บข้อมูล สภารัฐสภาจำนวน 123,000 บาท และเนื่องจากขณะนั้นเป็นการดำเนินงานในช่วงเวลาใกล้สิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ผู้ศึกษาจึงดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเป็น 2 กิจกรรม คือ 1) ขอความอนุเคราะห์สำนักกฎหมายให้ตรวจร่างสัญญาจ้างศึกษาวิจัย เพื่อใช้ดำเนินการงานการจัดทำสัญญาจ้างศึกษาวิจัยระหว่างเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้ว่าจ้าง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจงในฐานะผู้วิจัย 2) จัดทำหนังสือแนะนำเรียนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขออนุมัติงบประมาณดำเนินการศึกษาวิจัย

กล่าวโดยสรุป การดำเนินงานก่อนการวิจัยประกอบด้วยกิจกรรมใน 2 ด้าน คือ 1) การดำเนินงานพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่ได้รับการคัดเลือก ทั้งนี้ ตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา 2) การดำเนินงานด้านสัญญาจ้างศึกษาวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

4.1.1.2 ระหว่างการวิจัย

การดำเนินงานระหว่างการวิจัยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการรับรองจากคณะผู้ตรวจอ่านและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา กิจกรรมในขั้นตอนนี้ จึงเป็นกระบวนการตรวจสอบรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ให้มีความถูกต้องครบถ้วนด้านเนื้อหาของผลการศึกษาดำเนินการวิจัยและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องตลอดจนมีรูปแบบการนำเสนอเป็นไปตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนด

กิจกรรมระหว่างการวิจัยประกอบด้วย 1) การเบิกค่าจ้างศึกษาวิจัยเงินงวดที่ 1 2) การแต่งตั้งคณะผู้ตรวจอ่าน 3) การส่งรายงานการศึกษาเบื้องต้น 4) การปรับปรุงรายงานการศึกษาเบื้องต้น ตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา 5) การส่งร่างรายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่ง 6) การปรับปรุงร่างรายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่ง (6.1) ตามความเห็นของคณะผู้ตรวจอ่านต่อร่างรายงานวิจัย

ฉบับที่หนึ่ง (6.2.) ตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาต่อร่างรายงานวิจัย ฉบับที่หนึ่ง 7) การส่งร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ 8) การปรับแก้ร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ (8.1) ตามความเห็นของคณะผู้ตรวจอ่านต่อร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ (8.2) ตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาต่อร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ 9) การเบิกค่าจ้างศึกษาวิจัยเงินงวดที่ 2 และงวดที่ 3 และ 10) การตรวจสอบความถูกต้องรูปแบบการนำเสนอและความถูกต้องงานพิมพ์

1. การเบิกค่าจ้างศึกษาวิจัยเงินงวดที่ 1

การเบิกค่าจ้างศึกษาวิจัยเงินงวดที่ 1 ให้กับผู้วิจัยเป็นการดำเนินการตามเงื่อนไขของสัญญาจ้างศึกษาวิจัย ซึ่งภาคผนวก ค ค่าจ้างและวิธีการจ่ายค่าจ้าง กล่าวคือ ข้อที่ 1 ค่าจ้าง ข้อ 1.2 งวดเงินสนับสนุนทุนวิจัยโครงการ ค่าจ้างจะแบ่งออกเป็นจำนวน 3 งวด โดยงวดที่ 1 จ่ายเป็นจำนวนเงิน 241,890 บาท เมื่อผู้วิจัยได้ทำสัญญาจ้างศึกษาวิจัยกับผู้ว่าจ้าง ข้อ 2 เงินประกันผลงาน กำหนดให้ในการจ่ายเงินค่าจ้างในแต่ละงวดตามข้อ 1.2 ผู้ว่าจ้างจะหักเงินค่าจ้างไว้ร้อยละ 5 เพื่อมารวมไว้เป็นเงินประกันผลงาน และจะจ่ายคืนให้ผู้วิจัยภายใน 45 วัน นับแต่การจ่ายเงินงวดสุดท้ายหรืองวดที่ 3

2. การแต่งตั้งคณะผู้ตรวจอ่าน

การแต่งตั้งคณะผู้ตรวจอ่านรายงานการวิจัยตามความคิดเห็นของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ซึ่งได้มีการประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 5/2558 วันพุธที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2558 (น. 5) และที่ประชุมได้เสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อเป็นผู้ตรวจอ่าน จำนวน 4 คน กล่าวคือ เป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและมีความเหมาะสมต่อการเป็นผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ 1) ผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง 2) กรรมการกำกับกิจการพลังงาน สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน อดีตอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา 3) อาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 4) หัวหน้าหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ที่ประชุมจึงมีมติเห็นชอบรายชื่อผู้ที่สมควรเป็นคณะผู้ตรวจอ่าน จำนวน 4 คน เพื่อให้ฝ่ายเลขานุการประสานการตอบรับเป็นผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามลำดับก่อนหลังและผู้ตรวจอ่าน จำนวน 3 คน ตอบรับเป็นผู้ตรวจอ่านให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 3 คน ดังนี้ คือ 1) ผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง 2) กรรมการกำกับกิจการพลังงาน สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน อดีตอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา และ 3) หัวหน้าหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ซึ่งผู้ศึกษาได้ประสานคณะผู้ตรวจอ่านและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงได้มีหนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คนเป็นผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัย ลงวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2558

3. การส่งรายงานการศึกษาเบื้องต้น

สัญญาจ้างศึกษาวิจัยกำหนดให้ผู้วิจัยส่งรายงานการศึกษาเบื้องต้น ครั้งที่ 1 ภายใน 1 เดือน นับถัดจากวันลงนามในสัญญาจ้างศึกษาวิจัย กล่าวคือ ภายในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2558 นักวิจัยได้นำส่งรายงานการศึกษาเบื้องต้นเมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2558 ประกอบด้วยเนื้อหาใน 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นรายงานกรณีสินค้าอาหารคาวประเภทแกงไทยภาคกลาง ส่วนที่สองเป็นรายงานกรณีสินค้าอาหารหวานประเภทขนมไทยภาคกลาง โดยแต่ละส่วนผู้วิจัยมีการนำเสนอเค้าโครงเนื้อหาของรายงานวิจัยฉบับ

สมบูรณ์ และเมื่อคราวประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 6/2558 วันอังคารที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2558 พิจารณารายงานการศึกษาเบื้องต้น ซึ่งที่ประชุมมีมติให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาทำความเข้าใจกับผู้วิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอรายงานการวิจัยต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อผู้วิจัยดำเนินการปรับรายงานการวิจัยตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

4. การปรับแก้รายงานการศึกษาเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้ปรับแก้รายงานการศึกษาเบื้องต้น ตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา เมื่อคราวประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 6/2558 วันอังคารที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2558 (น. 5) ในประเด็น คือ 1) รายงานนี้มีเนื้อหามากเกินไป เนื่องจากมีหลายส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการทำวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยอาจนำเสนอเป็นภาคผนวกของรายงานการวิจัยได้ ทั้งรายงานที่เสนอมาไม่ปรากฏว่าเป็นผลจากการดำเนินงานวิจัยในช่วงเวลาใด เนื่องจากระบุเฉพาะระยะเวลาของการดำเนินโครงการวิจัย (กรกฎาคม 2558–กรกฎาคม 2559) จึงควรนำเสนอให้ชัดเจนว่า 1 เดือนที่ผ่านมาได้ดำเนินการวิจัยตามแผนงานวิจัยที่กำหนดในข้อเสนอโครงการวิจัยหรือไม่อย่างไร โดยต่อไปจะดำเนินกิจกรรมอะไรและเป็นไปตามแผนการดำเนินการศึกษาวิจัยที่กำหนดหรือไม่ 2) การนำเสนอรายงานควรมีลักษณะเป็นไปตามรูปแบบเดิมของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่เคยปฏิบัติกันมา กล่าวคือ ประกอบด้วยเนื้อหาใน 5 บท คือ บทนำ การทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิดทฤษฎี ระเบียบวิธีการวิจัย ผลการวิจัย สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นรูปแบบที่ส่วนใหญ่ใช้กันอยู่แล้วโดยทั่วไปในบริบทของหน่วยงานด้านการวิจัยของประเทศ เช่น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) หรือสำนักงานการวิจัยแห่งชาติในปัจจุบัน 3) การเสนอรายงานครั้งนี้แยกเป็น 2 ฉบับ จึงอาจผิดไปจากวัตถุประสงค์หรือความต้องการวิจัยตามข้อกำหนดเบื้องต้นของการวิจัยหรือไม่ อย่างไร ทั้งการเสนอรายงานเป็น 2 ฉบับ อาจทำให้เข้าใจได้ว่าต่างคนต่างนำข้อมูลในส่วนที่ตนเองมีอยู่แล้วมาเสนอเป็นรายงานแบบแยกส่วนดังกล่าว 4) รายงานวิจัยฉบับที่จะนำเสนอให้คณะผู้ตรวจอ่านพิจารณาควรเป็นรายงานที่มีเนื้อหาซึ่งประกอบด้วย บทนำ ผลการทบทวนวรรณกรรมที่ใช้ในการวิจัย และรายละเอียดของระเบียบวิธีการวิจัย หรือเป็นรายงานการวิจัยฉบับที่ใกล้เสร็จสมบูรณ์แล้วเท่านั้น 5) ควรมีการทบทวนวรรณกรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลการวิจัยในเรื่องของมาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เกี่ยวกับสินค้าอาหารของต่างประเทศเพื่อทราบว่าต่างประเทศมีกฎหมายอะไรบ้าง บังคับใช้กันอย่างไรกับสินค้าอาหารประเภทใด เช่น กรณีของแฮมแปวยและชุมชนผู้ผลิตในฝรั่งเศส

5. การส่งร่างรายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่ง

สัญญาจ้างศึกษาวิจัย ในภาคผนวก ข กำหนดระยะเวลาทำงานวิจัยของผู้วิจัย ข้อ 3 กำหนดให้ส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย ปริมาณงานไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของผลงานวิจัยภายใน 183 วัน นับถัดจากวันลงนามในสัญญาจ้าง ซึ่งผู้วิจัยได้นำส่งร่างรายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่งซึ่งมีเนื้อหา 3 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดทฤษฎี และบทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย เมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2559 และผู้ศึกษาได้ทำการตรวจสอบเนื้อหาและการนำเสนอรายงานวิจัย (146 วัน นับถัดจากวันลงนามในสัญญาวิจัย) ให้เป็นไปตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ก่อนนำส่งรายงานวิจัยดังกล่าวให้ผู้ตรวจอ่านทั้ง 3 คน ด้วยตนเองเมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2559 คือ 1) ผู้พิพากษาศาลทฤษฎีสิทธิทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง 2) กรรมการกำกับกิจการพลังงาน สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน อติตอธิปตีกรม

ทรัพย์สินทางปัญญา 3) หัวหน้าหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ โดยได้ชี้แจงลักษณะงานและค่าตอบแทนกรณีการทำหน้าที่ผู้ตรวจอ่านให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

6. การปรับแก้ร่างรายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่ง

6.1 การปรับแก้ตามความเห็นของคณะผู้ตรวจอ่านเป็นการปรับแก้ในประเด็นที่ปรากฏอยู่ในผลการตรวจอ่านของคณะผู้ตรวจอ่านทั้ง 3 คน (ก. ข. และ ค.) เนื่องจากผู้ตรวจอ่านอีก 2 คนไม่มีความเห็นให้ปรับปรุงแก้ไขรายงานวิจัยแต่อย่างใด

ผู้ตรวจอ่าน ก. เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559 “ไม่มีส่วนใดเสนอให้แก้ไข และเห็นควรให้ผู้วิจัยดำเนินการเขียนรายงานการวิจัยต่อได้ หากผู้วิจัยต้องการคำปรึกษาหรือขอแนะนำใดเพิ่มเติมขอให้ผู้วิจัยติดต่อได้โดยตรงเพื่อปรึกษาต่อไป”

ผู้ตรวจอ่าน ข. เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2559 “งานวิจัยมีกระบวนการวิจัยถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพและทรัพยากรในแต่ละท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการแข่งขันของชุมชน มีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมถึงกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายภายใน เป็นงานวิจัยที่มีคุณค่ามีประโยชน์ต่อโครงการสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล สมควรส่งเสริมให้วิจัยต่อไปจนเสร็จสิ้น”

ผู้ตรวจอ่าน ค. เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2559 มีความเห็นและข้อสังเกตแสดงอยู่ในรายงานวิจัยจำนวน 49 หน้า (รายละเอียดดังแสดงในสภาพปัญหาการดำเนินงานระหว่างการศึกษาวิจัย ใน หน้า 39-40 เมื่อผู้ตรวจอ่าน ค. พิจารณารายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่งได้มีการปรับแก้ตามความเห็นและข้อสังเกตเมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2559 แล้วจึงรับรองรายงานดังกล่าว เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติม คือ 1) คำพิมพ์ผิด/การอ้างอิง 2) การตัด/เพิ่มคำ 3) ปรับข้อมูลให้ทันสมัย 4) เพิ่มข้อมูลกฎหมายอีก 1 ฉบับ

6.2 การปรับแก้ตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

เมื่อคราวประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 4/2559 วันศุกร์ที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 (น. 2-3) คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา มีความเห็นและข้อสังเกตต่อร่างรายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่งที่ได้รับการรับรองจากคณะผู้ตรวจอ่านแล้วนั้น ดังนี้ 1) มีความเห็นสอดคล้องกับข้อสังเกตของผู้ตรวจอ่าน เนื่องจากการนำเสนอในรายงานวิจัยมีเนื้อหาที่เป็นการคัดลอกข้อความที่อ้างอิงนั้นมาเรียบเรียงกันโดยมิได้มีการสรุปวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด 2) การอ้างอิงในเนื้อหาและการเขียนบรรณานุกรมไม่ถูกต้องตามรูปแบบทางวิชาการ 3) การตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการสามารถดำเนินการได้โดยโปรแกรม “อักขราวิสุทธิ์” และโปรแกรม “Turnitin” 4) เนื่องจากโปรแกรมตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมยังมีข้อจำกัดในหลายประการ จึงควรมีการนำเอกสารที่ผู้วิจัยใช้อ้างอิงในบรรณานุกรมเป็นหลักนั้นมาเปรียบเทียบกับเนื้อหาที่นำเสนอในร่างรายงานวิจัย เพื่อตรวจสอบความมากน้อยของการคัดลอกดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม 5) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรมีการตรวจสอบกรณีการลอกเลียนวรรณกรรมกับรายงานวิจัยทุกเรื่องที่ได้รับทุนวิจัยจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมจึงมีมติให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการด้วยโปรแกรม

อักษรวิสุทธิ์ และให้ทำการเปรียบเทียบเอกสารที่ใช้อ้างอิงกับร่างรายงานการวิจัย เพื่อตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมและนำเสนอผลการตรวจสอบต่อที่ประชุมในครั้งต่อไป

เมื่อคราวประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ 5/2559 วันจันทร์ที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2559 (น. 5) วาระการพิจารณาผลการตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรม ซึ่งที่ประชุมมีมติ 1) ให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาหารือกับสำนักการคลังและงบประมาณเรื่องการเบิกจ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้ตรวจอ่านซึ่งทำหน้าที่เสร็จสิ้นแล้วเป็นเงินจำนวนท่านละ 12,000 บาท (หนึ่งหมื่นสองพันบาทถ้วน) 2) ให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาประสานผู้ตรวจอ่าน ค. เพื่อช่วยตรวจสอบความถูกต้องของร่างรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์อีกครั้งในประเด็นเกี่ยวกับการอ้างอิงเอกสารและการทบทวนวรรณกรรมผลงานวิจัยในบทที่ 2 และ 3) ให้ประสานผู้วิจัยเพื่อให้ปรับแก้รูปแบบการนำเสนอและการอ้างอิงในเนื้อหาให้มีความถูกต้องตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา และนำรายงานฉบับสมบูรณ์ที่มีการแก้ไขและได้รับการรับรองจากผู้ตรวจอ่านทั้ง 3 คนนั้น เข้าสู่การพิจารณาเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาในครั้งต่อไป

7. การส่งร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 ผู้วิจัยนำส่งร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์จำนวน 4 ฉบับ ซึ่งมีการปรับแก้รายงานวิจัยตามความเห็นและข้อสังเกตของผู้ตรวจอ่าน ค. เป็นที่เรียบร้อยแล้ว มาเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 จากนั้นผู้ศึกษาจึงได้นำส่งร่างรายงานวิจัยดังกล่าวส่งให้คณะตรวจผู้อ่านทั้ง 3 คน ด้วยตนเอง เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 เพื่อทำหน้าที่ตรวจอ่านให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

8. การปรับแก้ร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

8.1 การปรับแก้ตามความเห็นของคณะผู้ตรวจอ่านเป็นการปรับแก้รายงานตามความเห็นและข้อสังเกตของคณะผู้ตรวจอ่าน ดังนี้

ผู้ตรวจอ่าน ก. เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2559 (ครั้งที่ 1) “งานวิจัยมีกระบวนการวิจัยถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพและทรัพยากรในแต่ละท้องถิ่นที่เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการแข่งขันของชุมชน มีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมถึงกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายภายในเป็นงานวิจัยที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อโครงการสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล” และเมื่อวันที่ 21 กันยายน 2559 (ครั้งที่ 2) “ตามที่คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา มีมติให้เป็นผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัย เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง ผู้รับผิดชอบโครงการนั้น ได้ตรวจอ่านรายงานดังกล่าวฉบับสมบูรณ์ ซึ่งมีเนื้อหา จำนวน 5 บทแล้ว ขอรับรองว่ารายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง มีความถูกต้องสมบูรณ์”

ผู้ตรวจอ่าน ข. เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2559 “ตามที่ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจอ่านรายงานการวิจัยในเรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย และได้ตรวจอ่านร่างรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ (ฉบับ 5 บท) เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว และมีความเห็นว่าวิจัยฉบับดังกล่าวสามารถปรับปรุงให้สมบูรณ์

ยิ่งขึ้นโดยให้ตรวจแก้คำผิดและปรับปรุงรูปแบบให้ตรงตามแบบที่รัฐสภากำหนด ในส่วนของเนื้อหาไม่ต้องมีการแก้ไขใด ๆ จึงขอรับรองรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง”

ผู้ตรวจอ่าน ค. เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2559 “มีประเด็นการแก้ไขจากการตรวจอ่าน ในรายงานดังกล่าวมีข้อที่ต้องแก้ไขที่ต้องดำเนินการก่อนตรวจรับรายงานวิจัย อาทิ ปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอ การอ้างอิง เป็นต้น”

8.2 การปรับแก้ตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

เมื่อผู้วิจัยนำส่งร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการรับรองจากคณะผู้ตรวจอ่านทั้ง 3 คนแล้ว ผู้ศึกษาได้นำร่างรายงานดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 2/2559 วันศุกร์ที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2559 (น. 5) ที่ประชุมมีมติ 1) เห็นชอบรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง 2) เห็นชอบการขยายเวลาการนำส่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ซึ่งเดิมต้องส่งภายในวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 เป็นต้องส่งภายในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2559 3) เห็นชอบให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจ่ายเงินค่าจ้างวิจัย งวดที่ 2 จำนวน 322,520 บาท และจ่ายเงินค่าจ้างวิจัย งวดที่ 3 จำนวน 241,890 บาท เพื่อฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาดำเนินการขออนุมัติเบิกจ่ายเงินค่าจ้างให้ผู้วิจัยต่อไป 4) เห็นชอบให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจ่ายเงินค่าตอบแทนแก่ผู้ตรวจอ่าน รายงานวิจัยทั้ง 3 คน ประกอบด้วย 1) พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง 2) กรรมการกำกับกิจการพลังงาน สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน อติตอธิตีกรมทรัพย์สินทางปัญญา และ 3) หัวหน้าหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เป็นจำนวนเงิน คนละ 12,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 36,000 บาท และ 5) เห็นชอบให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเผยแพร่รายงานวิจัยเรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย

9. การเบิกค่าจ้างศึกษาวิจัยเงินงวดที่ 2 และงวดที่ 3

แม้รายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่งได้รับการรับรองจากคณะผู้ตรวจอ่านแล้ว แต่คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนายังไม่เห็นชอบรายงานฉบับดังกล่าว และให้ผู้ตรวจอ่านตรวจสอบเพื่อยืนยันการไม่ปรากฏการคัดลอกผลงานอยู่ในรายงานของผู้วิจัย การเบิกจ่ายค่าจ้างวิจัยงวดที่ 2 จึงไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งผู้วิจัยยินดีให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเบิกจ่ายค่าจ้างงวดที่ 2 และงวดที่ 3 ในคราวเดียวกัน โดยเมื่อคราวประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 2/2559 วันศุกร์ที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจ่ายเงินค่าจ้างวิจัย งวดที่ 2 จำนวน 322,520 บาท และจ่ายเงินค่าจ้างวิจัย งวดที่ 3 จำนวน 241,890 บาท ผู้ศึกษาจึงได้ดำเนินการตามมติที่ประชุมฯ โดยการจัดทำหนังสือขออนุมัติเบิกจ่ายค่าตอบแทนผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัย จำนวน 3 คน เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2559 พร้อมจัดทำหนังสือขออนุมัติการเบิกจ่ายค่าจ้างศึกษาวิจัย งวดที่ 2 งวดที่ 3 ให้กับผู้วิจัยพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง และเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นายสรศักดิ์ เพียรเวช ได้ลงนามอนุมัติการเบิกจ่ายค่าจ้างศึกษาวิจัย (ลงวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2559) และนำส่งให้สำนักการคลังและงบประมาณดำเนินการต่อไป แต่สำนักการคลังและงบประมาณได้มีหนังสือแจ้งกลับมาเพื่อขอเอกสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขยายเวลาการส่ง

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เพื่อแนบประกอบการเบิกจ่ายค่าจ้างศึกษาวิจัยให้กับผู้วิจัย โดยเมื่อคราวประชุม คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 1/2560 วันพฤหัสบดีที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2560 (น. 12) วาระการ พิจารณาการขอขยายเวลาการส่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อ ปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทยโดย ที่ประชุมฯ ได้มีมติเห็นควรให้ขยายเวลาการส่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ออกไป 30 วัน เพื่อสามารถดำเนินการเบิกจ่าย ค่าจ้างวิจัยงวดที่ 2 และ 3 ได้ ตามสัญญาจ้างศึกษาวิจัยและไม่เป็นการผิดตามเงื่อนไขของสัญญาจ้างวิจัยที่ถือ ว่าผู้วิจัยส่งงานล่าช้าที่อาจมีผลต่อการเรียกค่าปรับกรณีผู้วิจัยผิดสัญญาจ้าง เนื่องจากไม่ใช่ความผิดของผู้ รับจ้างวิจัยเรื่องค่าปรับตามข้อสัญญาสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงไม่สามารถบังคับเอาแก่ผู้รับจ้าง ได้ คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาจึงมีมติ เห็นชอบให้ขยายเวลาการส่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย ออกไปอีก 30 วัน จากเดิมสิ้นสุดภายในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2559 เป็นวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 (จากเดิมต้องส่งภายในวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 เป็นต้องส่งภายในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามคำบอกกล่าวของผู้ศึกษาแล้ว และนำส่งรายงานวิจัยฉบับ สมบูรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่ได้รับคำบอกกล่าว ซึ่งเป็นไปตามสัญญาจ้าง ภาคผนวก ข) และผู้วิจัยได้แก้ไขตาม คำบอกกล่าวของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาแล้ว และต่อมาผู้วิจัยได้มาลงนามในใบสำคัญ รับเงิน ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 เป็นเงิน 564,410 บาท

10. การตรวจสอบความถูกต้องรูปแบบการนำเสนอและความถูกต้องงานพิมพ์

หลังจากที่ผู้วิจัยได้แก้ไขคำผิดและข้อความที่ผิด ตลอดจนได้เพิ่มเติมเนื้อหา ตามความเห็นของผู้ตรวจอ่าน คือ ผู้ตรวจอ่าน ค. และได้ปรับการนำเสนอรายงานการวิจัยตามรูปแบบของ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ซึ่งเมื่อคราวประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 2/2559 วันศุกร์ที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2559 (น. 5) ที่ประชุมฯ ได้มีมติ เห็นชอบรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง แต่ส่วนรายละเอียดของเนื้อหา ยังพบตัวสะกด คำถูกผิด การพิสูจน์อักษร และรูปแบบการนำเสนอ จึงเป็นหน้าที่ของผู้ศึกษา ซึ่งในฐานะ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาทำหน้าที่ตรวจอ่านร่างรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์อีกครั้ง โดยเฉพาะประเด็นการเพิ่มเติมในเนื้อหาเพื่อให้ความครบถ้วน และมีความเป็นปัจจุบันมากขึ้น ตามคำแนะนำ ของผู้ตรวจอ่าน ค. และการอ้างอิงให้ถูกต้องตามคู่มือการจัดทำเอกสารวิชาการ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2558) ของ สำนักวิชาการ และรูปแบบการนำเสนอผลงานวิจัยให้เป็นไปและคู่มือมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงานกลุ่ม งานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ และตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 โดยส่งมอบ เอกสารดังกล่าวให้ผู้วิจัยปรับแก้ไข เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2559 เพื่อให้ผู้วิจัยได้แก้ไขตาม คำบอกกล่าวของผู้ศึกษา ซึ่งต่อมาผู้วิจัยได้นำส่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ จำนวน 20 เล่ม พร้อมแผ่นบันทึก ข้อมูล จำนวน 2 แผ่น เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2559 โดยระบุข้อความว่า “ได้รับทุนในการวิจัยจาก สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร”

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนการดำเนินงานระหว่างการวิจัย ประกอบด้วย 1) การ ดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญาจ้างศึกษาวิจัย 2) การดำเนินงานวิจัยตาม แนวปฏิบัติกรณีการตรวจอ่านและการพิจารณาของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาของสำนักงานเลขาธิการ

สภาผู้แทนราษฎร 3) การตรวจสอบความถูกต้องงานพิมพ์และรูปแบบการนำเสนอรายงานวิจัยตลอดจนการตรวจรับรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

4.1.1.3 หลังเสร็จสิ้นการวิจัย

การดำเนินงานในขั้นตอนหลังเสร็จสิ้นการวิจัยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ซึ่งในทางปฏิบัติมีการปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ขออนุญาตเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหลังจากคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเห็นชอบให้เผยแพร่รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

2. ขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักวิชาการเผยแพร่รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ทางเว็บไซต์ห้องสมุดรัฐสภา (www.parliament.go.th/library/)

อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษาได้เพิ่มกิจกรรมการดำเนินงานหลังเสร็จสิ้นการวิจัย นอกจากแนวปฏิบัติเดิมที่มีเพียงการเผยแพร่รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ทางเว็บไซต์ห้องสมุดรัฐสภา กล่าวคือ จัดทำบทความที่เกี่ยวข้องเพื่อขออนุญาตเผยแพร่ในแต่ละช่องทางต่อไปนี้ รวมทั้งมีโอกาสดังกล่าวได้เผยแพร่ผลการวิจัยในส่วนที่เป็นบทความย่อและบทสรุปเชิงนโยบายในกิจการ “เปิดบ้านศูนย์อาเซียน”

1. จัดทำบทความวิชาการ เรื่อง “กฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์” เพื่อเผยแพร่ ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์รัฐสภาในรายการ “ร้อยเรื่อง...เมืองไทย” ออกอากาศเผยแพร่ เมื่อวันเสาร์ที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2559 เวลา 09.00–09.15 น.

2. จัดทำบทความวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” เพื่อเผยแพร่ ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์รัฐสภาในรายการ “วิจัยก้าวไกล” คลื่นความถี่ 87.5 เมกะเฮิรตซ์ และ ดำเนินการประสานนักวิจัยและจัดทำหนังสือขอสัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง ออกอากาศเผยแพร่ เมื่อวันเสาร์ที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2560 เวลา 07.30–08.00 น.

3. จัดทำบทความ เรื่อง “กฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยกับการแก้ไขปัญหา และแนวทางการพัฒนา” เพื่อนำเสนอในคอลัมน์ “บทความวิจัย” ของเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา ฉบับประจำเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2561 ฉบับที่ 195 ปีที่ 17 เผยแพร่บนเว็บไซต์ของห้องสมุดรัฐสภา (www.parliament.go.th/library/)

4. นำเสนอบทความวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อ ปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” เพื่อนำเสนอ ในคอลัมน์ “งานวิจัยและพัฒนา” ของเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา ฉบับประจำเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ฉบับที่ 198 ปีที่ 18 เผยแพร่บนเว็บไซต์ของห้องสมุดรัฐสภา (www.parliament.go.th/library/)

5. นำเสนอเอกสารบทความย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษตลอดจนบทสรุปเชิง นโยบาย (Policy Brief) เพื่อเป็นเอกสารประกอบการกิจกรรม “เปิดบ้านศูนย์อาเซียน” ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2561 ณ ห้องภานุมาศ ชั้น 10 โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ และ ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2561 ณ ห้องบุษบงกช ชั้น 6 โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจใน หลักการ แนวคิดและวิธีปฏิบัติของการทำงานวิจัยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านประชาคมอาเซียนของส่วน

ราชการสังกัดรัฐสภา โดยเป็นการบูรณาการการทำงานระหว่างศูนย์ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกับองค์กรภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านประชาคมอาเซียน ในลักษณะของการระดมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการด้านประชาคมอาเซียนในการนำเนื้อหาการวิจัยไปใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจของสมาชิกรัฐสภาในการประชุมรัฐสภาและการประชุมระหว่างประเทศ

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนการดำเนินงานหลังเสร็จสิ้นการวิจัยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) ขออนุญาตเผยแพร่รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ทางเว็บไซต์ห้องสมุดรัฐสภา (www.parliament.go.th/library/) 2) จัดทำบทความวิชาการ เรื่อง “กฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์” เผยแพร่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์รัฐสภาในรายการ “ร้อยเรื่อง...เมืองไทย” 3) จัดทำบทความวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” เผยแพร่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์รัฐสภาในรายการ “วิจัยก้าวไกล” 4) จัดทำบทความ เรื่อง “กฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยกับการแก้ไขปัญหาและแนวทางการพัฒนา” นำเสนอในคอลัมน์ “บทความวิจัย” ของเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา 5) นำเสนอบทความวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” นำเสนอในคอลัมน์ “งานวิจัยและพัฒนา” ของเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา และ 6) นำเสนอเอกสารบทความด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษตลอดจนบทสรุปเชิงนโยบาย (Policy Brief) เพื่อเป็นเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม “เปิดบ้านศูนย์อาเซียน” ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2561

4.1.2 ปัญหาอุปสรรคการวิจัย

4.1.2.1 ก่อนการวิจัย

แม้คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเห็นชอบในหลักการของข้อเสนอโครงการวิจัยของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง เนื่องจากข้อเสนอโครงการมีความสอดคล้องกับข้อกำหนดเบื้องต้นของการวิจัย อีกทั้งเป็นการหาแนวทางและมาตรการทางกฎหมายเพื่อหาความคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของชุมชนไทยด้านอาหารและปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารไทย และเมื่อพิจารณานักวิจัยในโครงการโดยเฉพาะหัวหน้าโครงการมีคุณสมบัติและประสบการณ์ ตลอดจนองค์ความรู้เกี่ยวกับด้านกฎหมาย และมีผลงานที่เกี่ยวข้อง แต่การทบทวนวรรณกรรมมีค่อนข้างน้อย และระเบียบวิธีวิจัยไม่ชัดเจนในด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งงบประมาณมีสัดส่วนเน้นค่าตอบแทนนักวิจัยค่อนข้างสูง โดยประสานให้ผู้เสนอโครงการวิจัยมีการปรับข้อเสนอโครงการวิจัยอาจปรับงบประมาณให้กระจายไปเป็นค่าใช้จ่ายในพื้นที่ศึกษา และควรเพิ่มระเบียบวิธีวิจัยให้มีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ซึ่งทำการค้าด้านอาหาร ทั้งควรที่จะทำการศึกษาตลอดจนวิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านได้มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้ (บันทึกประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 4/2558 วันศุกร์ที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 (น. 6-7))

1. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ: ข้อเสนอโครงการงานวิจัยเรื่องดังกล่าว น่าจะมีความเป็นประโยชน์ทั้งในด้านการเป็นฐานข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารในภาพรวมของประเทศ เป็นการจำแนกหมวดหมู่ (Category) ในด้านภูมิปัญญาเกี่ยวกับอาหารของประเทศ ซึ่งประกอบด้วยขอบเขตของความรู้ (Domain) และด้านการมีแนวทางหรือมาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิ

ปัญหาด้านอาหารในแต่ละรายการที่ทำการศึกษา ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป แต่งบประมาณในส่วนของคุณค่าตอบแทนนักวิจัยสูง ซึ่งโดยทั่วไปค่าตอบแทนนักวิจัยไม่ควรเกินร้อยละ 30 ของงบประมาณวิจัย โดยอาจปรับเป็นค่าใช้จ่ายในพื้นที่เป้าหมาย ระเบียบวิธีวิจัยควรเพิ่มการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ซึ่งทำการค้าด้านอาหาร ส่วนการวิจัยเอกสารควรเพิ่มความชัดเจนด้านประเภทและชนิดของอาหาร ตลอดจนวิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ: อาจศึกษาตัวอย่างกฎหมายของต่างประเทศที่ดูแลเรื่องสิทธิชุมชนหรือการให้ชุมชนเป็นเจ้าของร่วม เช่น กรณี Champagne ของประเทศฝรั่งเศส

3. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ: ผู้วิจัยควรปรับระเบียบวิธีวิจัยให้เกิดความชัดเจนในประเด็นด้านสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะทำการศึกษา เนื่องจากขอบเขตเนื้อหาของวิจัยที่นำเสนอมาเป็นแบบกว้างเกินไป

ผู้ศึกษาจึงได้ประสานชี้แจงผู้วิจัยและจัดทำหนังสือแจ้งผลการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยพร้อมได้สรุปประเด็นการแก้ไขตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาให้ครบถ้วนในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ

1. งบประมาณวิจัยในส่วนของคุณค่าตอบแทนนักวิจัยสูง ซึ่งโดยทั่วไปค่าตอบแทนนักวิจัยไม่ควรเกินร้อยละ 30 ของงบประมาณวิจัย โดยอาจปรับไปเป็นค่าใช้จ่ายในพื้นที่เป้าหมาย

2. ผลงานวิจัยในเรื่องนี้ น่าจะมีความเป็นประโยชน์ทั้งในด้านการเป็นฐานข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในภาพรวมของประเทศ (เป็น category ด้านภูมิปัญญาเกี่ยวกับอาหารของประเทศ ซึ่งประกอบด้วยที่ domain) และด้านการมีแนวทางหรือมาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาด้านอาหารในแต่ละรายการที่ทำการศึกษา ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

3. อาจศึกษาตัวอย่างกฎหมายของต่างประเทศที่ดูแลเรื่องสิทธิชุมชนหรือการให้ชุมชนเป็นเจ้าของร่วม เช่น กรณี champagne ของประเทศฝรั่งเศส

4. ระเบียบวิธีวิจัยควรเพิ่มการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจาก Focus Group และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ซึ่งทำการค้าด้านอาหาร ส่วนการวิจัยเอกสารควรเพิ่มความชัดเจนด้านประเภทและชนิดของเอกสาร ตลอดจนวิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

5. ควรปรับระเบียบวิธีวิจัยให้เกิดความชัดเจนในประเด็นด้านสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะทำการศึกษา เนื่องจากขอบเขตเนื้อหาที่นำเสนอมาเป็นแบบกว้างเกินไป

ทั้งนี้ นักวิจัยได้ปรับแก้ไขข้อเสนอโครงการวิจัยและได้นำข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับแก้ไขครั้งที่ 1 เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาอีกครั้ง พร้อมได้ปรับแก้ไขประเด็นข้างต้นตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาทั้งในด้านเนื้อหาและการปรับลดงบประมาณจากเดิม 907,300 บาท เป็น 806,300 บาท

กล่าวโดยสรุป การดำเนินงานก่อนการวิจัยมีปัญหาอุปสรรคในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ

1) ความถูกต้องชัดเจนของข้อเสนอโครงการวิจัยโดยเฉพาะระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับเพิ่มวิธีการเก็บข้อมูลวิจัยจากเดิมที่ใช้เพียงการวิจัยเอกสารโดยการเก็บข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเท่านั้น กล่าวคือ ได้เพิ่ม

การเก็บข้อมูลโดยวิธีการจัดสนทนากลุ่ม “Focus Group” และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ซึ่งทำการค้าด้านอาหาร (สุพรรณบุรี เพชรบุรี และนครปฐม) ทั้งได้ระบุนโยบายการอาหารที่ทำการศึกษาไว้ใน ข้อเสนอโครงการวิจัย (แกงไทย: แกงมัสมั่น และต้มยำกุ้ง/ ขนมไทย: ขนมหม้อแกง และขนมสาเล่) 2) ความเหมาะสมด้านงบประมาณวิจัยกรณีค่าตอบแทนนักวิจัย และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเก็บข้อมูลวิจัย ในต่างประเทศ 3) รูปแบบการนำเสนอรายงานวิจัยตามความคิดเห็นของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

4.1.2.2 ระหว่างการวิจัย

ภายหลังจากเสร็จสิ้นการทำสัญญาจ้างศึกษาวิจัยระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกับผู้วิจัย เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2558 จึงเป็นช่วงเวลาของการทำวิจัยให้แล้วเสร็จภายใน 365 วัน นับถัดจากวันลงนามในสัญญาจ้างศึกษาวิจัย และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาในบทบาทของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาได้ทำหน้าที่ติดตามการนำส่งงานและจ่ายเงินค่าจ้างตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญา ซึ่งกรณีของการวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมาย สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” พบปัญหาในการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เมื่อมีการขอเบิกจ่ายค่าจ้างศึกษาวิจัยเงินงวดที่ 1 ซึ่งสัญญาจ้างศึกษาวิจัย ภาคผนวก ค (ค่าจ้างและวิธีการจ่ายค่าจ้าง) กำหนดให้จ่ายเงินค่าจ้างงวดที่ 1 ได้เมื่อผู้วิจัยได้ทำสัญญาจ้างกับผู้ว่าจ้างแล้ว และในการจ่ายค่าจ้างแต่ละงวดผู้ว่าจ้างจะหักเงินค่าจ้างไว้ร้อยละ 5 เพื่อมารวมไว้เป็นเงินประกันผลงาน และจะจ่ายคืนให้ผู้วิจัยภายใน 45 วัน นับแต่การจ่ายเงินงวดสุดท้าย ซึ่งในทางปฏิบัติของการดำเนินงานตามสัญญาดังกล่าวนั้น พบปัญหาการ ไม่สามารถเบิกจ่ายค่าจ้างศึกษาวิจัยเงินงวดที่ 1 ให้กับผู้วิจัยได้ เนื่องจากการหักเงินประกันผลงาน ณ ขณะนั้นสามารถทำได้เฉพาะในระบบการบริหารงานการคลังภาครัฐ (Government Fiscal Management Information System: GFMS) แล้วจึงสามารถหักเงินประกันผลงานผ่านระบบ GFMS ซึ่งเป็นระบบที่ถูกออกแบบมาใช้กับงานการจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เท่านั้น และการจ้างวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นการจ้างตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 หากใช้แนวทางการหักเงิน (สด) เก็บเอาไว้เป็นเงินประกันผลงาน หรือให้ผู้วิจัยนำเงิน (สด) มาวางเพื่อเป็นเงินประกันผลงาน “เงินประกันผลงาน” ดังกล่าวก็ไม่ใช่วิธีการที่จะสามารถดำเนินการเข้าไปในระบบ “เงินฝาก” ของกระทรวงการคลังได้ กล่าวโดยสรุปคือ ยังไม่มีระบบและระเบียบที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้ในการหักเงินประกันผลงาน ในกรณีที่เป็นกรจ้างวิจัยตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546

สำนักวิชาการ โดยความเห็นของสำนักกฎหมาย จึงต้องเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยให้ทำบันทึกข้อตกลงเปลี่ยนแปลงแก้ไขสัญญาจ้างศึกษาวิจัยระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ผู้ว่าจ้าง) และผู้วิจัย เพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขสัญญาในประเด็นเงินประกันผลงาน จากเดิม “ในการจ่ายเงินค่าจ้างในแต่ละงวดตามข้อ 1.2 ผู้ว่าจ้างจะหักเงินค่าจ้างไว้ร้อยละ 5 (5%) เพื่อมารวมไว้เป็นเงินประกันผลงาน และจะจ่ายคืนให้ผู้วิจัยภายใน 45 วัน นับแต่การจ่ายเงินงวดสุดท้าย แก้ไขเป็น “ในการจ่ายค่าจ้างในแต่ละงวดตามข้อ 1.2 ผู้ว่าจ้างจะหักเงินค่าจ้างไว้ร้อยละ 5 (5%) เพื่อมารวมไว้เป็นเงินประกันผลงาน หรือผู้วิจัยจะนำหนังสือค้ำประกันซึ่งออกโดยธนาคารภายในประเทศที่มีอายุการค้ำประกันตลอดไปจนกว่าภาระหน้าที่ของผู้วิจัยตามสัญญานี้จะสิ้นสุดลงมาวางค้ำประกันแทนจำนวนเงินประกันผลงานที่จะต้องหักไว้ก่อนการจ่ายเงินในแต่ละงวด หรือแทนจำนวนเงินทั้งสิ้น 40,315 บาท (สี่หมื่นสามร้อยสิบห้าบาทถ้วน)

ซึ่งเท่ากับจำนวนเงินประกันผลงานที่ต้องหักไว้ทั้งหมดตามสัญญาก็ได้ ผู้ว่าจ้างจะคืนเงินประกันผลงาน และ/หรือหนังสือค้ำประกันของธนาคาร ให้แก่ผู้วิจัยภายใน 45 วัน นับแต่การเบิกจ่ายค่าจ้างวิจัยงวดที่ 3”

ดังนั้น การหักเงินประกันผลงานสำหรับการจ้างวิจัย กรณีโครงการวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง จึงได้แก่การที่ผู้วิจัยต้องนำส่งหนังสือค้ำประกันซึ่งออกให้โดยธนาคารภายในประเทศและแบบนำส่งข้อมูลหลักผู้ขายเพื่อสำนักการคลังและงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาดำเนินการเบิกจ่ายเงินงวดค่าจ้างวิจัย

2. รายงานการศึกษาเบื้องต้น (Inception Report) ประกอบด้วยเนื้อหาที่ผู้วิจัยประสงค์นำเสนอเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ ส่วนที่เป็นรายงานกรณีศึกษาสินค้าอาหารควา ประเภทแกงไทยภาคกลาง และส่วนที่เป็นกรณีศึกษาสินค้าอาหารหวานประเภทขนมไทยภาคกลาง ขณะที่คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเห็นว่าควรรวมเนื้อหาทั้ง 2 ส่วน เพื่อจัดทำเป็นรายงานวิจัยฉบับเดียวกัน และปรับการนำเสนอเป็น 5 บท ทั้งนี้เพื่อเป็นไปตามรูปแบบการนำเสนอรายงานวิจัยที่ทางสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนดไว้ และเป็นไปตามประเด็นความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

3. ผู้วิจัยต้องมีการปรับแก้เพิ่มเติมรายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่งในประเด็นตามความเห็นและข้อสังเกตของผู้ตรวจอ่าน 1 ท่าน ซึ่งได้แก่ ผู้ตรวจอ่าน ค. “เมื่อมีการกล่าวถึงภูมิปัญญาจะต้องศึกษาดูในพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ. 2559 ด้วยหรือไม่ (พระราชบัญญัติเป็นภูมิปัญญา ด้านต่าง ๆ เช่น เป็นอาหารธรรมชาติ+ชี้ความเป็นธรรมชาติ) ทั้งมีข้อสังเกตต่อรายงานวิจัย คือ 1) มีการอ้างอิงจำนวนมาก หากมีกำหนดเรื่อง % การอ้างอิงควรดูประกอบด้วย ถ้าเป็นวิทยานิพนธ์ไม่ควรเกิน 30 % 2) บทเรื่องต่างประเทศ ที่เขียนควรมีเหมือน ๆ กัน ขอให้ดูของแต่ละประเทศด้วย 3) ถ้อยคำประโยคซ้ำ/คำผิด 4) ได้เขียนข้อสังเกตไว้บางหน้าตามแนบ และ 5) การ Up date ข้อมูลต่าง ๆ อาจมีปัญหาควรกำหนดให้ชัดเจนว่า ข้อมูล สถิติ เล่มนี้ใช้ ณ 31 ธันวาคม 2558 หรืออย่างไร ควรเป็นแนวทางเดียวกัน” (บันทึกประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 4/2559 วันศุกร์ที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 (น. 2-3))

นอกจากนี้ เมื่อคราวประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 4/2559 วันศุกร์ที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 (น. 3) วาระการพิจารณารายงานฉบับกึ่งหนึ่ง คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ได้มีมติให้ฝ่ายเลขานุการตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการโดยใช้โปรแกรมอักขราวิสุทธิ์ และให้ทำการเปรียบเทียบเอกสารที่ใช้ในการอ้างอิงกับร่างรายงานวิจัย ทั้งนี้ เนื่องจากมีความเห็นและข้อสังเกตต่อรายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่ง ดังนี้

1) เมื่อผู้ตรวจอ่านนำส่งผลการตรวจอ่านรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ และให้การรับรองรายงานฉบับนั้นแล้ว ควรมีการเบิกจ่ายค่าตอบแทนการตรวจอ่านดังกล่าว แม้ผู้วิจัยยังคงมีประเด็นที่ต้องแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการวิจัยในส่วนของรูปแบบการนำเสนอและความถูกต้องของการอ้างอิง หรือเป็นกรณีที่รายงานการวิจัยยังไม่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ตรวจอ่านท่านอื่น หรือรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ยังไม่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้ เนื่องจากถือเป็นการทำหน้าที่ซึ่งเสร็จสิ้นแล้วของผู้ตรวจอ่านที่ให้การรับรองผลงานของผู้วิจัย

2) โปรแกรมอักขราวิสุทธิ์ เป็นระบบที่ทำการตรวจสอบกับเฉพาะข้อมูลเอกสารรายงานของบุคคล/หน่วยงานที่เป็นเครือข่ายอยู่ในระบบเท่านั้น ขณะที่โปรแกรม Turnitin เป็นระบบที่ทำการตรวจสอบกับข้อมูลส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ จึงมีความเป็นไปได้ที่ผลการตรวจสอบอาจไม่ครอบคลุมเอกสารอื่นที่ไม่ปรากฏอยู่ในทั้งสองระบบดังกล่าว จึงควรตรวจสอบกับแหล่งข้อมูลที่ผู้วิจัยอ้างอิงและประสานประเด็นดังกล่าวกับผู้ตรวจอ่านเพื่อรับฟังความคิดเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย

3) เอกสารประกอบการพิจารณาซึ่งเป็นตารางผลการตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมโดยการเปรียบเทียบเนื้อหากับเอกสารอ้างอิงที่ทางฝ่ายเลขานุการจัดทำขึ้นนั้น มีความไม่ถูกต้องเนื่องจากเป็นการนำเสนอที่ระบุว่าเป็นชื่อเรื่องที่ลอกเลียนและจำนวนหน้าที่อ้างอิงโดยมิได้แสดงเนื้อหาที่ลอกเลียน จึงไม่ชัดเจนว่ากรณีของ “ชื่อเรื่องที่ลอกเลียน” นั้น เป็นกรณีของการลอกเลียนหรือกรณีการอ้างอิง ดังนั้น หากใช้เอกสารดังกล่าวประกอบการพิจารณาจะส่งผลให้ผู้วิจัยเสียหายได้ เนื่องจากทำให้เข้าใจได้ว่ามีการลอกเลียนวรรณกรรมแล้ว เช่น กรณีการคัดลอกวรรณกรรมของตัวเองถึง 107 หน้า จากจำนวนหน้าของรายงานวิจัย 135 หน้า จึงไม่ควรใช้เอกสารชุดนี้ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในรายละเอียดของการอ้างอิงในเนื้อหา พบข้อเท็จจริงคือ ผู้วิจัยใช้วิธีการอ้างอิงแบบเหมารวมที่หลายหน้า และอ้างอิงอย่างนั้นในทุกครั้งที่นำเสนอเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้อง

4) การอ้างอิงในเนื้อหาควรมีรูปแบบที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและไม่มีลักษณะเป็นการคัดลอกวรรณกรรมนำเสนอไว้ในย่อหน้าต่าง ๆ ของรายงาน แต่มีการนำเสนอเป็นบทสรุปจากผู้วิจัยเองในแต่ละประเด็นที่มีการทบทวนวรรณกรรม แม้แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการทบทวนวรรณกรรมนั้นคือ เอกสารอ้างอิงที่เป็นของผู้วิจัยเองก็ตาม

5) นักวิจัยทบทวนวรรณกรรมโดยการอ้างอิงเอกสารที่หลายหน้า โดยไม่ระบุให้ชัดเจนว่าเป็นหน้าใด ทำให้ปรากฏเป็นการอ้างอิงซ้ำ ๆ กันอยู่ในหลายแห่งของรายงาน ทั้งนำเสนอเนื้อหาเหมือนๆ เป็นผลการค้นพบหรือบทสรุปของผู้วิจัยเอง ดังนั้น จึงควรมีการปรับรูปแบบและเนื้อหาของการนำเสนอรายงานให้มีความถูกต้องและชัดเจนด้วย

6) การอ้างอิงเนื้อหาแบบขยายความไว้ท้ายหน้าของผู้วิจัยขาดความชัดเจน เนื่องจากไม่มีการระบุหน้าของเอกสารที่ใช้ในการอ้างอิงแต่อย่างใด ซึ่งกรณีนี้มีความไม่ถูกต้องและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ของการอ้างอิงแต่ประการใด

7) เพื่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีผลงานวิจัยประจำปี 2558 จึงควรขยายเวลาการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ เพื่อฝ่ายเลขานุการประสานผู้วิจัยให้ปรับแก้รายงานวิจัยตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา โดยผู้วิจัยต้องมีความชัดเจนกรณีที่ผลการศึกษาค้นคว้าได้เป็นการลอกเลียนวรรณกรรมทั้งในส่วนที่เป็นของตัวเองและผู้อื่น

อย่างไรก็ตาม นอกจากผลการสอบด้วยโปรแกรมอักขราวิสุทธิ์แล้ว ผู้วิจัยได้เพิ่มการตรวจสอบโดยโปรแกรม “Turnitin” ซึ่งเป็นโปรแกรมการตรวจสอบกับฐานข้อมูลผลการวิจัยที่เป็นภาษาอังกฤษ และได้นำเสนอผลการตรวจสอบดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาแล้ว แต่คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ได้มีมติให้ฝ่ายเลขานุการประสานผู้ตรวจอ่าน ค. ให้ช่วยตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์อีกครั้งในประเด็นเกี่ยวกับการอ้างอิงเอกสารและการทบทวนวรรณกรรมผลงานวิจัยในบทที่ 2 กรณีนี้จึงเป็นที่มาของการที่คณะกรรมการการวิจัย

และพัฒนายังไม่ได้มีมติให้ความเห็นชอบต่อรายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับความก้าวหน้า การดำเนินงานวิจัยที่อยู่ในขั้นตอนการรอผลการตรวจอ่านร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ของคณะผู้ตรวจอ่าน ซึ่งผู้วิจัยจึงยังไม่ได้รับเงินค่าจ้างงวดที่ 2 และประสงค์ไปรับเงินค่าจ้างงวดที่ 2 ในคราวเดียวกับการรับเงินค่าจ้าง งวดที่ 3

4. ปัญหาด้านความถูกต้องการอ้างอิงและการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งได้แก่กรณีความเห็นทางวิชาการวิจัยของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาที่ให้มีการตรวจสอบคุณภาพของรายงานการวิจัยโดยฝ่ายเลขานุการกรณีใช้โปรแกรมอักขรวิสุทธิ์เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ “การคัดลอกผลงานวิจัย” ที่ปรากฏอยู่ในรายงาน ทั้งนี้เป็นไปตามผลการตรวจอ่านของผู้ตรวจอ่าน (ผู้ตรวจอ่าน ค.) ที่เคยให้ข้อสังเกตไว้ ซึ่งกรณีดังกล่าวผู้วิจัยยินดีสนับสนุนการตรวจสอบตามความคิดเห็นของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา แต่ด้วยข้อจำกัดด้านกำหนดเวลาแล้วเสร็จงานวิจัยภายใน 365 วัน ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง ผู้วิจัยจึงประสงค์ทำวิจัยต่อเนื่องให้แล้วเสร็จ และส่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรภายในตามกำหนดเวลาในสัญญา ซึ่งหมายถึงรายงานวิจัยฉบับที่ผู้ตรวจอ่านได้ตรวจสอบยืนยันความถูกต้องในประเด็นการอ้างอิงเอกสารและการทบทวนวรรณกรรมผลงานวิจัยในบทที่ 2 แล้ว

5. การเบิกจ่ายเงินค่าจ้างศึกษาวิจัยเงินงวดที่ 2 และงวดที่ 3 ซึ่งแม้ผู้วิจัยได้นำส่งร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรภายในระยะเวลาที่กำหนดในสัญญาจ้าง แต่กระบวนการตรวจรับงานในทางปฏิบัติของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คือ คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาจะเห็นชอบร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ต่อเมื่อรายงานฉบับดังกล่าวได้รับการรับรองจากคณะผู้ตรวจอ่าน ประกอบกับสัญญาจ้างมีการกำหนดเวลาทำวิจัยไว้ 365 วัน โดยได้นับรวมเวลาของการตรวจอ่านรายงานวิจัยของคณะผู้ตรวจอ่านไว้ด้วย จึงเป็นผลให้คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาต้องให้ความเห็นชอบในการขยายเวลาวิจัย 2 ครั้ง ๆ ละ 30 วัน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ด้านการตรวจอ่านรายงานวิจัยของคณะผู้ตรวจอ่าน โดยเป็นไปตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 และสัญญาจ้างศึกษาวิจัย ดังนั้น เพื่อสามารถเบิกจ่ายเงินค่าจ้างงวดที่ 2 และงวดที่ 3 ให้กับผู้วิจัยจึงต้องมีการทำ “บันทึกข้อตกลงเปลี่ยนแปลงแก้ไขสัญญาจ้าง” กรณี “วันสิ้นสุดสัญญา” กล่าวคือ ครั้งที่ 1 จากเดิม “ผู้วิจัยจะต้องปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จภายใน 365 วัน นับแต่วันลงนามในสัญญา” แก้ไขเป็น “ผู้วิจัยจะต้องปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2559” ครั้งที่ 2 จากเดิม “ผู้วิจัยจะต้องปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2559” แก้ไขเป็น “ผู้วิจัยจะต้องปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2559”

6. ผู้วิจัยต้องปรับแก้เพิ่มเติมร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ตามความเห็นและข้อสังเกตของคณะผู้ตรวจอ่านทั้ง 3 คน ได้แก่ 1) ผู้ตรวจอ่าน ก. เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2559 “ขอรับรองว่ารายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง มีความถูกต้องสมบูรณ์” 2) ผู้ตรวจอ่าน ข. เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2559 “มีความเห็นว่าวิจัยฉบับดังกล่าวสามารถปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นโดยให้ตรวจแก้คำผิดและปรับปรุงรูปแบบให้ตรงตามแบบที่รัฐสภากำหนด ในส่วนของเนื้อหา นั้นไม่ต้องมีการแก้ไขใด ๆ จึงขอรับรองรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง” 3) ผู้ตรวจอ่าน ค. เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2559 “ขอแก้ไขครั้งสุดท้าย ดังนี้ บทคัดย่อ: ไม่มีแก้ไข (ภาษาอังกฤษไม่ได้ตรวจอ่าน) บทที่ 1: ไม่มีการแก้ไข บทที่ 2 : ที่ได้แก้ไขมาสอดคล้องกับหัวข้อผลงานวิจัย โดยได้เน้นเรื่องกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะ GI และการคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับสินค้าอาหาร จึงมีข้อแก้ไขเล็กน้อย ข้อที่ 1 หน้า 24 ให้เพิ่มเกี่ยวกับเรื่องตราสัญลักษณ์ตามที่ข้อสังเกต

ที่ได้เขียนไว้ ข้อที่ 2 แก้ไข ตก เติม หน้า 13, 22 และ 31 หากผู้วิจัยได้แก้ไขตามนี้แล้ว ย่อมถือได้ว่ารายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ผ่านการเห็นชอบ บทที่ 3: ไม่มีแก้ไข บทที่ 4: ไม่มีแก้ไข บทที่ 5: ไม่มีแก้ไข **แต่มีความคิดเห็นเพิ่มเติม**

1) บทที่ 2 ได้แก้ไขเนื้อหาใหม่ให้สอดคล้องกับหัวข้องานวิจัย โดยได้เขียนเน้นเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับอาหาร

2) กรณีปัญหาการคัดลอกงานวรรณกรรมที่เคยมีข้อสังเกต และเดิมมีปรากฏในบทที่ 2 แต่ผู้วิจัยได้ปรับเนื้อหาเดิมเกี่ยวกับข้อกำหนดรัฐธรรมนูญและสิทธิมนุษยชน จึงไม่ปรากฏเรื่องการคัดลอกวรรณกรรมจำนวนมาก และได้ตัดข้อมูลคัดลอกวรรณกรรมจำนวนมากออกแล้วประเด็นนี้ออกไปไม่ต้องนำมาพิจารณาอีก

3) กรณีปัญหาการคัดลอกวรรณกรรมการวิจัยและการตรวจอ่านบททวนวรรณกรรมในรายงานวิจัย (รอบที่ 3) ซึ่งมีความเห็นว่า “รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์นี้สามารถตรวจรับได้และจะเป็นประโยชน์ในการอ้างอิงเพื่อประกอบการร่างกฎหมายภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยในอนาคต ภายหลังจากที่การเจรจาตกลงเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ข้อยุติแล้วในเวทีองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก” ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

นอกจากนี้ การแก้ไขร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ตามความเห็นของคณะผู้ตรวจอ่านแล้ว ผู้วิจัยได้ปรับแก้รายงานวิจัยตามความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ในประเด็นการนำเสนอรายงานวิจัยให้เป็นไปตามรูปแบบที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนด

1) การอ้างอิงในเนื้อหาให้มีรูปแบบที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและไม่มีลักษณะเป็นการคัดลอกวรรณกรรมนำเสนอไว้ในย่อหน้าต่าง ๆ ของรายงาน แต่มีการนำเสนอเป็นบทสรุปจากผู้วิจัยเองในแต่ละประเด็นที่มีการทบทวนวรรณกรรม แม้แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการทบทวนวรรณกรรมนั้นคือ เอกสารอ้างอิงที่เป็นของผู้วิจัยเองก็ตาม

2) นักวิจัยทบทวนวรรณกรรมโดยการอ้างอิงเอกสารที่หลายหน้า โดยไม่ระบุให้ชัดเจนว่าเป็นหน้าใด ทำให้ปรากฏเป็นการอ้างอิงซ้ำ ๆ กันอยู่ในหลายแห่งของรายงาน ทั้งนำเสนอเนื้อหาเหมือนกับเป็นผลการค้นพบหรือบทสรุปของผู้วิจัยเอง ดังนั้น จึงควรมีการปรับรูปแบบและเนื้อหาของกรนำเสนอรายงานให้มีความถูกต้องและชัดเจนด้วย

3) การอ้างอิงเนื้อหาแบบขยายความไว้ท้ายหน้าของผู้วิจัยขาดความชัดเจน เนื่องจากไม่มีการระบุหน้าของเอกสารที่ใช้ในการอ้างอิงแต่อย่างใด ซึ่งกรณีนี้มีความไม่ถูกต้องและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ของการอ้างอิงแต่ประการใด

อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษาในฐานะฝ่ายเลขานุการได้ตรวจสอบรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์และพบว่ายังปรากฏความไม่ถูกต้องด้านงานพิมพ์และการอ้างอิงในบางส่วน ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับแก้ในประเด็นดังกล่าวให้ถูกต้องก่อนส่งมอบรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กล่าวโดยสรุป ปัญหาระหว่างการวิจัยกรณีโครงการวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีพทธี ศิริศักดิ์บรรจง มี 2 ลักษณะ คือ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และปัญหาด้านสัญญาจ้างศึกษาวิจัย โดยปัญหาเกี่ยวกับการวิจัย 1) ปัญหาความถูกต้องสมบูรณ์ด้านเนื้อหาของ

รายงานวิจัย 2) ปัญหาด้านรูปแบบการนำเสนอเป็นรายงานวิจัยและความถูกต้องงานพิมพ์ ส่วนปัญหาด้านสัญญาจ้างศึกษาวิจัย ได้แก่ การไม่สามารถหักเงินประกันผลงานวิจัย จึงไม่สามารถเบิกจ่ายเงินค่าจ้างวิจัย เงินงวดแรกได้จนต้องดำเนินงานให้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงเปลี่ยนแปลงแก้ไขสัญญาจ้างในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ 1) เงินประกันผลงาน และ 2) วันสิ้นสุดสัญญาจ้างศึกษาวิจัย

4.1.2.3 หลังเสร็จสิ้นการวิจัย

แม้ไม่พบปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยการเผยแพร่รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์และบทความที่เกี่ยวข้องกับผลการวิจัยที่ผู้ศึกษาจัดทำ แต่พบข้อจำกัดในการดำเนินงานในกรณีการจัดทำ “บทสรุปเชิงนโยบาย (Policy Brief)” เนื่องจากคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเห็นควรให้ผู้วิจัยนำเสนออยู่ในเล่มของรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์แทนบทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary) ทั้งนี้ เป็นความคิดเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 4/2560 วันอังคารที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2560 กล่าวคือ ควรมีการจัดทำและเผยแพร่บทสรุปเชิงนโยบาย (Policy Brief) เพื่อประโยชน์ด้านการส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้ในหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับเมื่อมีความประสงค์จะเผยแพร่ “บทสรุปเชิงนโยบาย” ของรายงานวิจัยด้านอาเซียนที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สนับสนุนทุนวิจัยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา จากนางสาวสุภาสิณี ขมะสุนทร รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประธานคณะกรรมการประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ในกิจกรรม “เปิดบ้านศูนย์อาเซียน” ช่วงวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2561 (ครั้งที่ 1) ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น 10 โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ และวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2561 (ครั้งที่ 2) ณ ห้องบุษบกข ชั้น เอ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ ผู้ศึกษาจึงได้ประสานให้ผู้วิจัย คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง ช่วยจัดทำ “บทสรุปเชิงนโยบาย” (Policy Brief) เพิ่มเติมนอกจาก “บทสรุปผู้บริหาร” ที่ปรากฏอยู่ในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ที่ส่งมอบแก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้วนั้น

กล่าวโดยสรุป การดำเนินงานหลังเสร็จสิ้นการวิจัยพบข้อจำกัด คือ ผู้ศึกษาไม่ใช่ผู้วิจัยจึงอาจจัดทำบทสรุปเชิงนโยบายได้ไม่ตอบสนองความถูกต้องตรงประเด็นวิจัยกับผลการวิจัยผู้ศึกษาจึงขอความร่วมมือจากผู้วิจัยให้จัดทำบทสรุปเชิงนโยบาย (Policy Brief) เพื่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรนำไปเผยแพร่ในกิจการงานด้านอาเซียนของรัฐสภาเมื่อปี 2561

4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินงานการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นกรณีศึกษาการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ต้องเป็นไปตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 กล่าวคือ เป็นกรณีการจ้างนักวิชาการมาทำวิจัยในการกำกับดูแลของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา โดยมีคณะผู้ตรวจอ่านเป็นคนที่ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ด้านเนื้อหาของรายงานวิจัย ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขของสัญญาในด้านการส่งมอบงาน การตรวจรับงาน และการเบิกค่าจ้างในแต่ละงวด ดังนั้น ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินงานวิจัยกรณีที่ใช้ทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จึงประกอบด้วย การทำหน้าที่ในบทบาทของผู้เกี่ยวข้องใน 4 ฝ่าย คือ 1) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2) คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา 3) ผู้วิจัย และ 4) คณะผู้ตรวจอ่าน โดยมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันในแต่ละกิจกรรมการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ปัจจัยสำเร็จการดำเนินงานก่อนการวิจัย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้รับการจัดสรรงบประมาณในรายการเงินอุดหนุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโครงการศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนสถาบันนิติบัญญัติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ซึ่งในทางปฏิบัติคือ งบประมาณเพื่อสนับสนุนให้มีการวิจัยในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐสภาภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้ โดยการทำหน้าที่ของกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ซึ่งรับผิดชอบการดำเนินงาน 1) จัดทำประกาศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง ขอให้เสนอโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ในประเด็นการปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อนำเสนอเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาลงนามในประกาศ และขอความอนุเคราะห์สถาบันอุดมศึกษา สถาบันวิจัย ให้ช่วยประชาสัมพันธ์ประกาศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยเป็นการดำเนินงานภายหลังจากที่คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาได้เห็นชอบข้อกำหนดเบื้องต้นของการวิจัยเพื่อแนบท้ายประกาศแล้ว 2) ขออนุมัติงบประมาณวิจัยจากเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นจำนวนเงินสนับสนุนการวิจัยให้แก่ผู้วิจัยในข้อเสนอกองการที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา 3) จัดทำร่างสัญญาจ้างศึกษาวิจัยตามแนวปฏิบัติเดิมเพื่อเสนอให้สำนักกฎหมายตรวจร่างสัญญาดังกล่าว 4) จัดทำสัญญาจ้างศึกษาวิจัยตามความคิดเห็นของสำนักกฎหมายเพื่อเสนอให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรลงนามในสัญญาในฐานะผู้ว่าจ้างภายหลังจากที่ผู้วิจัยลงนามในสัญญาจ้างและผู้ศึกษาได้ลงนามในฐานะพยานคนแรกแล้ว เสนอให้ผู้อำนวยการสำนักการคลังและงบประมาณลงนามในฐานะพยานคนที่ 2

คณะกรรมการวิจัยและพัฒนา โดยเฉพาะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ผู้มีประสบการณ์และความเป็นมาตรฐานวิชาการสูงในสาขาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ด้านสังคมวิทยา ด้านนิติศาสตร์ ด้านการศึกษา ด้านมนุษยนิเวศวิทยา ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ทำหน้าที่ในการให้ความเห็นเพื่อการพัฒนาความถูกต้องครบถ้วนตรงประเด็นของ 1) ข้อกำหนดเบื้องต้นการวิจัย เรื่อง “การปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ในประเด็นที่ตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมของไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 สำหรับใช้แนบท้ายประกาศสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง ขอให้เสนอโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 และ 2) ข้อเสนอโครงการวิจัยของผู้วิจัยให้มีความชัดเจนด้านระเบียบวิธีวิจัย และจำนวนเงินงบประมาณที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมวิจัย ทั้งนี้ โดยการทำหน้าที่ของบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาในบทบาทของฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา คือ 1) จัดทำและปรับแก้เพิ่มเติมร่างข้อกำหนดเบื้องต้นการวิจัยตามความเห็นของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา 2) สรุปวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อเสนอโครงการวิจัยในหัวข้อ เรื่อง การปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ประกอบการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอโครงการวิจัยของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา 3) สังเคราะห์ประเด็นความคิดเห็นและข้อสังเกตของที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาต่อข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อความครบถ้วนของประเด็นเนื้อหาของบันทึกการประชุมซึ่งต้องใช้ในการจัดทำหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้วิจัยปรับแก้ไขเพิ่มเติมข้อเสนอโครงการวิจัยที่ได้รับการคัดเลือกและนำเข้าสู่การพิจารณาอีกครั้ง 4) สรุปเปรียบเทียบข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับแรกและฉบับปรับแก้ตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเพื่อประกอบการพิจารณาเห็นชอบข้อเสนอโครงการก่อนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้ทุนสนับสนุนการวิจัยโดยวิธีการจัดจ้างตามระเบียบว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 ต่อไป

ผู้วิจัย คือผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีพฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง วุฒิกการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขานิติศาสตร์บัณฑิตไทย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีประสบการณ์ทำงานวิจัยและเขียนตำรา และบทความวิชาการ มีความรู้ความสามารถในด้านนิติศาสตร์ มีความประสงค์จะทำวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” และมีความมุ่งมั่นด้านความต้องการทำวิจัยโดยได้มีการปรับแก้ไขเพิ่มเติมข้อเสนอโครงการวิจัยในประเด็นตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา อาทิ การปรับลดเงินงบประมาณและค่าตอบแทนนักวิจัย การเพิ่มการศึกษาคณะกิตติมศักดิ์อย่างทางกฎหมายต่างประเทศ การปรับระเบียบวิธีวิจัยในข้อเสนอโครงการวิจัยให้มีความชัดเจนในประเด็นด้านสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะทำการศึกษา เพิ่มการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ที่ทำการศึกษา ทั้งนี้ ผู้ศึกษาในฐานะบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาทำหน้าที่ในบทบาทฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาได้ดำเนินการเชิงสนับสนุนผู้วิจัย คือ 1) แจ้งผู้วิจัยเพื่อทราบผลการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยพร้อมคำอธิบายรายละเอียดแต่ละประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา 2) แจ้งเตือนการนำส่งงานการปรับแก้ข้อเสนอโครงการวิจัยภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้วิจัยได้รับหนังสือแจ้งผลการพิจารณา 3) ชี้แจงให้ผู้วิจัยเข้าใจความเป็นมาของเนื้อหาองค์ประกอบสัญญาจ้างศึกษาวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 4) นำส่งเอกสารให้ผู้วิจัยตรวจอ่านสัญญาก่อนลงนามในสัญญา

ปัจจัยสำเร็จการดำเนินงานระหว่างการศึกษาวิจัย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยผู้ศึกษาในฐานะบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสนับสนุนการวิจัยให้เป็นไปตามเงื่อนไขสัญญาจ้างศึกษาวิจัย คือ 1) สำนักกฎหมายให้ความอนุเคราะห์เสนอความเห็นและช่วยตรวจร่างบันทึกข้อตกลงเปลี่ยนแปลงแก้ไขสัญญาจ้างศึกษาวิจัยกรณี (1) การหักเงินประกันผลงาน 5% และ (2) การขยายเวลาวันสิ้นสุดสัญญาจ้าง 2) สำนักการคลังและงบประมาณเบิกจ่ายค่าจ้างศึกษาวิจัยเงินงวดที่ 1 งวดที่ 2 และงวดที่ 3 ให้กับผู้วิจัย และเบิกจ่ายค่าตอบแทนคณะผู้ตรวจอ่านทั้ง 3 คน 3) การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัย โดยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรลงนามหนังสือเชิญเป็นผู้ตรวจอ่านให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และผู้อำนวยการสำนักวิชาการลงนามหนังสือนำส่งร่างรายงานการวิจัยให้คณะผู้ตรวจอ่าน 4) อำนวยความสะดวกด้านการพิจารณารายงานวิจัยของคณะผู้ตรวจอ่านและเพิ่มเติมข้อมูลพร้อมคำชี้แจงลักษณะการทำหน้าที่ตรวจอ่าน และติดตามผลการตรวจอ่านให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ทำหน้าที่กำกับติดตามตลอดจนพิจารณาตรวจรายงานความก้าวหน้าของโครงการวิจัยให้เป็นไปตามสัญญา โดยผู้ศึกษาในฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาทำหน้าที่ 1) จัดทำเอกสารการประชุมสำหรับประกอบการพิจารณารายงานการศึกษาเบื้องต้น (Inception Report) รายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่ง และรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อที่ประชุมมีมติ (1) เห็นชอบรายงานวิจัยเพื่อสามารถเบิกจ่ายค่าจ้างตามเงื่อนไขของสัญญา (2) เห็นชอบให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจ่ายค่าตอบแทนคณะผู้ตรวจอ่าน (3) ตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการ ได้แก่ (3.1) เอกสารต้นฉบับการอ้างอิง (3.2) การใช้สิทธิ์จากข้าราชการของรัฐบาลซึ่งเป็นนักศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ช่วยตรวจสอบด้วยโปรแกรม “อักษราวิสุทธิ์” (3.3) ผลการตรวจสอบด้วยโปรแกรม “Turnitin” จากผู้วิจัย 2) ดำเนินการตามมติที่ประชุมในทุกประเด็นความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา กล่าวคือ (1) ทาบทามผู้ทรงคุณวุฒิตามรายชื่อบุคคลที่มีความเหมาะสมจะเป็นผู้ตรวจอ่าน จำนวน

4 คน ตามความเห็นของที่ประชุมของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้ เพื่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมาทำหน้าที่ตรวจอ่านรายงานวิจัยให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2) แจ้างผลการพิจารณารายงานวิจัยเพื่อผู้วิจัยปรับปรุงแบบการนำเสนอรายงานวิจัยให้เป็นไปตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนด (3) การขอความอนุเคราะห์จากผู้ตรวจอ่านคือ ผู้ตรวจอ่าน ค. เพื่อช่วยตรวจสอบยืนยันการไม่ปรากฏกรณีการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการ (4) ดำเนินงานเพื่อให้ผู้วิจัยมีการปรับแก้รายงานวิจัยในประเด็นตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา (5) เห็นชอบให้เผยแพร่รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ และ 3) จัดทำบันทึกช่วยจำกรณีประเด็นการแก้ไขรายงานวิจัยตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาซึ่งต้องปรากฏในบันทึกการประชุมของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

ผู้วิจัย มีหน้าที่ทำการวิจัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในสัญญาจ้างศึกษาวิจัย ทั้งนี้ โดยผู้ศึกษาในฐานะบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาในบทบาทของฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาและผู้ประสานงานคณะผู้ตรวจอ่าน เป็นผู้สื่อสารถ่ายทอดข้อมูลความเห็นทางวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้วิจัยกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้วิจัยกับคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาและผู้วิจัยกับคณะผู้ตรวจอ่าน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้วิจัย 1) เข้าใจสภาพปัญหาการเบิกจ่ายค่าจ้างวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2) ปรับแก้รายงานวิจัยได้อย่างถูกต้องครบถ้วนและตรงประเด็นตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาและคณะผู้ตรวจอ่าน 3) นำส่งรายงานวิจัยฉบับปรับแก้ภายในเวลาที่กำหนด 4) อำนวยความสะดวกด้านช่วยตรวจสอบเพื่อยืนยันการคัดลอกวรรณกรรมด้วยโปรแกรมอักขราวิสุทธิ์ และโปรแกรม Turnitin ซึ่งพฤติกรรมของผู้วิจัยดังกล่าวแสดงถึงความต้องการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามมติที่ประชุมของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

คณะผู้ตรวจอ่าน มีหน้าที่พัฒนาคุณภาพรายงานวิจัยทั้งด้านความถูกต้องของเนื้อหาและความเป็นปัจจุบันของข้อมูลวิจัย ทั้งนี้ โดยผู้ศึกษาได้อำนวยความสะดวกในการทำหน้าที่ดังกล่าวพร้อมเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจผลการตรวจอ่านให้ชัดเจนจากคณะผู้ตรวจอ่านก่อนนำมาสื่อสารถ่ายทอดสร้างความเข้าใจให้ผู้วิจัยสามารถปรับแก้รายงานวิจัยได้อย่างครบถ้วนและตรงประเด็น ตลอดจนประสานให้ผู้วิจัยทำรายละเอียดคำชี้แจงประกอบการแก้ไขรายงานวิจัยเพื่อให้ผู้ตรวจอ่านสามารถตรวจสอบการแก้ไข (recheck) ได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ตรวจอ่านมีภารกิจในความรับผิดชอบมากอยู่แล้ว แต่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรประสงค์จะให้ผู้ตรวจอ่านเป็นผู้พัฒนาคุณภาพรายงานวิจัยเนื่องจากเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์โดยตรงในเรื่องที่วิจัย กล่าวคือ 1) ผู้พิพากษาทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง 2) กรรมการกำกับกิจการพลังงาน สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน อธิบดีอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา และ 3) หัวหน้าหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และเมื่อสิ้นสุดการทำหน้าตรวจอ่านแล้ว ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเพื่อการเบิกจ่ายค่าตอบแทนทั้ง 3 คน และนำส่งให้คณะผู้ตรวจอ่านต่อไป พร้อมทั้งโอกาสกล่าวขอบคุณแทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่คณะผู้ตรวจอ่านได้กรุณาให้ความร่วมมือกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างดี

ปัจจัยสำเร็จการดำเนินงานหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

ผู้ศึกษาในฐานะบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาต้องดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้มาซึ่งผลงานการปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบ คือ 1) การเบิกเงินประกันผลงานให้ผู้วิจัย 2) เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตให้เผยแพร่รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ และเมื่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตแล้ว

จึงได้จัดทำบทความเพื่อนำเสนอผลงานวิจัย เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย โดยเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อพิจารณาอนุญาตก่อนการเผยแพร่ต่อไป ซึ่งได้แก่ (1) บทความวิชาการ เรื่อง “กฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์” เผยแพร่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์รัฐสภาในรายการ “ร้อยเรื่อง...เมืองไทย” (2) บทความวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” เผยแพร่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์รัฐสภาในรายการ “วิจัยก้าวไกล” (3) บทความ เรื่อง “กฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยกับการแก้ไขปัญหาและแนวทางการพัฒนา” นำเสนอในคอลัมน์ “บทความวิจัย” ของเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา (4) บทความวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” นำเสนอในคอลัมน์ “งานวิจัยและพัฒนา” ของเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา ทั้งได้สนับสนุนข้อมูลผลการวิจัยในส่วนของการบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษตลอดจนบทสรุปเชิงนโยบาย (Policy Brief) เพื่อเป็นเอกสารประกอบการจัดกิจกรรมของฝ่ายนิติบัญญัติคือ “เปิดบ้านศูนย์อาเซียน” ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ส่วนกรณีของบทสรุปเชิงนโยบายดังกล่าวเป็นการให้ความร่วมมือจากผู้วิจัยในการจัดทำเอกสารเพิ่มเติมให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรภายหลังจากที่การวิจัยได้เสร็จสิ้นไปแล้ว ซึ่งแสดงถึงความต้องการสนับสนุนให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ และผู้วิจัยยังได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์รัฐสภาในรายการวิจัยก้าวไกล

4.3 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นหน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติงานของสภาผู้แทนราษฎร และรัฐสภา โดยในส่วนของภารกิจด้านการวิจัยเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ ในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยและการส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ และเพื่อให้บริการข้อมูลงานวิจัยสำหรับสนับสนุนด้านนิติบัญญัติและตอบสนองต่อพันธกิจของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นองค์กรที่สามารถตอบสนองความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาประสบการณ์การปฏิบัติงานของบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาผู้ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนารับผิดชอบต่อดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในประเด็นแนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีดังนี้

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานก่อนการวิจัย

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย จึงควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาด้าน 1) การจัดทำบทสรุปวิเคราะห์ข้อเสนอเป็นรายโครงการวิจัย 2) การเปรียบเทียบข้อเสนอโครงการวิจัยที่ส่งเข้ามาขอรับทุนการวิจัยในหัวข้อเรื่องเดียวกัน ทั้งนี้ โดยการมอบหมายงานการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาโดย 1) การประชุมกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา 2) การสอนงาน 3) การให้มีพี่เลี้ยงภายใต้การเรียนรู้ร่วมกันพร้อมคำอธิบายเหตุผลความจำเป็นด้าน

องค์ประกอบและเนื้อหาของบทสรุปวิเคราะห์ตลอดจนประเด็นการเปรียบเทียบที่ต้องนำเสนอต่อที่ประชุมได้อย่างครบถ้วนและตรงประเด็น

2. กรณีมีข้อเสนอโครงการที่ส่งเข้ามาขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยภายหลังวันสิ้นสุดการรับข้อเสนอโครงการตามประกาศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ข้อเสนอดังกล่าวจะได้รับการพิจารณาหรือไม่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ซึ่งที่ผ่านมาจะได้รับการพิจารณาต่อเมื่อข้อเสนอโครงการที่ส่งเข้ามาภายในเวลาดำหนดนั้น ส่วนข้อเสนอโครงการที่ส่งเข้ามาหลังวันสิ้นสุดจะไม่ได้รับการคัดเลือก ดังนั้น เบื้องต้นควรนำเสนอโครงการวิจัยเฉพาะที่ส่งเข้ามาขอรับการพิจารณาภายในเวลาที่กำหนดอยู่ในประกาศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

3. ควรมีการดำเนินการให้ได้มาซึ่งข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาล่วงหน้าที่จะทำวิจัยอย่างน้อย 1 ปี ทั้งนี้ เพื่อ 1) เพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลด้านการขอรับการจัดสรรงบประมาณวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเอง 2) เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานวิจัยภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา 3) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 4) เพิ่มความทันการณ์ต่อการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

4. การจัดทำประเด็นความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาต่อข้อเสนอโครงการวิจัยที่ได้รับการคัดเลือกเบื้องต้นหรือได้รับความเห็นชอบในหลักการของข้อเสนอและให้ผู้วิจัยไปปรับแก้เพิ่มเติมตามความคิดเห็นและข้อสังเกตดังกล่าวนั้น ส่วนใหญ่เป็นประเด็นด้านระเบียบวิธีวิจัย และความเหมาะสมด้านงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกแบบการวิจัยให้มีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากเดิมที่มีเพียงการวิจัยเอกสารเพียงอย่างเดียว ดังนั้น เพื่อความครบถ้วนตรงประเด็นต่อความคิดเห็นด้านระเบียบวิธีวิจัย ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาควรทำงานเป็นทีมเพื่อสามารถเก็บรวบรวมรายละเอียดข้อมูลความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา มาสังเคราะห์เป็นผลการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยอย่างน้อย 2 ลักษณะ คือ สิ่งที่ต้องปรับแก้และสิ่งที่ปรับหรือไม่ปรับก็ได้แล้วแต่ดุลพินิจของผู้วิจัย ซึ่งการดำเนินงานในส่วนนี้ต้องการความรู้ความเข้าใจเรื่องระเบียบวิธีวิจัยเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่มากที่สุด

5. ก่อนนำส่งหนังสือแจ้งผลการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยเป็นรายข้อความคิดเห็นและข้อสังเกตให้ผู้วิจัยปรับแก้ในบางประเด็นที่มีความซับซ้อนหรือเกี่ยวข้องกับองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการวิจัย ซึ่งฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาอาจขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง จึงควรประสานกรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นคนให้ความเห็นดังกล่าวช่วยตรวจสอบหรือยืนยันความถูกต้องทางวิชาการของประเด็นความคิดเห็นและข้อสังเกตในแต่รายการของผลการพิจารณา

6. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับแก้ไขควรให้ผู้วิจัยจัดทำคำชี้แจงประกอบการปรับแก้เป็นรายประเด็นความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้ เพื่อฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาใช้ตรวจสอบเบื้องต้นด้านความครบถ้วนของประเด็นการแก้ไข โดยหากพบความไม่ครบถ้วนในประเด็นการแก้ไขให้ประสานสอบถามผู้วิจัยเพื่อยืนยันว่าประสงค์จะเพิ่มเติมแก้ไขข้อเสนอโครงการวิจัยอีกหรือไม่ อย่างไร ก่อนนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ซึ่งจะเป็นผู้พิจารณาคุณภาพการปรับแก้ไขข้อเสนอโครงการวิจัยในแต่ละรายการความเห็น กล่าวคือ ให้เป็นดุลพินิจของที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาในการพิจารณาประเด็นการแก้ไขของผู้วิจัย

7. เนื่องจากปัจจุบันมีการปฏิรูประบบการวิจัยของประเทศให้หน่วยงานจัดทำแผนวิจัยของหน่วยงานพร้อมข้อเสนอโครงการวิจัยและชื่อผู้วิจัยเพื่อเสนอของบประมาณวิจัยล่วงหน้า 2 ปี ผ่านระบบของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ขณะที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรยังคงได้รับการจัดสรรในรายการเงินอุดหนุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโครงการศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนสถาบันนิติบัญญัติปีละประมาณ 500,000 บาท ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงควรมีการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอโครงการวิจัยที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเพื่อเตรียมเอาไว้รองรับรูปแบบการขอรับการจัดสรรงานวิจัยทั้งในส่วนที่ขอโดยตรงทางสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและขอโดยผ่านทางสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และเพื่อประโยชน์ด้านการขยายผลต่อยอดภารกิจด้านการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มากยิ่งขึ้นในอนาคต

8. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพิจารณาคัดเลือกและการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยให้มีคุณลักษณะตามความเห็นของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาควรมีแนวปฏิบัติหรือคู่มือการทำหน้าที่เชิงสนับสนุนข้อมูลแก่ผู้ประสงค์จะขอรับทุนวิจัยจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อประกอบการปรับข้อเสนอโครงการในประเด็นต่อไปนี้ก่อนการนำเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้ โดยต้องทำความเข้าใจให้ตรงกันก่อนว่าเป็นเพียงคำแนะนำที่ได้จากเกณฑ์หรือแนวพิจารณาของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเท่านั้น การจะได้รับการคัดเลือกให้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยหรือไม่ขึ้นอยู่กับ 1) ความสอดคล้องของเรื่องที่ทำวิจัยกับข้อกำหนดเบื้องต้นการวิจัยในประกาศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2) ความเป็นประโยชน์ของการวิจัยต่อรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร กรรมการธิการ 3) ความถูกต้องชัดเจนด้านระเบียบวิธีวิจัย และ 4) ความเหมาะสมด้านงบประมาณเมื่อเทียบกับปริมาณงานและกิจกรรมการวิจัย ซึ่งที่ผ่านมาเป็นการสนับสนุนทุนวิจัยในภาพรวมของงบประมาณเพื่อให้ผู้วิจัยนำไปบริหารจัดการกันเอง แต่ไม่ควรปรากฏค่าตอบแทนคณะผู้วิจัยในรายการค่าใช้จ่ายวิจัยเกินร้อยละ 30 ของยอดวงเงินงบประมาณวิจัยที่ประสงค์ขอรับการสนับสนุน ทั้งควรแสดงรายการค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ให้ปรากฏเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับกิจกรรมการเก็บข้อมูลวิจัยซึ่งไม่ใช่การเดินทางไปเก็บข้อมูลในต่างประเทศ

9. การได้มาซึ่งหัวข้อและประเด็นวิจัยควรมีความเชื่อมโยงกับความต้องการวิจัยเพื่อการสนับสนุนการทำหน้าที่ของรัฐสภา และกรรมการธิการ จึงควรมีการสำรวจความต้องการใช้งานวิจัยในแต่ละคณะกรรมการธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนประธานรัฐสภา/สภาผู้แทนราษฎรและหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ เพื่อความเป็นรูปธรรมของการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ตัวอย่างเช่น การให้ทุนสนับสนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 แก่สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (รศ.ธัชเฉลิม สุทธิพงศ์ประชา) เพื่อทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา โดยใช้เครื่องมือการวินิจฉัยสุขภาพองค์กร (Organizational Health Diagnostics) และเครื่องมือการมองอนาคตเชิงกลยุทธ์ (Strategic Foresight)” ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นความต้องการใช้ประโยชน์จากสำนักงานเลขานุการ กร. ที่มาแจ้งความประสงค์ต่อคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

10. ควรมีความชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกันกรณีการกำหนดปริมาณงานที่ต้องส่งมอบในรายงานฉบับกึ่งหนึ่งซึ่งเดิมเป็นแนวปฏิบัติที่ให้มีเนื้อหารายงานวิจัยบทที่ 1-บทที่ 3 แต่ปัจจุบัน

คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเห็นควรให้กำหนดปริมาณครอบคลุมไปถึงผลการวิจัยบางส่วนหรือรายงานวิจัยบทที่ 4 บางส่วนนั้น จึงควรเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและผู้วิจัยที่ปรากฏอยู่ในแผนการวิจัยและการส่งมอบงานในตอนท้ายของข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับแนบท้ายสัญญา ซึ่งต้องมีความสอดคล้องทั้งในด้านเนื้อหาและเวลาวิจัยกับปริมาณงานที่ต้องส่งมอบตามกำหนดในสัญญาจ้างศึกษาวิจัย (ภาคผนวก ข)

11. การพัฒนาสัญญาให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้วิจัยซึ่งมีที่มาจากปัญหาการดำเนินงานวิจัยกรณีโครงการที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ กล่าวคือ ปัญหาต้องมีการขยายเวลาวันสิ้นสุดสัญญาจ้างอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าการวิจัยอยู่ในขั้นตอนการพิจารณารายงานวิจัยของผู้ตรวจอ่านของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรนั้น ทำให้สัญญาจ้างศึกษาวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมาเป็นสัญญาที่กำหนดให้แยกเวลาการทำงานของผู้วิจัยออกจากเวลาการทำหน้าที่ของผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัย และหากมีเหตุจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขสัญญาให้ทำเป็นหนังสือตามแบบและพิธีการเช่นเดียวกับทำสัญญาจ้างศึกษาวิจัย ยกเว้นในกรณีของการขยายเวลาส่งงานด้วยเหตุจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์ทางราชการซึ่งให้เป็นดุลพินิจของผู้ว่าจ้างอนุญาตให้ขยายเวลาได้ครั้งละไม่เกิน 30 วัน ดังนั้น ควรมีการศึกษารณปัญหาการดำเนินงานวิจัยในส่วนคณะผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ปี 2560 จนถึงปัจจุบัน เพื่อมีข้อมูลประกอบการพิจารณาหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

12. เทคนิคการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานเพื่อจัดให้มีสัญญาจ้างศึกษาวิจัยคือ ควรมีการดำเนินงานใน 3 กิจกรรมต่อไปนี้คู่ขนานไปพร้อมๆ กัน คือ 1) ขออนุมัติงบประมาณวิจัยจากเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อสนับสนุนการวิจัยตามมติที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา 2) ขอความอนุเคราะห์การตรวจร่างสัญญาจ้างศึกษาวิจัยจากสำนักกฎหมาย 3) ประสานแจ้งผู้วิจัยให้เตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องให้พร้อมก่อนทำสัญญาจ้างศึกษาวิจัยรวมถึงการอธิบายเหตุผลความจำเป็นในกรณีที่ฝ่ายผู้วิจัยที่ต้องดำเนินการให้ธนาคารออกหนังสือค้ำประกันผลงานพร้อมแนบนำส่งข้อมูลหลักผู้ขาย

13. สัญญาจ้างศึกษาวิจัยมี 2 ลักษณะ คือ 1) สัญญาจ้างกรณีผู้วิจัยเป็นนักวิชาการซึ่งสามารถลงนามในสัญญาได้เลย และ 2) สัญญาจ้างกรณีผู้วิจัยเป็นนิติบุคคลซึ่งสถาบันหรือหน่วยงานคู่สัญญาจะมีการมอบอำนาจให้บุคคล/นักวิจัยในสังกัดดำเนินการแทนได้อย่างไรแบบไหนขึ้นอยู่กับกฎหมายของสถาบันหน่วยงานดังกล่าว การจัดทำร่างสัญญากลุ่มงานวิจัยและพัฒนา จึงควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องเบื้องต้นในด้านกฎหมายจากสำนักวิชาการก่อนเสนอให้สำนักกฎหมายตรวจร่างสัญญาในลำดับต่อไป

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระหว่างการศึกษาวิจัย

1. หนังสือค้ำประกันผลงานวิจัยเป็นเอกสารที่ปัจจุบันยังคงจำเป็นต้องใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างแก่ผู้วิจัย ซึ่งที่ผ่านมามีประสบการณ์จากผู้วิจัย พบว่า ธนาคารในประเทศบางแห่งมีแนวปฏิบัติที่ไม่สามารถดำเนินการออกหนังสือดังกล่าวได้ จึงควรแนะนำให้ผู้วิจัยมีการขอใช้บริการของธนาคารแห่งอื่น ๆ จนกว่าจะได้รับการตอบรับให้บริการ ทั้งบางประสบการณ์ พบว่า ธนาคารสาขาย่อยจะให้บริการตอบรับมากกว่าธนาคารสาขาใหญ่ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างศึกษาวิจัยเพื่อนำไปใช้ทำวิจัย จึงควรมีการกำกับติดตามให้ถ่ายทอดประสบการณ์ดังกล่าวแก่ผู้วิจัย

2. ภายหลังจากที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้อนุมัติวงเงินงบประมาณแล้ว และได้มีการลงนามในสัญญาจ้างระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างแล้ว ก่อนการขออนุมัติการเบิกจ่ายเงินงวดที่ 1 ให้กับผู้วิจัย ควรแจ้งผู้วิจัยให้เร่งดำเนินการเกี่ยวกับเอกสารที่เกี่ยวข้องพร้อมแนบตัวอย่างของเอกสารดังกล่าว ตามที่สำนักการคลังและงบประมาณ ได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะหนังสือคำประกันผลงานที่ทางธนาคารในประเทศออกให้ ซึ่งกรณีนี้ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา จะต้องจัดทำหนังสือไปยังผู้จัดการธนาคารที่ออกหนังสือให้ เพื่อขอให้ตรวจสอบหนังสือสัญญาคำประกันและยืนยันการออกหนังสือดังกล่าวอีกครั้งมาทางสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างเงินงวดที่ 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3. การดำเนินงานกรณีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน มีแนวปฏิบัติ คือ ยึดถือความสะดวกของผู้ตรวจอ่านเป็นสำคัญในเรื่องรูปแบบการแสดงความเห็นและการให้ข้อเสนอแนะ กล่าวคือ โดยทั่วไปมีแบบการตรวจอ่านรายงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งต้องแจ้งให้ผู้ตรวจอ่านทราบ และพิจารณาว่าประสงค์จะเลือกรายงานผลการตรวจอ่านตามแบบหรือไม่ตามแบบก็ได้แล้วแต่จะสะดวก แต่ที่สำคัญและจำเป็นคือ ต้องอธิบายชี้แจงลักษณะงานและการทำหน้าที่ของผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ตลอดจนแสดงความขอบคุณที่ผู้ตรวจอ่านได้สละเวลามาช่วยพัฒนาคุณภาพของรายงานวิจัย และทางสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่จะให้ความอนุเคราะห์ภารกิจการพัฒนารายละเอียดเนื้อหาของรายงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องนั้น ๆ

4. แม้การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัยมีแนวปฏิบัติ คือ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาจัดทำข้อมูลรายชื่อประวัติและผลงานของผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะในด้านที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำกรวิจัย จำนวน 10 คน ประกอบการพิจารณาคัดเลือกและเห็นชอบของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา จำนวน 5 คน เพื่อประสานงานการตอบรับเป็นผู้ตรวจอ่านตามลำดับก่อนหลังให้ได้ผู้ตรวจอ่าน 3 คน นั้น แต่ในข้อเท็จจริงคือ ที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาจะมีความรอบรู้ที่กว้างขวางถึงเครือข่ายผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ และสามารถให้รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเหมาะสมได้ดีกว่าฝ่ายเลขานุการฯ เสมอ ดังนั้นจึงควรให้ที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมในวันประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาก่อนที่จะมีการพิจารณามีมติเห็นชอบตามลำดับรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

5. รูปแบบการจัดทำประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจอ่านเพื่อมีหนังสือแจ้งให้ผู้วิจัยปรับแก้เพิ่มเติมรายงานวิจัยนั้น ให้ขึ้นกับบริบทของการติดตามผลการตรวจอ่าน อาทิ กรณีมีการนำส่งผลการตรวจอ่านมาในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน กรณีนำส่งผลการตรวจอ่านเร็วช้าต่างกันมาก และกรณีบางคนเห็นชอบเลย บางคนมีความเห็นให้แก้ไขเพิ่มเติมอีกหลายครั้ง ดังนั้น การดำเนินงานใด ๆ เกี่ยวกับผู้ตรวจอ่านควรอยู่ภายใต้การปรึกษาหารือเพื่อป้องกันปัญหาความล่าช้าอันเนื่องมาจากผู้ตรวจอ่านมีภารกิจมากจนไม่มีเวลาตรวจอ่านหรือความจำเป็นของผู้ตรวจอ่าน

6. การนำเสนอรายงานการศึกษาเบื้องต้น (Inception Report) ซึ่งเป็นการระบุแนวทางวิธีการวิจัยและแผนการดำเนินงานวิจัย ตลอดจนงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินงานในแต่ละช่วงเวลาที่ทำวิจัย ซึ่งปัจจุบันในสัญญาจ้างมิได้กำหนดให้ต้องส่ง (Inception Report) แล้ว แต่เพื่อเป็นการติดตามความก้าวหน้าและแสดงถึงทิศทางการวิจัยตามแผนการปฏิบัติงานระบุไว้ในข้อเสนอโครงการวิจัย อีกทั้งยังมีคณะกรรมการ

การวิจัยและพัฒนาผู้กำหนดหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานวิจัยให้เป็นไปตามกรอบที่คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาได้ให้ข้อสังเกตไว้เพื่อความสอดคล้องกับความต้องการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งทางสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงควรกำหนดให้มีการนำส่งรายงานการศึกษาเบื้องต้น (Inception Report) ภายใน 1 เดือน หลังทำสัญญาจ้างศึกษาวิจัยซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่เคยดำเนินการกันมาในอดีตและเป็นแนวทางที่สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิผลของการวิจัยในการกำกับของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาได้มากยิ่งขึ้น

7. การพิจารณาคูณภาพรายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่ง โดยผู้ตรวจอ่านซึ่งเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ทำการวิจัย ดังนั้น หากมีการติดตามผลการตรวจอ่านแล้วมีประเด็นที่ต้องแก้ไขและเพิ่มเติม เมื่อใดผู้รับผิดชอบการประสานงานวิจัยต้องทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในประเด็นและรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยปรับเพิ่มหรือแก้ไขนั้น เพื่อสามารถทำหน้าที่สื่อสารได้อย่างถูกต้องตรงประเด็นด้านวิชาการตามความคิดเห็นของคณะผู้ตรวจอ่าน ทั้งนี้ เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องผู้ตรวจอ่านซึ่งต้องเป็นความลับของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่ในทางปฏิบัติคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเห็นว่าผู้วิจัยไม่ควรรับรู้รับทราบ ว่าใครเป็นผู้ตรวจอ่าน การทำหน้าที่สื่อสารความเห็นทางวิชาการของคณะผู้ตรวจอ่านจึงต้องได้รับการกลั่นกรองตรวจสอบโดยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาและตัวของผู้ตรวจอ่านโดยเฉพาะอย่างยิ่งการยืนยันระดับความเห็นว่าเป็นประเด็นที่ต้องแก้ไข หรือประเด็นที่แล้วแต่ดุลพินิจของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งกรณีดังกล่าวผู้วิจัยสามารถมีคำชี้แจงเหตุผลประกอบการแก้ไขเพิ่มเติมและเป็นการช่วยให้นักวิจัยได้ดำเนินงานวิจัยต่อไปจนแล้วเสร็จได้เร็วขึ้น

8. ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรสื่อสารและทำความเข้าใจกับผู้วิจัยเพื่อทราบถึงประเด็นปัญหาที่เคยเกิดขึ้นกับผู้วิจัย ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาในลักษณะเดียวกับในอดีตที่ผ่านมา อาทิ ปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอรายงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปัญหากรณีการลอกเลียนวรรณกรรม ซึ่งทำให้ที่ประชุมของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาที่มีมติมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาทำการตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการด้วยโปรแกรมอักขรวิสุทธิ และโดยการเปรียบเทียบเอกสารที่ผู้วิจัยใช้อ้างอิงกับร่างรายงานการวิจัย ซึ่งสุดท้ายให้ผู้ตรวจอ่านผู้ให้ข้อสังเกตประเด็นด้านการคัดลอกวรรณกรรมที่เป็นคนยืนยันการไม่ปรากฏการลอกเลียนวรรณกรรมอยู่ในรายงานวิจัย

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

1. การตรวจสอบความถูกต้องของรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ก่อนตรวจรับของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงต้องตรวจทานความครบถ้วนของรายงานการวิจัยให้เป็นไปตามรูปแบบการนำเสนอที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนด ตรวจสอบความถูกต้องของงานพิมพ์ เพื่อแจ้งให้ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขก่อนส่งมอบงาน

2. เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ควรมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในหลากหลายรูปแบบในทุกช่องทางของการเผยแพร่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร อาทิ จัดทำบทความวิชาการร้อยเรื่อง...เมืองไทย จัดทำบทความวิจัยก้าวไกล จัดทำบทความในคอลัมน์บทความวิจัย ทั้งควรจัดกิจกรรมสัมมนาทางวิชาการโดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภา

ผู้แทนราษฎร โดยเชิญผู้วิจัยที่รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเข้าร่วมเป็นผู้นำเสนอผลการวิจัยในเวทีการสัมมนาดังกล่าว

3. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรสร้างเครือข่ายทางวิชาการและงานวิจัยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (สว.) สถาบันพระปกเกล้า และสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ (TDRI) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือด้านการส่งเสริมการนำผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์ต่อการทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง “ปัจจัยสำเร็จการดำเนินงานวิจัย ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร: กรณีศึกษาโครงการวิจัย เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร การวิจัยใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ร่วมกับการศึกษาประสบการณ์การปฏิบัติงานของผู้ทำการศึกษาและของบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

5.1.1.1 สภาพการดำเนินงานวิจัย

การดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยแก่นักวิชาการ โดยวิธีการจัดจ้างตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยกิจกรรมใน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนก่อนการวิจัย ระหว่างการวิจัย และหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

การดำเนินงานก่อนการวิจัย มีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับที่ได้รับการคัดเลือกและมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมข้อเสนอให้มีความชัดเจนตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาจนได้รับความเห็นชอบทั้งเนื้อหาและงบประมาณ โดยเริ่มจาก 1) เมื่อมีการประกาศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรขึ้น เรื่อง ขอให้เสนอโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ใน 3 หัวข้อเรื่อง คือ (1) สำนึกความรับผิดชอบของสมาชิกรัฐสภา (2) วัฒนธรรมทางการเมืองกับการใช้อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติในระบบรัฐสภาไทย (3) การปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงมีหนังสือการแจ้งประกาศดังกล่าวไปยังสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ช่วยประชาสัมพันธ์ประกาศดังกล่าว 2) จัดทำสรุปสาระสำคัญข้อเสนอโครงการในแต่ละหัวข้อเรื่อง และจัดทำสรุปวิเคราะห์เปรียบเทียบกรณีมีผู้ส่งข้อเสนอมากกว่า 1 ราย ภายในหัวข้อเรื่องดังกล่าว 3) จัดประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเพื่อพิจารณาคัดเลือกและให้ความเห็นทางวิชาการสำหรับผู้เสนอโครงการวิจัยใช้ประกอบการปรับแก้ข้อเสนอโครงการวิจัยให้มีความชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อรัฐสภา 4) จัดประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเพื่อพิจารณาเห็นชอบข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับแก้ไข 5) ขออนุมัติงบประมาณวิจัยสำหรับข้อเสนอโครงการวิจัยที่คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาได้ให้ความเห็นชอบแล้ว 6) จัดทำสัญญาจ้างระหว่างผู้วิจัยและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การดำเนินงานระหว่างการวิจัย มีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการรับรองจากคณะผู้ตรวจอ่านและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา กิจกรรมใน

ขั้นตอนนี้จึงเป็นกระบวนการตรวจสอบรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ให้มีความถูกต้องครบถ้วนในด้านเนื้อหาของผลการวิจัย และมีรูปแบบการนำเสนอเป็นไปตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนด โดยเริ่มจาก 1) การเบิกค่าจ้างศึกษาวิจัยเงินงวดที่ 1 ให้กับผู้วิจัย 2) การแต่งตั้งคณะผู้ตรวจอ่านรายงานการวิจัย 3) ติดตามการนำส่งรายงานการศึกษาเบื้องต้น 4) ประสานผู้วิจัยให้ปรับแก้รายงานการศึกษาเบื้องต้น 5) ติดตามการนำส่งร่างรายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่ง เพื่อเสนอคณะผู้ตรวจอ่านพิจารณาในรายละเอียด 6) ประสานผู้วิจัยปรับแก้ร่างรายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่ง ตามความเห็นของคณะผู้ตรวจอ่าน และคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา 7) ติดตามการส่งร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เพื่อเสนอคณะผู้ตรวจอ่าน 8) ประสานผู้วิจัยปรับแก้ร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ตามความเห็นของคณะผู้ตรวจอ่าน และคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา 9) ดำเนินการเบิกค่าจ้างศึกษาวิจัยเงินงวดที่ 2 และงวดที่ 3 ให้ผู้วิจัย และ 10) ตรวจสอบความถูกต้องรูปแบบการนำเสนอและความถูกต้องงานพิมพ์ก่อนรับมอบรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การดำเนินงานหลังเสร็จสิ้นการวิจัย มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ โดยมีกิจกรรม คือ 1) ขออนุญาตเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหลังจากคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเห็นชอบให้เผยแพร่รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ และ 2) ขออนุญาตเผยแพร่ทางเว็บไซต์ห้องสมุดรัฐสภา (www.parliament.go.th/library/) นอกจากนี้ ได้เพิ่มกิจกรรม นอกจากแนวปฏิบัติเดิมที่มีเพียงการเผยแพร่รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ทางเว็บไซต์ห้องสมุดรัฐสภา กล่าวคือ 1) จัดทำบทความวิชาการเรื่อง “กฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์” เพื่อเผยแพร่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์รัฐสภา ในรายการ “ร้อยเรื่อง...เมืองไทย” 2) จัดทำบทความวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” เพื่อเผยแพร่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์รัฐสภา ในรายการ “วิจัยก้าวไกล” 3) จัดทำบทความ เรื่อง “กฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยกับการแก้ไขปัญหาและแนวทางการพัฒนา” เพื่อนำเสนอในคอลัมน์ “บทความวิจัย” ของเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา 4) นำเสนอบทความวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” ในคอลัมน์ “งานวิจัยและพัฒนา” ของเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา และ 5) นำเสนอเอกสารบทความย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษตลอดจนบทสรุปเชิงนโยบาย (Policy Brief) เพื่อเป็นเอกสารประกอบการกิจกรรม “เปิดบ้านศูนย์อาเซียน” ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

5.1.1.2 ปัญหาอุปสรรคการวิจัย

ก่อนการวิจัย พบปัญหา คือ ข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับแรกมีการทบทวนวรรณกรรมค่อนข้างน้อย และระเบียบวิธีวิจัยไม่ชัดเจนในด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งงบประมาณมีสัดส่วนเน้นค่าตอบแทนนักวิจัยค่อนข้างสูง ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับ 1) เพิ่มวิธีการเก็บข้อมูลวิจัยจากเดิมที่ใช้เพียงการวิจัยเอกสารแล้วเพิ่มการเก็บข้อมูลโดยวิธีการจัดสนทนากลุ่ม “Focus group” และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ซึ่งทำการค้าด้านอาหาร (สุพรรณบุรี เพชรบุรี และนครปฐม) ทั้งได้ระบุรายการอาหารที่ทำการศึกษาไว้ในข้อเสนอโครงการวิจัย (แกงไทย: แกงมัสมั่น และต้มยำกุ้ง/ ขนมไทย : ขนมหม้อแกง และขนมสาลี) 2) ปรับงบประมาณวิจัยกรณีค่าตอบแทนนักวิจัย และตัดลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเก็บข้อมูลวิจัยในต่างประเทศ 3) ปรับรูปแบบการนำเสนอรายงานวิจัยตามความคิดเห็นของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

ขณะที่ปัญหาระหว่างการทำวิจัย ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และปัญหาด้านสัญญาจ้างศึกษาวิจัย กล่าวคือ 1) ปัญหาเรื่องความครบถ้วนสมบูรณ์และความเป็นปัจจุบันของเนื้อหาในรายงานวิจัย 2) ประเด็นด้านการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการของผู้วิจัย 3) ปัญหาด้านรูปแบบการนำเสนอรายงานวิจัยและความถูกต้องงานพิมพ์ ส่วนปัญหาด้านสัญญาจ้าง ได้แก่ การไม่สามารถหักเงินประกันผลงานวิจัย และการเบิกเงินค่าจ้างวิจัยเนื่องจากเงื่อนไขในสัญญา กล่าวคือ ต้องมีเอกสารหลักฐานหนังสือคำประกันและแบบนำเสนอข้อมูลหลักผู้ขายตลอดจนต้องทำบันทึกข้อตกลงเปลี่ยนแปลงแก้ไขสัญญาจ้างในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ 1) เงินประกันผลงาน และ 2) วันสิ้นสุดสัญญาจ้างศึกษาวิจัย

นอกจากประเด็นปัญหาดังกล่าวแล้ว หลังเสร็จสิ้นการวิจัยพบข้อจำกัดด้านการส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ คือ เมื่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องการเผยแพร่บทสรุปเชิงนโยบาย (Policy Brief) เพื่อใช้ในจัดกิจกรรม “เปิดบ้านศูนย์อาเซียน” ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เมื่อปี 2561 จึงต้องขอความร่วมมือจากผู้วิจัยให้จัดทำบทสรุปเชิงนโยบาย (Policy Brief) เพิ่มเติมนอกเหนือจากบทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary) ที่ผู้วิจัยนำเสนออยู่ในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เมื่อปี 2560

5.1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินงานการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย การทำหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องใน 4 ฝ่าย ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัย และคณะผู้ตรวจอ่าน ทั้งนี้ โดยมีกลไกการขับเคลื่อนบทบาททศวิวิจัยดังกล่าวเป็นการปฏิบัติงานของบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาทำหน้าที่ในบทบาทของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ว่าจ้างวิจัย บทบาทของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ผู้รับผิดชอบการดำเนินโครงการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนบทบาทการอำนวยความสะดวกและประสานงานสนับสนุนผู้วิจัยในด้านการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยและด้านการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความถูกต้องสมบูรณ์ของรายงานวิจัยตามความเห็นของคณะผู้ตรวจอ่าน

ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จก่อนการวิจัย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนให้มีการวิจัยในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐสภาภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้ โดยการดำเนินงานของบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการในภารกิจที่เกี่ยวข้อง คือ 1) จัดทำประกาศ เรื่องขอให้เสนอโครงการวิจัย 2) ขออนุมัติงบประมาณวิจัยจากเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 3) จัดทำร่างสัญญาจ้างศึกษาวิจัยเสนอสำนักกฎหมายเพื่อดำเนินงานตรวจร่างสัญญา 4) จัดทำสัญญาจ้างศึกษาวิจัยตามความคิดเห็นของสำนักกฎหมาย

คณะกรรมการวิจัยและพัฒนา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ประสบการณ์และความเป็นมาตรฐานด้านวิชาการ ในการทำหน้าที่พัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยของผู้วิจัยให้มีความชัดเจนด้านระเบียบวิธีวิจัย และมีความเหมาะสมด้านงบประมาณวิจัย ทั้งนี้ โดยปฏิบัติงานของบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาในบทบาทของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ด้านการดำเนินงานตามมติที่ประชุมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยดังกล่าว

ผู้วิจัย มีวุฒิการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์สาขานิติศาสตร์บัณฑิตไทย คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีประสบการณ์ทำงานวิจัยและเขียนตำรา และบทความวิชาการ มีความรู้ความสามารถในด้านนิติศาสตร์ มีความประสงค์จะทำวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” ให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยการส่งข้อเสนอโครงการวิจัยต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และได้ปรับแก้เพิ่มเติมข้อเสนอโครงการวิจัยตามความคิดเห็นของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จระหว่างการศึกษาวิจัย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิจัย คือ 1) สำนักกฎหมายเสนอความเห็นและช่วยตรวจร่างบันทึกข้อตกลงเปลี่ยนแปลงแก้ไขสัญญาจ้างศึกษาวิจัยกรณี (1) การหักเงินประกันผลงาน 5% (2) การขยายเวลาวันสิ้นสุดสัญญาจ้าง 2) สำนักการคลังและงบประมาณเบิกจ่ายค่าจ้างศึกษาวิจัยเงินงวดที่ 1 งวดที่ 2 และงวดที่ 3 และค่าตอบแทนคณะผู้ตรวจอ่าน 3) การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัย 4) อำนวยความสะดวกด้านการพิจารณารายงานวิจัยของคณะผู้ตรวจอ่าน

คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ทำหน้าที่กำกับติดตามตลอดจนพิจารณาตรวจรายงานความก้าวหน้าของโครงการวิจัยให้เป็นไปตามสัญญา ทั้งนี้ โดยบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องในบทบาทของฝ่ายเลขานุการฯ ในด้าน 1) การจัดทำ เอกสารประกอบการพิจารณาของที่ประชุมเพื่อให้ความเห็นชอบรายงานวิจัย 2) การจัดทำบันทึกช่วยจำกรณีประเด็นการแก้ไขรายงานวิจัยตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา 3) การแจ้งผลการพิจารณารายงานวิจัยให้ผู้วิจัยปรับปรุงแบบการนำเสนอรายงานวิจัย 4) การจัดทำรายชื่อคณะผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัยประกอบการพิจารณาเห็นชอบของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ซึ่งรวมไปถึงการจัดทำเอกสารผลการตรวจอ่านรายงานวิจัยเพื่อประกอบการพิจารณาเห็นชอบให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจ่ายค่าตอบแทนคณะผู้ตรวจอ่าน 5) การดำเนินงานตามมติที่ประชุมกรณีการขอความอนุเคราะห์ผู้ตรวจอ่านช่วยตรวจสอบยืนยันการไม่ปรากฏกรณีการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการ 6) การดำเนินงานตามมติเพื่อให้ผู้วิจัยปรับแก้รายงานวิจัยในประเด็นตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา 7) จัดทำเอกสารผลการตรวจอ่านประกอบการพิจารณาเห็นชอบการเผยแพร่รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ผู้วิจัย มีหน้าที่ 1) ทำวิจัยตามแนวทางในข้อเสนอโครงการวิจัยที่แนบท้ายสัญญา ปรับแก้รูปแบบการนำเสนอรายงานวิจัยตามความคิดเห็นของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา 3) ปรับเพิ่มเนื้อหารายงานวิจัยตามความเห็นของคณะผู้ตรวจอ่าน 4) จัดทำคำชี้แจงการแก้ไขเพิ่มเติมรายงานวิจัย 5) ตรวจสอบความถูกต้องการอ้างอิงและงานพิมพ์ ทั้งนี้ โดยมีบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและการดำเนินงานตามสัญญาจ้างศึกษาวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้วิจัยกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้วิจัยกับคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา และผู้วิจัยกับคณะผู้ตรวจอ่าน และให้ผู้วิจัย 1) เข้าใจสภาพปัญหาการเบิกจ่ายค่าจ้างวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2) ปรับแก้รายงานวิจัยได้อย่างถูกต้องครบถ้วนและตรงประเด็นตามความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาและคณะผู้ตรวจอ่าน 3) นำส่งรายงานวิจัยฉบับปรับแก้ภายในเวลาที่กำหนด 4) อำนวยความสะดวกด้านการตรวจสอบการคัดลอกวรรณกรรม ซึ่งพฤติกรรมของผู้วิจัย

ดังกล่าวแสดงถึงความต้องการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามมติที่ประชุมของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

คณะผู้ตรวจอ่าน มีหน้าที่พัฒนาคุณภาพรายงานวิจัยทั้งด้านความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหาในรายงานการวิจัยซึ่งรวมไปถึงความเป็นปัจจุบันของข้อมูลวิจัย ทั้งนี้ โดยการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาเพื่อสนับสนุนการดำเนินการกิจกรรมการตรวจอ่านด้วยความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในผลการตรวจอ่านของคณะผู้ตรวจอ่านก่อนนำมาสื่อสารถ่ายทอดสร้างความเข้าใจให้ผู้วิจัยสามารถปรับแก้รายงานวิจัยได้อย่างครบถ้วนและตรงประเด็น ตลอดจนประสานให้ผู้วิจัยจัดทำคำชี้แจงประกอบการแก้ไขรายงานวิจัย เพื่อให้ผู้ตรวจอ่านสามารถตรวจสอบการแก้ไข (recheck) ได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น และเมื่อสิ้นสุดการทำหน้าตรวจอ่านแล้วให้เร่งดำเนินการเพื่อเบิกจ่ายค่าตอบแทนการตรวจอ่านทันที พร้อมกับการทำหน้าที่เป็นตัวแทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการกล่าวขอขอบคุณคณะผู้ตรวจอ่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างดี

ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

เมื่อมีการตรวจรับงานกรณีเสร็จสิ้นการวิจัยแล้วบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ต้องดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้มาซึ่งผลงานการปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบ คือ 1) การเบิกเงินประกันผลงานให้ผู้วิจัย 2) การขออนุญาตเผยแพร่รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ และเมื่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตแล้วจึงได้จัดทำบทความเพื่อนำเสนอผลงานวิจัย เรื่อง มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย โดยเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อพิจารณาเห็นชอบบทความและอนุญาตการเผยแพร่ ได้แก่ (1) บทความวิชาการ เรื่อง “กฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์” เผยแพร่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์รัฐสภาในรายการ “ร้อยเรื่อง...เมืองไทย” (2) บทความวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” เผยแพร่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์รัฐสภาในรายการ “วิจัยก้าวไกล” โดยการสัมภาษณ์นักวิจัย (3) บทความ เรื่อง “กฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยกับการแก้ไขปัญหาและแนวทางการพัฒนา” ในคอลัมน์ “บทความวิจัย” ของเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา (4) บทความวิจัย เรื่อง “มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสินค้าอาหารในประชาคมอาเซียน: บทเรียนสำหรับประเทศไทย” ในคอลัมน์ “งานวิจัยและพัฒนา” ของเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา ทั้งได้สนับสนุนข้อมูลผลการวิจัยในของบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษตลอดจนบทสรุปเชิงนโยบาย (Policy Brief) จากผู้วิจัยเพื่อเป็นเอกสารประกอบการจัดกิจกรรมของฝ่ายนิติบัญญัติ คือ “เปิดบ้านศูนย์อาเซียน” ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

5.1.3 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานก่อนการวิจัย ประกอบด้วยแนวทางในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำหน้าที่ของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาและการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยโดยที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ตลอดจนการบริหารจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอโครงการวิจัยที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา สำหรับใช้ประกอบการจัดทำคำของบประมาณวิจัย ทั้งในส่วนของสำนักงาน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และในส่วนที่ต้องเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) พิจารณากลับกรอง

ส่วนแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระหว่างกรวิจัย ประกอบด้วยแนวทางในด้านประสิทธิภาพการ ทำสัญญาจ้างศึกษาวิจัยและการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างวิจัย ด้านการปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ตรวจอ่าน รายงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร การนำเสนอรายงานการศึกษาเบื้องต้น รายงานการวิจัย ฉบับกึ่งหนึ่ง และรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ขณะที่แนวทางพัฒนาการดำเนินงานหลังเสร็จสิ้นการวิจัยเป็นแนวทางในด้านการตรวจรับ ด้านการ เพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และด้านการสนับสนุนการนำผลงานวิจัยจาก หน่วยงานต่าง ๆ มาให้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ

5.2 อภิปรายผล

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีภารกิจหลักในการปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ ของสภาผู้แทนราษฎร โดยในส่วนของงานด้านการวิจัยเป็นการดำเนินงานในความรับผิดชอบของกลุ่มงานวิจัย และพัฒนา สำนักวิชาการ ภายใต้ระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 ซึ่งกำหนดให้ คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเสนอความเห็นต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาดำเนินการวิจัย ในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐสภา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงวิชาการใช้เวลาทำวิจัยประมาณ 1 ปี รวมเวลา ตรวจอ่าน/ตรวจรับของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรประมาณ 1 ปี รวมเวลาดำเนินการทั้งสิ้นไม่เกิน 2 ปี และเนื่องจากในกรณีที่เป็นการจ้างศึกษาวิจัยตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 ซึ่งไม่ใช่การจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 จึงไม่มีระบบ รองรับการหักเงินประกันผลงานก่อนการจ่ายค่าจ้างส่งผลให้ไม่สามารถจ่ายเงินงวดที่ 1 โดยถ้าไม่มีหนังสือ คำประกันจากธนาคาร ทั้งแนวปฏิบัติที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องมีหนังสือถึงธนาคารเพื่อให้ ยืนยันการค้ำประกันดังกล่าวเป็นเอกสารประกอบการเบิกจ่ายส่งผลให้ต้องใช้เวลาดำเนินการและไม่สามารถ จ่ายเงินงวดแรกได้ทันทีเมื่อทำสัญญาจ้าง ประกอบกับแนวปฏิบัติที่ต้องมีผู้ตรวจอ่าน จำนวน 3 คน ต้อง นำเสนอรายงานวิจัยตามรูปแบบที่ทางสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนด และจะทำวิจัยได้ต่อเมื่อ ข้อเสนอโครงการวิจัยที่เสนอต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรนั้นได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากที่ ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาแล้วใช้เป็นเอกสารภาคผนวก 1 ของสัญญาจ้างศึกษาวิจัยของ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ระเบียบและแนวทางปฏิบัติดังกล่าวจึงเป็นที่มาของความเห็นของผู้วิจัย เรื่องขั้นตอนดำเนินการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่มีมากเกินไป สำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎรโดยบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ควรสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องซึ่ง เป็นเหตุผลความจำเป็นด้านประโยชน์ราชการ และการป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติ หน้าที่ของข้าราชการผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนเพื่อความถูกต้องการดำเนินงานตามระบบและระเบียบราชการ รวมถึงความถูกต้องเหมาะสมของระเบียบวิธีวิจัยและงบประมาณ และความถูกต้องกับข้อเท็จจริงด้านเนื้อหา ของรายงานการวิจัย สุดท้ายจะทำให้ได้มาซึ่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ตามมาตรฐานทางวิชาการวิจัย

นอกจากนี้ หากพิจารณาหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในบทบาทหน่วยงานสนับสนุนวิชาการแก่สภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นองค์กรนิติบัญญัติของประเทศ จึงควร ให้ความสำคัญด้านการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการตรากฎหมายให้

มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในบริบทการปฏิรูปประเทศและการดำเนินยุทธศาสตร์ชาติ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านโครงสร้าง ระบบงาน และงบประมาณวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตลอดจนความหลากหลายของผลการวิจัย ประกอบกับปัจจุบันอยู่ในช่วงเวลาของการปฏิรูประบบวิจัยของประเทศ ทำให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรถูกจัดเป็นหน่วยงานประเภท “ผู้ใช้ผลงานวิจัย” สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงควรเร่งสร้างเครือข่ายวิจัยกับหน่วยงานในระบบการวิจัยของประเทศทั้งที่เป็นหน่วยงานให้ทุนวิจัย สถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันวิจัย และหน่วยงานส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย ทั้งนี้ เพื่อบูรณาการฐานข้อมูลด้านผลงานวิจัย ด้านผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องอันเป็นปัจจัยสำเร็จด้านการมีผลงานวิจัยในเรื่องที่สภาและกรรมาธิการสนใจนำไปประกอบการพิจารณาการทำหน้าที่ได้อย่างทันต่อความต้องการใช้ประโยชน์

ด้วยเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นที่มาของผลการวิจัยด้านแนวทางการดำเนินงานวิจัยในประเด็นที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรสร้างเครือข่ายทางวิชาการและงานวิจัยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (สว.) สถาบันพระปกเกล้า และสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือด้านการส่งเสริมการนำผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์ต่อการทำงานที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ

อย่างไรก็ตาม เพื่อส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมตามแนวคิดการบริหารจัดการงานวิจัย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรมีการดำเนินกิจกรรมให้บริการวิจัย/ผลงานวิจัย ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้อย่างตอบสนองภารกิจหน่วยงานสนับสนุนการทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ คือ 1) สำรวจความต้องการวิจัยของสมาชิกและกรรมาธิการ 2) ให้ทุนสนับสนุนเพื่อทำการวิจัยในประเด็นตามความต้องการ 3) ส่งมอบบริการผลงานวิจัยตลอดจนความก้าวหน้าการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องและในเรื่องที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้ทุนวิจัย พร้อมคำชี้แจงปัญหาข้อจำกัดด้านบริการซึ่งทำให้ไม่อาจสามารถสนองความต้องการวิจัยตามการร้องขอได้อย่างครอบคลุมครบถ้วนในทุกด้าน โดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะนำความต้องการดังกล่าวเสนอเป็นคำขอใช้บริการต่อสำนักวิชาการที่ให้บริการข้อมูลวิชาการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยเฉพาะข้อมูลความต้องการความรู้ในเรื่องที่ยังไม่เคยมีการทำวิจัยมาก่อน และ 4) หลังจากการให้บริการวิชาการ/วิจัยแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือกรรมาธิการ สำนักงานควรมีระบบงานติดตามความพึงพอใจต่อบริการข้อมูลผลงานทางวิชาการ และผลงานวิจัยที่ได้เคยส่งมอบไปแล้ว

นอกจากการให้บริการวิจัยเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ของสภาและกรรมาธิการแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรสำรวจความต้องการวิจัยของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อสนับสนุนทุนวิจัยในหัวข้อ/ประเด็นวิจัย ที่จะนำมาซึ่งประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพหรือความเป็นมืออาชีพของบุคลากรและหน่วยงานในสังกัดให้สามารถดำเนินการกิจหน้าที่ความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลโดยเฉพาะการตอบสนองโดยตรงต่อยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2563–2565 ประกอบด้วย **ยุทธศาสตร์ที่ 1** พัฒนาองค์กรให้ก้าวสู่การเป็น SMART Parliament **ยุทธศาสตร์ที่ 2** ผลักดันให้รัฐสภาไทยเป็นศูนย์กลางความร่วมมือในเวทีรัฐสภาอาเซียนและรัฐสภาระหว่างประเทศ **ยุทธศาสตร์ที่ 3** ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อสนับสนุนงานนิติบัญญัติ ยุทธศาสตร์ที่ 4 ปฏิรูปองค์กรและยกระดับศักยภาพบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญมีธรรมาภิบาลและความผาสุกในการปฏิบัติงาน

อย่างไรก็ตาม เมื่อเสร็จสิ้นการสำรวจความต้องการวิจัย ควรนำข้อมูลความต้องการดังกล่าวมาประมวลผลเพื่อจำแนกประเภทและลักษณะของประเด็นวิจัย เพื่อนำผลการสำรวจพร้อมรายละเอียดความต้องการวิจัยเสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาพิจารณากำหนดหัวข้อเรื่องและให้ความเห็นเกี่ยวกับขอบเขตการวิจัยสำหรับฝ่ายเลขานุการใช้ในการจัดทำ “ข้อกำหนดเบื้องต้นการวิจัย” ที่ใช้แนบท้ายประกาศสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง ขอให้เสนอโครงการวิจัยในแต่ละปีงบประมาณได้อย่างเฉพาะเจาะจง ด้านปัญหาที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องการให้ทำวิจัยโดยจะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดกรณีข้อเสนอโครงการวิจัยมีความไม่ชัดเจนในโจทย์วิจัยอันเนื่องมาจากข้อกำหนดไม่ชัดเจน ซึ่งกรณีดังกล่าวส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานวิจัยโดยรวมของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นอกจากนี้ ผลการศึกษา เรื่องความพึงพอใจต่อการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งพบว่า การเข้าถึงข้อมูลด้านทุนวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรค่อนข้างยุ่งยาก กรอบการให้ทุนวิจัยไม่มีความหลากหลาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรโดยคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา จึงควรกำหนดหัวข้อเรื่องและประเด็นวิจัย โดยคำนึงถึงความเป็นประโยชน์ต่อการทำหน้าที่ของแต่ละคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ความต้องการวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานที่ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนทุนวิจัยและส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น ทั้งควรปรับปรุงช่องทางการเข้าถึงข้อมูลการให้ทุนวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อผู้สนใจสืบค้นได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ช่องทางดั้งเดิมที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีหนังสือแจ้ง 195 หน่วยงานอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนช่วยประชาสัมพันธ์ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอยู่ก่อนแล้ว

ส่วนการดำเนินงานวิจัยก่อนการวิจัยเพื่อขับเคลื่อนบทบาทของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นปัจจัยสำเร็จการวิจัยในด้านเป็นผู้จัดหางบประมาณมาสนับสนุนการวิจัยในบริบทการปฏิรูประบบการวิจัยของประเทศซึ่งทำให้สำนักงานมีช่องทางสำหรับการเสนอคำขอของงบประมาณวิจัยเพิ่มขึ้นจากเดิม กล่าวคือ สามารถเสนอผ่านระบบการบริหารงานวิจัยอัจฉริยะ (TIRAs) ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) สำนักงานโดยคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา จึงควรพิจารณาคัดเลือกและพัฒนาข้อเสนอโครงการออกเป็น 2 กลุ่มข้อเสนอ ประกอบด้วย ข้อเสนอเพื่อสนับสนุนงานฝ่ายนิติบัญญัติสำหรับการใช้ประกอบการจัดทำคำขอของงบประมาณวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และข้อเสนอเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2560–2579 (20 ปี) ของสภานโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ สำหรับใช้ประกอบการขอรับการจัดสรรงบประมาณวิจัยผ่าน TIRAs ดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มโอกาสการได้มาซึ่งงบประมาณและจำนวนผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องเชิงสนับสนุนการดำเนินงานฝ่ายนิติบัญญัติได้มากยิ่งขึ้น และที่ผ่านมากomiteeการวิจัยและพัฒนาทำหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพข้อเสนอโครงการที่มารอรับทุนวิจัยโดยให้ความสำคัญเรื่องระเบียบวิธีวิจัยมาตลอด กล่าวคือ ส่วนใหญ่ให้เพิ่มวิธีการเก็บข้อมูลวิจัยนอกจากเดิมใช้วิธีการวิจัยเอกสารเพียงวิธีเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อเสนอที่ระบุว่าเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งต้องมีการตรวจสอบข้อมูลวิจัยโดยเพิ่มวิธีการวิจัยเพิ่มแหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูลวิจัย ดังนั้น ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาควรมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องของระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์และสามารถสังเคราะห์ประเด็นความเห็นที่

เกี่ยวข้องกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิที่อาจเห็นหรือเห็นต่างกันนั้นออกมาเป็นแนวทางการปรับปรุงข้อเสนอได้ถูกต้องตรงประเด็น และสื่อสารให้ผู้เสนอโครงการวิจัยปรับแก้เพิ่มเติมข้อเสนอได้อย่างตอบสนองความต้องการของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งส่งผลต่อการบริหารจัดการหลังเสร็จสิ้นการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นตามมาด้วย กล่าวคือ มีการจัดการเส้นทางสู่ผลกระทบ และการประเมินผลกระทบซึ่งจะเป็นการสะท้อนคุณค่าทางวิชาการและความคุ้มค่าในการให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อไป อาทิ มีการจัดสัมมนาระหว่างหน่วยงานด้านการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (สว.) สถาบันพระปกเกล้า และสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายร่วมกัน

นอกจากนี้ ผลการศึกษาความพึงพอใจการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กรณีขั้นตอนและรูปแบบดำเนินการที่มากเกินไบนั้นเป็นผลจากแนวปฏิบัติการวิจัยโดยการจัดจ้างที่ต้องดำเนินการตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 และตามความคิดเห็นของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ความคิดเห็นของคณะผู้ตรวจอ่าน ตลอดจนรูปแบบการนำเสนอรายงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ ภายใต้บริบทของสัญญาจ้างศึกษาวิจัยที่ค้ำประกันถึงประโยชน์ราชการและป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้นั้นเป็นสิ่งสำคัญ เฉพาะอย่างยิ่งเมื่อกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 ตอบข้อหารือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรโดยให้ความเห็นว่า “...เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ให้ทุนวิจัยแก่สถาบันหรือนักวิชาการโดยตรง เพื่อดำเนินการศึกษารายงานวัตถุประสงค์ของสำนักงานฯ โดยได้ดำเนินการตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546...” พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 จึงมิได้มีผลยกเลิกระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546

ทั้งนี้ การดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงควรมีการสื่อสารให้ผู้เสนอโครงการวิจัยที่ได้รับการคัดเลือกมีความเข้าใจเหตุผลความจำเป็นในส่วนที่เกี่ยวข้องตลอดจนข้อดีของการทำวิจัยให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กล่าวคือ การรับเงินค่าจ้างงวดแรกหลังทำสัญญาซึ่งต่างจากการทำสัญญาจ้างศึกษาวิจัยภายใต้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ที่ได้รับเงินค่าจ้างงวดแรกภายหลังการส่งมอบงานงวดแรก แต่ข้อจำกัดของการจ้างวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คือ การเบิกจ่ายเงินค่าจ้างต้องมีหนังสือค้ำประกันผลงานและแบบนำเสนอข้อมูลหลักผู้ขายเพื่อประกอบการหักเงินประกันผลงานในกรณีที่มิใช่การจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

กล่าวโดยสรุป เมื่อพิจารณาผลการวิจัยและการอภิปรายผลข้างต้นจึงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาที่เป็นกลไกขับเคลื่อนบทบาทของปัจจัยสำเร็จหลัก ทั้งนี้ โดยการทำหน้าที่ของบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาผู้ปฏิบัติงานเชิงสนับสนุนและอำนวยความสะดวกการดำเนินบทบาทของปัจจัยสำเร็จทั้งในส่วนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา คณะผู้ตรวจอ่าน และคณะผู้วิจัย แต่ในข้อเท็จจริงบุคลากรดังกล่าวมีความรู้ความเข้าใจตลอดจนทักษะและประสบการณ์ที่แตกต่าง ศักยภาพในการเรียนรู้จึงแตกต่างกัน จึงเป็นที่มาของผลการวิจัยด้านแนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ดังนั้น การดำเนินบทบาทฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา จึงควรเป็นไปภายใต้การทำหน้าที่ร่วมกันเป็นทีมงานในแต่ละภารกิจ ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มคุณภาพการ

ปฏิบัติงานในความรับผิดชอบ ทั้งในขั้นต้นก่อนการวิจัย ระหว่างการวิจัย และหลังเสร็จสิ้นการวิจัย อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายหรือความสำเร็จการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ควรจัดทำชุดองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินโครงการวิจัยในแต่ละปีงบประมาณเพื่อประโยชน์ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันสำหรับให้ความเห็นและมีแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในแต่ละบริบทของโครงการวิจัย มีแนวปฏิบัติของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร อาทิ การจัดทำข้อกำหนดเบื้องต้นการวิจัย การจัดทำประกาศการให้ทุนวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร การจัดทำบทสรุปวิเคราะห์ข้อเสนอในแต่ละโครงการ การเปรียบเทียบข้อเสนอในหัวเรื่องเดียวกัน การจัดทำบันทึกการประชุมในประเด็นความคิดเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา และการดำเนินตามมติที่ประชุม การแต่งตั้งคณะผู้ตรวจอ่านรายงานวิจัยตลอดจนการพิจารณาคุณภาพร่างรายงานวิจัยฉบับกึ่งหนึ่ง และฉบับสมบูรณ์ การตรวจสอบความถูกต้องรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

2. บุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาจำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ควบคู่กันในการปฏิบัติงานกล่าวคือ ใช้เทคนิคในการสื่อสารกับผู้เสนอโครงการวิจัย/ผู้วิจัยให้เข้าใจบริบทการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจำเป็นต้องมีขั้นตอนและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องในทางปฏิบัติแตกต่างจากการจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีเทคนิคในการสื่อสารเพื่อคณะผู้ตรวจอ่านเข้าใจระบบงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และการทำหน้าที่ผู้ตรวจอ่านซึ่งได้แก่การให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาคุณภาพด้านเนื้อหาของรายงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ส่วนศาสตร์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของบุคลากรฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา คือ

- 1) ความรู้ความเข้าใจเรื่องระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถสังเคราะห์ความเห็นของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเป็นข้อคิดเห็น/ข้อสังเกตสำหรับใช้ทำบันทึกการประชุมและหนังสือแจ้งมติที่ประชุมได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น
- 2) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำการวิจัยเพื่อสามารถสื่อสารตอบรับและแจ้งผลการตรวจอ่านได้อย่างตรงประเด็นกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องเพื่อสามารถสนับสนุนข้อมูลสารสนเทศ/ความรู้ให้ผู้วิจัยปรับแก้เพิ่มเติมรายงานวิจัยจนรายงานวิจัยฉบับแก้ไขได้รับการรับรองจากคณะผู้ตรวจอ่าน

3. กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ควรจัดทำคลังข้อมูลด้านการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร อาทิ ชุดองค์ความรู้เพื่อการดำเนินงานวิจัย ทำเนียบนักวิจัย ทำเนียบผู้ตรวจอ่าน ตลอดจนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความทันสมัยในด้านการวิจัย เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนรู้และเรียกใช้ข้อมูลเพื่อการดำเนินงานวิจัยในการกำกับของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงกฎหมาย

ควรมีการทบทวนสัญญาจ้างในประเด็นที่ยังอาจขาดความสอดคล้องกับข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร อาทิ 1) ผู้วิจัยจะต้องรายงานความก้าวหน้าการวิจัย 2 เดือน

ต่อครั้ง 2) ความจำเป็นด้านการนำส่งรายงานการศึกษาเบื้องต้น Inception Report 3) การกำหนดระยะเวลาการพิจารณาตรวจรายงานความก้าวหน้าของงานวิจัยของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาภายใน 30 วัน และ 4) ประเด็นการไม่สามารถจ่ายเงินค่าจ้างงวดที่ 1 ได้ทันทีหลังทำสัญญาจ้าง

5.3.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรส่งเสริมบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาให้มีโอกาสได้รับการอบรมปฏิบัติการวิจัย โดยมีคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบทบาทการทำหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือประโยชน์ต่อการสนับสนุนการทำหน้าที่ของสภา กรรมการ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการวิจัยให้บุคลากรมีทักษะในการทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรกำหนดให้มีกิจกรรมการสำรวจความต้องการวิจัยทั้งในส่วนของหน่วยงานภายในสำนักงานและในส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการในทุกปี เพื่อสามารถบริหารจัดการงานวิจัยให้ปรากฏการนำผลงานวิจัยของสำนักงานและผลการวิจัยที่มีผู้ทำวิจัยไว้แล้วในระบบการวิจัยของประเทศมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

3. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรให้ความสำคัญในการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติกล่าวคือ สอดคล้องทั้งในเชิงสนับสนุนและตรวจสอบการปฏิรูปประเทศและการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติ อาทิ การเริ่มมีการให้ทุนสนับสนุนวิจัยในปีงบประมาณ 2560 เรื่อง บทบาทรัฐสภาในการพัฒนาโลก ระเบียบ กฎหมายที่เสริมสร้างขีดความสามารถด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปี 2561 เรื่อง บทบาทของรัฐสภาในการพัฒนาโลกการประเมินผลกระทบของกฎหมายเพื่อปฏิรูปกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ปี 2562 เรื่อง การเป็นศูนย์กลางอาเซียนในพลวัตโลก ปี 2563 จำนวน 4 เรื่อง คือ 1) เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาด้านคุณภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสนับสนุนการทำหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา 2) เรื่อง คุณลักษณะเฉพาะของผู้ปฏิบัติหน้าที่ติดตามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสู่การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ 3) เรื่อง แนวทางการเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพของผู้ช่วยดำเนินงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และ 4) เรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา โดยใช้เครื่องมือการวินิจฉัยสุขภาพองค์กร (Organizational Health Diagnostics) และเครื่องมือการมองอนาคตเชิงกลยุทธ์ (Strategic Foresight) ปี 2564 ซึ่งมีการประกาศให้ทุนสนับสนุนการวิจัยใน 3 หัวข้อเรื่อง คือ 1) บทบาทรัฐสภาในการพัฒนาระบบงบประมาณของประเทศ 2) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และ 3) การปฏิรูปองค์กรนิติบัญญัติภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราชการ 2560

4. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรเร่งดำเนินงานเพื่อเพิ่มการทำความร่วมมือด้านการวิจัยกับหน่วยงานให้ทุนในระบบการวิจัยของประเทศโดยเฉพาะในด้านฐานข้อมูลผลการวิจัยเพื่อประโยชน์ต่อการบริหารจัดการภารกิจของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในด้าน 1) การให้บริการผลการวิจัยสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ 2) การให้บริการวิจัยในเรื่องที่ยังไม่มีการทำวิจัยมาก่อน 3) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบการวิจัยของประเทศ

5.3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเพื่อจัดทำชุดองค์ความรู้หรือคู่มือแนวทางปฏิบัติการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กรณีการจ้างศึกษาวิจัยตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 เพื่อมีแนวทางดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาและแนวปฏิบัติการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่สามารถนำมาซึ่งประสิทธิภาพการวิจัยและไม่เกิดปัญหาอุปสรรคการวิจัยในลักษณะเดียวกับที่ผ่านมา

2. ควรทำการศึกษารูปแบบการให้บริการวิจัยหรือผลงานวิจัยในกรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะให้ทุนสนับสนุนการวิจัยประเภทงานวิจัยและพัฒนา และงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทั้งนี้ โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการงานวิจัยในส่วนของหน่วยงานให้ทุนวิจัยของประเทศ

3. ควรทำการศึกษาเพื่อจัดทำ “คู่มือการบริหารจัดการงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร” อันนำไปสู่การกำหนดนโยบาย/แผนการวิจัยตลอดจนกิจกรรมการดำเนินงานก่อนการวิจัย ระหว่างการวิจัยหรือหลังเสร็จสิ้นการวิจัย เพื่อส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติและหน่วยงานในสังกัดรัฐสภาได้อย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับสถานการณ์แต่ละยุคสมัย

บรรณานุกรม

- กรมบัญชีกลาง, คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ. (25 พฤษภาคม 2561). **ข้อหาหรือการปฏิบัติตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการวิจัยและพัฒนา พ.ศ. 2546 ภายหลังพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีผลบังคับใช้.** [หนังสือราชการ]. (กค (กวจ) 040502/021326)
- กลุ่มงานวิชาการและการพัฒนา สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล. (2560). **ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรคุณภาพหัวข้อ “การจัดสรรทุนการศึกษา.”** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- กลุ่มงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียน. (18 กันยายน 2561). **แจ้งรายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม “เปิดบ้านศูนย์อาเซียน” ครั้งที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561.** [หนังสือราชการ]. (สผ. 0028)
- กานดา นาคะเวช. (2543). **การวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.
- คณะทำงานจัดทำหนังสือสรุปผลการดำเนินงานสำนักวิชาการ ประจำปีงบประมาณ 2560. (2560). **สรุปผลการดำเนินงานสำนักวิชาการ ประจำปีงบประมาณ 2560 สำนักวิชาการ.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ณัชชา สุวรรณวงศ์. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา (ระบบโควตา) ประจำปีการศึกษา 2560.** สืบค้น 26 กันยายน 2562 จาก <https://www.rmuti.ac.th/news/attach/721d0b0232717ccfa663943b4e4fcf46-20170828-2-1541-7433..pdf>
- ดาเรศ บันเทิงจิตร์. (2549). **การเขียนบทความวิชาการ.** สืบค้น 3 เมษายน 2560 จาก http://tlsd.rsu.ac.th/ebook_02/index.html
- นารีลักษณ์ ศิริวรรณ (2558). **แนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา สภาผู้แทนราษฎร.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- บันทึกการประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 1/2558.** (30 มกราคม 2558) (น. 1–9). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ, กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา.
- บันทึกการประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 3/2558.** (12 มิถุนายน 2558) (น. 1–10). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ, กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา.
- บันทึกการประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 4/2558.** (17 กรกฎาคม 2558). (น. 1–10). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ, กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา.

- บันทึกการประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 5/2558. (26 สิงหาคม 2558). (น. 1-7). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ, กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา.
- บันทึกการประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 6/2558. (29 กันยายน 2558). (น. 1-8). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ, กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา.
- บันทึกการประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 4/2559. (29 กรกฎาคม 2559). (น. 1-7). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ, กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา.
- บันทึกการประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 5/2559. (29 สิงหาคม 2559). (น. 1-11) กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ, กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา.
- บันทึกการประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 1/2559. (24 พฤศจิกายน 2559). (น. 1-11) กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ, กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา.
- บันทึกการประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 2/2559. (2 ธันวาคม 2559). (น. 1-9) กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ, กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา.
- บันทึกการประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 1/2560. (19 มกราคม 2560). (น.1-13) กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ, กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา.
- บันทึกการประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา ครั้งที่ 8/2562. (9 กันยายน 2562). (น. 1-8) กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ, กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์. (2546). คู่มือการเขียนรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักส์.
- (2551). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักส์.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2547). ระเบียบวิธีวิจัยการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ: ยูแอนดีไอ อินเตอร์มีเดีย.
- บุศรินทร์ เทพยศ. (2550). เทคนิคงานเลขานุการ. กรุงเทพฯ: วังบูรพา.
- ปิยะวรรณ ปานโต. (2561). รายงานการศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดทำเอกสารข่าวสาร งานวิจัยและพัฒนาเพื่อการเผยแพร่ ของสำนักวิชาการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

- พูนทรัพย์ ราชวังเมือง. (2559). **ปัจจัยสำเร็จ และความล้มเหลวในการบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของกรุงเทพมหานคร: กรณีศูนย์รับแจ้งทุกข์ 1555**. สืบค้น 30 กันยายน 2562 จาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2016/TU_2016_5803010718_6193_5108.pdf
- มหาวิทยาลัยแม่โจ้. (มีนาคม 2556). **รายงานความพึงพอใจที่มีต่อการสนับสนุนพันธกิจด้านการวิจัย วิทยาลัยบริหารศาสตร์ประจำปีงบประมาณ 2555**. สืบค้น 12 พฤศจิกายน 2561 จาก www.rpu.ac.th/ebook/54/54-5.pdf
- รศศรีภา กัลยา. (2559). **พฤติกรรมการวางบิลของลูกค้าของโรงงานอุตสาหกรรมกล่องกระดาษลูกฟูกแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร**. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสยาม, คณะบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ.
- วิจารณ์ พานิช. (2540). **การบริหารงานวิจัย: แนวคิดจากประสบการณ์** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดวงกลม
- การจัดการความรู้ (KM) คืออะไร? จำเป็นแค่ไหนต้องใช้ KM ?**. (2561). สืบค้น 19 ตุลาคม 2561 จาก www.okmd.or.th/upload/pdf/chapter1_kc.pdf
- สิริสร กระแสร์สุนทร. (2561). **รายงานการศึกษา เรื่อง การศึกษาความพึงพอใจต่อการให้ทุนสนับสนุนการวิจัย ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สิวาพร สุขเอียด. (2551). **เอกสารวิชาการกรณีศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง การบริหารจัดการงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สุริยะ ประเสริฐสรรพ. (2544). **สนุกกับงานวิจัย**. กรุงเทพฯ: สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- (2545). **สรรพสิ่งล้วนวิจัย**. กรุงเทพฯ: สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- (2549). **รู้จักวิจัย...ทำให้เป็น**. กรุงเทพฯ: สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2540). **การนำเสนอรายงานวิจัย**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2553). **เทคนิคการประสานงาน (Cooperation Technique)**. สืบค้น 20 ตุลาคม 2561 จาก www.stabundamrong.go.th/web/book/53b18_53.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สำนักวิชาการ, กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา. (2554). **คู่มือการนำเสนอรายงานการวิจัย**. (เอกสารที่ไม่ตีพิมพ์) กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, (10 มีนาคม 2558). **ประกาศสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และหนังสือขอให้เสนอโครงการวิจัย**. [หนังสือราชการ].

- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล. (2560). **ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรคุณภาพ หัวข้อ “การจัดสรรทุนการศึกษา”**. สืบค้น 26 กันยายน 2562 จาก <https://www.senate.go.th/assets/portals/49/files/handbook/km60/km13-60.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (ม.ป.ป.). **ประวัติความเป็นมา**. สืบค้น 5 มีนาคม 2561, จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/
- สำนักวิชาการ, คณะทำงานจัดทำคู่มือมาตรฐานวิชาการ. (2558). **คู่มือการจัดทำเอกสารวิชาการ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2558)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักวิชาการ, คณะทำงานจัดทำคู่มือมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน. (2558). **คู่มือมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สุพัตรา จุณณะปิยะ. (2546). **คู่มือการวิจัยทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์**. นครปฐม: โรงพิมพ์ส่งเสริมศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ.
- อรุณี อ่อนสวัสดิ์. (2553). **เอกสารประกอบการบรรยายระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูง**. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อุษา โฆษิตตระกูล. (2551). **เอกสารวิชาการกรณีศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- อัญชิสา ศรีวิระ. (2559). **รายงานการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- บทความวิชาการวิจัยปฏิบัติการ (Action research)**. (2560). สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2562 จาก www.2.ph.mahidol.ac.th Thai Training.

ภาคผนวก

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ-สกุล	นางสาวปิยะวรรณ ปานโต
ตำแหน่งปัจจุบัน	วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
คุณวุฒิการศึกษา	- ศิลปศาสตรบัณฑิต เอกการจัดการทั่วไป แขนงการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา - ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) สาขาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ เขตพญาไท แขวงพญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทรศัพท์ 02 244206 โทรสาร 02 2442074

การประชุมคณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

